

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

De Baptismo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

cooperantibus causis secundis, id peragendum, atque superaddendum relinquitur per cooperationem ipsarum, ne perperam acceperint à Deo virtutem eatenus ipsi cooperandi, atque manifestandi virtutem diuinam non solum, vt agat per se ipsam, sed etiam vt communicet aliis virtutem agendi, sibi que cooperandi. Hinc fit, vt sacramenta sint vndeque perfecta quoad substantiam, & essentiam suam ex vi solius diuinæ operationis secundum se, nec quidquam eatenus vtiliter efficere possit humana institutio, aut virtus aliqua actiua creata. Quia sacramenta eatenus respiciunt solam virtutem diuinam, nec sunt capacia cooperationis humanæ, vt superius dictum est. Caterum ornatus alij, & circumstantiæ accidentales non prætergrediuntur limites virtutis, & institutionis humanæ, idcircoque eorum ordinatio, ac institutio relicta est institutioni, & dispositioni Ecclesiæ, vt præmissum est, ex Augustino, atque ex clara insinuatione Apostoli art. 3.

Ad 2. Non solum non sufficit ad rationem sacramenti vis peculiaris excitandi deuotionem modo superius explicato, sed neque sufficeret ad eandem vis inducendi ex opere operato auxilia gratiæ actualis congruentia fini vniuscuiusque sacramenti, pro vt nonnulli alij contendunt. Quia ad rationem sacramenti requiritur significatio practica gratiæ habitualis, atque sanctitatis simpliciter talis, quam significationem nullus vnquam Doctor Catholicus prædictis ritibus attribuit.

Ad 3. Effectus à nobis attributus ritibus sacramentalibus non habet rationem dispositionis respectu effectus, quem conferunt sacramenta secundum se ex opere operato, sed solum iuuat, vt idem effectus vtilius percipiatur maiori que cum sensu deuotionis, & consolationis spiritualis, sine qua, & cum qua maiori vtilitate, ac deuotione perinde subsistere absolute potest effectus sacramenti secundum se, sicut ipsum sacramentum perinde potest absolute subsistere cum, & sine prædictis ritibus. Atque in hoc præcisè consistit, & non in eo, quod intendit obiectio correspondentiæ eiusmodi causarum, & effectuum.

Finit Quæstionum de Sacramentis in genere.

INCIPIUNT QVÆSTIONES de Sacramento Baptismi.

QVÆSTIO XXXVII.

*Vtrum Baptismus sit Sacramentum remissum
omnium præcedentium peccatorum.*

VIDE TUR non rectè definiti Baptismus hoc modo. 1. Quia ritum baptizandi usurpat nunc Ecclesia ad eum modum, quo eandem olim usurpabant multipliciter Hebræi per ablutiones illas suas ceremoniales, quæ ab Apostolo vocantur Baptismata. 9. ad Hebr. 10. Baptismata autem, seu ablutiones illæ Hebræorum non erant vera sacramenta. Certè non erant sacramenta remissiua peccatorum, vt liquet ex dictis suprâ quæst. 20. Ergo neque ritus ablutionis, quo nunc vtitur Ecclesia, sub eodem baptismi nomine, habet veram rationem sacramenti remissiui peccatorum.

2. Non est præstantior, ac efficacior Baptismus, quo baptizantur ceteri post Christum Dominum, quam quo ipse Dominus Iesus Christus Matth. 3. 16. perhibetur baptizatus in Iordane à Ioanne Baptista;

quandoquidem decet, quæ pertinent immediatè ad Christum Dominum, omnia præeminere potius iis, quæ pertinent ad reliquos homines, sicut ipse præminet reliquis hominibus tanquam *Primogenitus omnis Creaturae*, & tanquam *Caput corporis Ecclesiæ*, atque vtrouque hoc titulo, in omnibus primatum tenens, vt dicitur 1. ad Coloss. à vers. 15. Baptismus autem Ioannis, quo baptizatus est Christus, non fuit verum sacramentum collatum gratiæ, & remissiui peccatorum vt protestatur ipse Baptista. Matth. 3. 11.

3. Baptismus habet alium effectum præter remissionem peccatorum, cumque separabilem mutuo ab eadem remissione, nempe characterem, qui, & potest conferri sine remissione peccatorum, vt accidit in baptizatis carentibus dispositione sufficienti ad iustificationem; & sine quo vicissim potest conferri ipsa peccatorum remissio, vt accidit in nondum baptizatis, & nihilominus iustificatis per contritionem, vel martyrium. Ergo nec explicitè, nec implicitè exponitur, per vim remissiui peccatorum, conceptus adæquatus, ac vltimo discretius baptismi. Accedit remissionem peccatorum esse communem baptismo, cum poenitentia; atque conceptum quidditatum rei, non satis manifestari per ea, quæ sunt communia cum aliis.

4. Fieri potuit, vt institueretur à Deo sacramentum remissiui omnium præcedentium peccatorum, constans materia, & forma diuersæ speciei à materia, & forma, quibus constat noster baptismus, quodque proinde differret specie ab hoc sacramento baptismi. Non igitur innotescit satis ratio specifica vltima baptismi, per vim eam remissiui peccatorum.

5. Eadem ratione, qua absurdum meritò reputatur mutare significationes vocum communiter receptas, absurdum itidem est, mutare definitiones rerum, communiter receptas. Vtrumque enim suboritur idem confusions inconueniens, vt aliud loquens, aliud intelligat audiens, sub iisdem vocibus. Differt autem plurimum definitio propoſita, à definitionibus baptismi communiter receptis. Quia à Mag. distinctè, initio, & à D. Thom. quæst. 66. art. 1. & à plerisque aliis definitur: *Ablutio corporis exterior, facta sub præscripta forma verborum*, ab Hugone de S. Victore lib. 2. de sacr. parte 6. cap. 2. & à nonnullis aliis dicitur: *Aqua diluendis criminibus sanctificata per verbum Dei*, à Suarez in comment. dicti art. 1. & ab aliis nuncupatur: *Sacramentum regenerationis*, seu *sacramentum ad spiritualem generationem fidelium institutum*: In cæcathismo Py V. traditur definitio continens in se indiuisim istas tres definitiones, dicitur enim baptismus esse *sacramentum regenerationis per lauacrum aque in verbo vita*. Apud Damascenum lib. 4. de fide cap. 10 ad med. Baptismus est *regeneratio, & sigillum, & custodia, & illuminatio*. Denique D. Dionysius tripliciter exponit baptismum c. 2. Eccles. Hieron. sub initium, relatiuè nimirum tum ad alia sacramenta, tum ad finem vitæ spiritualis, qui est beatitudo, tum ad initium eiusdem vitæ, quod est prima iustificatio, dicit enim primo: Baptismus esse *quoddam principium sanctissimorum mandatorum sacræ actionis ad eorum susceptionem opportunitatem formans nostros animales habitus*: Deinde ad *supercælestis quietis Anagogem, nostrum iter facere*; Denique, esse *sacræ, & diuinissimæ nostræ regenerationis traditionem*. Quos exponendi modos imitantur plures alij Patres apud Suarez nuper indicatum, maxime verò Basilii, Gregorii, tum Nissenus, tum Nazianzenus, & Augustinus, nec non Tertullianus, qui scripsere ex professo de hoc sacramento. Oportet igitur vt potius aliqua ex istiusmodi expositionibus antiqua, & sacra approbatione communis, quam nouam aliam inducere ab illis dissidentem.

6. In omni immutatione præminet terminus ad quem,

quem, termino à quo atque principium mutationis specificatur solum ab eodem termino ad quem. in mutatione autem, quæ fit per baptismum, terminus à quo est peccatum, quod remouetur per remissionem, & terminus ad quem, est gratia, quæ inducitur per infusionem Spiritus sancti. Ergo specifica, & quidditatiua ratio baptismi, exponenda potius est affirmatiuè, per vim inductiuam gratiæ vti fit in plerisque ex definitionibus modo propofitis, quam negatiuè per remissionem, seu remotionem peccati.

Art. 1. Respondetur, Tamen omnia sacramenta instituta sint occasione peccati originalis, nec instituta fuissent seculo eo peccato, vt dictum est supra in communi quæst. 11. art. 3. institutio nihilominus baptismi, speciali ratione facta est dependenter ab eodem peccato. Est enim remedium directè, & principaliter ordinatum ad sanandum vulnus illud vniuersale generis humani, vt infra dicitur. Nempe veniente Filio hominis, eodemque Filio Dei *querere, & saluum facere quod perierat*, vt dicitur Luca 19. 10. atque in hunc principaliter finem assumente naturam humanam cum mortalitatis defectibus, vt genus humanum sanaret à contagione peccati originalis, vt dictum est quæst. 14. de Incarnat. conueniens profecto fuit, vt adhiberet instrumentum sensibile per quod applicaret immediatè efficaciam suorum moritorum, & pretium sanguinis sui, pro nobis effusi, atque aboleret peccatum ipsum originale, pro cuius abolitione expensæ illæ totæ ac tantæ factæ sunt. Sic enim modus adhibendi remedij congruit modo, quo inflictum fuit tantum illud malum, & vtrique accommodata est tum astutia malignitatis diabolicæ, tum sapientia benignitatis Diuinæ, conditioni humanæ naturæ, dependentis à sensibilibus quoad intelligibilem perceptionem, ac prosecutionem. Quapropter sicut Dæmon proposito obiecto sensibili tenui quidem ex se, sed præualido ex adiuncta fallaciter magnifica promissione similitudinis cum Deo, induxit primos homines in interitum peccati, eodemque peccato infecit posteritatem eorum totam atque omnes homines spoliavit filiatione Dei in quam Deus ipse eos genuerat per gratiam, dum primitus eosdem conderet secundum naturam. Ita mediator Dei, & hominum Iesus Christus, vsus instrumento sensibili, vili quidem ex se, sed fecundo filiationis diuinæ ex voluntate, & promissione Dei, restituit homines in pristinam dignitatem, & regenerat in filios Dei, abolit illo peccato per gratiam adoptionis. Quia verò hæc gratia est aqualiter impossibilis cum omni peccato lethali delet, simul cum originali omnia alia quæcunque peccata lethalia, illi antecederet superaddita. Vnde fit hac etiam ex parte, vt *vbi abundauit peccatum superabundat & gratia* ex Rom. 5. 20. quatenus iudicium quidem ex vno in condemnationem: gratia autem ex multis delictis in iustificationem, vt dicitur ibidem vers. 16. Eiusmodi autem instrumentum est baptismus. Qui proinde rectè definitur: *Sacramentum remissionis omnium precedentium peccatorum.*

Art. 2. Et quidem baptismum esse vnum ex septem sacramentis Ecclesiæ, idque primum, & ianuam ad reliqua sacramenta; sicut peccatum originale, cui principaliter medetur, est primum peccatum, & origo cæterorum omnium peccatorum, constat ex quæst. 34. & 35. & apparebit magis ex testimoniis scripturæ, & Conciliorum, quæ producentur in decursu. Quia propter ratio sacramenti rectè ponitur in definitione, loco generis. Superadditur autem vis remissionis omnium precedentium peccatorum tanquam ratio differentialis, & specifica vltima. Quia licet sacramentum quoque poenitentia per remissionem peccatorum; differt nihilominus quoad hoc ipsum à baptismo, duplici ratione. Primo nimirum, ac præcipuè,

quia per baptismum remittuntur omnia, omnino, & qualiacunque peccata, tum personalia, tum originale, præcedentia susceptionem eius; quæ per poenitentiam sola remittuntur peccata personalia, eaque commissa post baptismum. Deinde, quia baptismus, liberat, ex opere operato à peccato, non solum quoad culpam, sed etiam quoad totam eorum poenam, quæ post vitam præsentem soluenda alioquin fuisset, atque adeò remittit peccata, perfectissimo modo, & absque vlla restrictione remissionis. Quod sacramento poenitentia nequaquam conuenit, vt infra dicitur, cum exponitur effectus eius. Manifestus autem est, per eandem vim remissionis peccatorum differre baptismum à reliquis quinque sacramentis, vt pote minus efficacibus ad remittenda peccata, quam sit sacramentum poenitentia. Sufficiens igitur innotescit quidditas, & adequatus conceptus essentialis, ac differentialis baptismi, per ea duo prædicata posita in definitione.

Art. 3. Suffragatur eidem definitioni non parum D. Petrus act. 2. 38. exponens baptismum primò negatiuè, per remotionem, ac remissionem peccatorum, & deinde positivè, per infusionem Spiritus sancti, & gratiæ, dum dicit: *Baptizatur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti.* Posita autem à nobis est, in definitione, sola prior pars expositionis Apostoli, quæ præeminet apud ipsum, omniaque est posterior pars, quæ est conuertibilis cum priori & adiungitur ab Apostolo, tanquam quid consequens ad ipsam. Quia in definitionibus scientificis ac methodicis solus ponitur conceptus primarius, nec exprimuntur cætera prædicata, quæ consequuntur ad illum, vt fit opportunè, & vtiliter in concione ad populum, qualem ibi instituit Apostolus. Ne videlicet definitiones, quæ debent esse, quam breuissimæ euadant nimis proluxæ, atque comatæ, vt exprobrat Sotus Scoto, & Gabrieli circa definitiones, quas tradunt de hoc ipso sacramento, nolentes subintelligere secundaria prædicata eius sub primariis, sed omnia minutim exprimere, quæ illi conueniunt re ipsa. Commendatur rursus nostra definiendi ratio, quia congruit præ cæteris, nomini rei definitæ, quo ea significatur communiter ex imitatione locutionis Christi Domini Matth. 28. 19. *Docete omnes gentes, baptizantes eos.* Baptismus enim, & baptizare perinde est, atque ablutio, & abluere, quibus deterfio sordium, vel vniuersum, vel certè præcipuè, & expressè significatur. Vnde symbolica earundem vocum in præsentis significatio, remissionem, & deletionem peccatorum potissimum exprimit. Definitionis autem virtus, & laus in hoc sita est, vt ad eundem conceptum distinctius exprimendum inferuiat, quem obscurius suggerit nomen definitum.

Art. 4. Accedit istud sacramentum instituendum minime fuisse, vt initio notatum est, propter infusionem gratiæ secundum se præcisè, atque institutum de facto fuisse propter infusionem eiusdem formaliter quatenus est remissionis peccatorum. Potissima autem definitionis, sicut, & demonstrationis species est, quæ nititur causa finali, vt potè causarum omnium potissima, ac prima. Ergo inter prædicata discretiua huius sacramenti ab omnibus aliis, istud potissimum exprimendum fuit quod in peculiari virtute remissionis peccatorum, situm est. Quia itidem de causa Cyrillus Hierosolymitanus imitatus Apostolicam nuper præmissum expositionem baptismi, in procemio suarum Catecheson, primò, ac præcipuè exprimit prædicata eius negatiua, quatenus exclusiua peccatorum, dicens: *Magnum est sanè propositum hoc baptisma; captiuitatis liberatio, peccatorum remissio; mors peccati animæ, &c.* Quod caput est, in prædictionibus prophetis, per eundem

eundem istum conceptum negatiuum deletionis, ac remissionis peccatorum, indigitatur istud sacramentum, vt *Isach. 13. Erit fons patens domui David in ablutionem peccatorum. Psal. 51. Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus vestris.* Ex his igitur apparet propositam definitionem esse legitimam, & iustam, ceterisque definiendi formulis merito præferendam pro instituto scholæ, ac methodo scientifica, atque pro intentione instituentis.

Ad 1. Quæ gerebantur in veteri testamento, erant vmbra futurorum; atque in figura contigebant fidelibus eius temporis, nec nisi analogicè conueniunt cum iis, quæ substituit Christus Dominus in nouo testamento, vt dictum est supra quæst. 2. nec non 20. Quæ propter antiquæ illæ ceremoniales ablutiones non iustificabant, sed tantum præsignabant vim verè, proprièque iustificandi, quæ inest ablutioni corporali institutæ à Christo Domino. Quæ de causa superaddita est, huic nostræ sacræ ablutioni forma verborum significans eleuationem eius ad supernaturalem operationem mundationis animæ, inducibilem sola virtute diuina, vltra virtutem, & actiuitatem naturalem elementi, dum dicitur, istam ablutionem fieri *in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.*

Ad 2. Christus Dominus non suscepit Baptismum ob indigentiam eius aliquam, sicut nos suscipimus, sed solum ad exemplum. Vnde non oportuit baptismum Ioannis, ministratum Christo Domino, in quo non fuit peccatum, esse remissiuum peccatorum, sicut est remissiuus eorum, baptismus ab ipso Christo Domino institutus pro nobis, qui nascimur filij iræ. Quin imò sicut Christus Dominus venit in similitudine carnis peccati, & non item in carne peccati, ita etiam suscepit sacramentum assimilatiuum sacramenti, mundantis à peccatis, & non etiam verè mundatiuum ab illis. Istud discrimen baptismi Ioannis, quo ablatus est Christus Dominus, à baptismo Christi, quo nos abluimur, exponit idem Ioannes apud Matt. 3. 11. *Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiam. Qui autem post me venturus est, fortior me est, cuius non sum dignus calceamenta portare. Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igne, cuius ventilabrum in manu sua, & permundabit aream suam.* Neque verò ad dignitatem, & præminentiam Christi pertinuit, vt ipsi adhiberetur sacramentum tanta, aut maioris efficacitatis, & virtutis, atque adhibetur nobis; sed magis oppositum: sicut non ageretur conuenienter cum homine sano, si ei apponeretur cibus, & potus eius virtutis, & efficacitatis medicinalis, cuius oportet esse cibum, & potum agrotantis.

Art. 1. Ad 3. In definitione cuiusque rei, solum exprimitur prædicatum eius præcipuum, ad quod cetera eiusdem prædicatæ secundaria consequuntur ex natura rei, ideòque subintelliguntur implicite illo explicite posito. Eiusmodi autem est vis remissiuua omnium peccatorum, comparata cum virtute imprimendi characterem. In primis enim illa vis longè præminet huic virtuti, nempe sicut præminet gratia habitualis, per quam formaliter remittuntur peccata, ei qualitati quæ dicitur character. Deinde sacramentum remissiuum omnium peccatorum (inter quæ includitur præcipue peccatum originale, quod est fundamentum, & origo ceterorum peccatorum, adeòque est principaliter segregatiuum populi, & filiorum diaboli, à populo, & filiis Dei,) eo ipso est ex natura rei vnitiuum, & aggregatiuum suscipientis illud, cum Ecclesia, & populo electo Dei, tanquam membri cum corpore suo. Conueniens porro est, vt qui vnitur, & aggregatur populo, & multitudini hominum, vsque adeò dissidenti ab omni alia multitudine, & populo, idque permanenter, ac inuariabiliter, insigniatur signo

indelebiter sibi inherente, quale signum est character. Quia verò in ratione sacramenti, posita loco generis, includitur Deus, vt auctor specialis, prout apparet ex quæst. 1. & 10. atque Dei perfecta sunt opera vt pote exequentis in omnibus, quod optimum, ac conuenientissimum est, & vera ratione melius occurrit, vt pluribus cum Augustino dictum est quæst. 28. de Deo, perspicitur plane, vim sacramentalem impressiuam characteris sufficienter subintelligi intellecta vi sacramentali deletiua omnium indiscriminatim peccatorum præexistentium ante ipsum sacramentum.

Art. 2. Accedit characterem esse sacramentum simul, & rem sacramenti, vt dicitur communiter cum D. Thoma quæst. 66. art. 1. Quia significat interiorem iustificationem, (quæ est res sacramenti tantum, vt pote significata per sacramentum, & non vltèrius significans aliquid aliud,) simulque significatur per materiam, & formam exteriori (quæ sunt sacramentum tantum, vt pote significantes totum interiorem effectum, & non etiam significatæ aliquo alio signo) Materia autem, & forma exterior, quæ sunt sacramentum tantum, cuius solius hic intenditur definitio, solam iustificationem directè, & explicite significant, vt infra apparebit, & est in confesso apud omnes; characterem verò implicite solum, & virtualiter significant. Oportet porro definitionem sacramenti eo proportionaliter modo esse expressiuam ipsius, relatiuè ad suos effectus, quo idem sacramentum refertur ad eosdem effectus significandos. Igitur virtus impressiuua characteris non debuit exprimi seorsim in definitione, sed implicite tantum subintelligi.

Art. 3. Neque verò id momenti cuiusquam est, quod de potentia Dei absoluta potuerit institui sacramentum remissiuum omnium peccatorum, & nihilominus non impressiuum characteris. Quia, quæ consequuntur ex natura rei ad aliquid, sufficienter subintelliguntur eo expresso, dum nihil aliud superadditur, tametsi separari ab eodem miraculose possint. Quæ etiam de causa non exprimitur seorsim in definitionibus sacramentorum, vis perductiua ad gloriam, quæ consequitur ex natura rei ad gratiam, eademque est ratio de pluribus aliis eiusmodi effectibus, eadem de causa non expressis seorsim: Nempe miracula sufficienter intelliguntur exclusa, dum non includuntur expresse, simul cum expressa significatione rei, quæ intrinsecè contradicit euentui miraculoso, eundemque excludit ex sua natura. Quapropter, si à Deo institueretur sacramentum remissiuum omnium peccatorum, simulque non impressiuum characteris; tunc verò deberet notare seorsim in definitione hunc defectum, simul cum expressione eius boni, quo compensaretur defectus characteris iuxta dicta in quæst. illa 28. de Deo. Circa distinctionem demum baptismi à penitentia tangeretur in fine objectionis, nihil superaddere necesse est vltra ea, quæ dicta sunt ad quæstionem art. 2.

Ad 4. Idem ferè dicitur, quoad tertium, nempe nullam materiam, & formam sacramenti remissiuum omnium peccatorum esse possibilem, quæ sitam conueniens, ac ea est, quæ datur de facto; ideòque hanc determinatè materiam, & formam subintelligi, dum exprimitur ea ratio differentialis, simul cum ratione generica sacramenti, in qua includitur causalitas, & institutione Dei, qui semper adhibet in opere suo quicquid optimum, & congruentissimum est. Deinde sacramentum remissiuum omnium peccatorum, quod constaret aliis alterius speciei, re, aut verbis, solum materialiter differret à sacramento baptismi, quod datur de facto, non verò quoad significationem practicam effectus interioris. Quæ practica significatio, est tota ratio formalis, vltima sacramen-

sacramenti, vt dicitur paulò post. In definitionibus autem rerum, tum artificialium, vt statuar, & imaginis, tum significantium, & operantium ad placitum vt testamenti, & priuilegij, sola intenditur expressio rationis formalis, nec pensi habetur sub stratum materiale. Demum si cui, ob istud, & præcedens argumentum placeat dicere. Baptismus est *sacramentum impressum characteris, & remissum omnium præcedentium peccatorum per ablutionem corporis sub præscripta forma verborum*. Si quis inquam, ita, dicere contendat, sicut non omnino assentior, ita non multum repugno.

Ad 5. Omnes illar definitiones, quatenus differunt à nostra, exponunt baptismum, vel per materiam, & formam, quasi physice, vel metaphysice, relatiue ad effectus secundarios. Et quidem, quæ recurrunt ad effectus secundarios, quales sunt, quæ traduntur à Damasceno, nec non primo, & secundo loco à Dionysio descriptiones potius, quam definitiones censenda sunt. Munus siquidem definitionis est exponere quidditatem, & primum conceptum rei, in quo cætera virtualiter & implicite continentur, vt nuper dicebatur. Vnde noster exponendi modus non discrepat, ab illis Sanctis PP. quoad doctrinam, & obiectum significatum, sed quoad scopum, & intentionem, illi enim circumducendo voluere ponere ob oculos distincte totam vim, & omnes coniunctim proprietates huius sacramenti quo abunde, & optime satisfecerunt intentioni, ac instituto suo. Nostræ verò intentionis fuit, methodo scientifica intimare, quam breuissime solam quidditatem secundum se, ex qua deinde cætera in progressu deducantur opportunè. Iam definitiones, quæ constant expressione materiae, & formæ, manifestant formaliter, quod in sacramento se habet materialiter, & est quasi substratum, & non manifestat quod se habet formaliter in eodem sacramento, & est quasi forma eius. Nempe significatio, & vis causatiua gratiæ, ac remissionis peccatorum perinde est in sacramentis, atque anima in homine, habetque rationem supream formæ, comparata cum rebus, & verbis. Oportet autem, vt præmineat in definitione ea ratio formalis, vt potest præstantior, ac nobilior, ideoque magis efficax ad eleuandum, augustiusque informandum animum sub primum conspectum maximorum, Dei beneficiorum, qualia sunt sacramenta, quatenus significatiua, & operatiua effectuum supernaturalium. Optimo igitur consilio subintellecta sunt implicite, materia, & forma exprimendo distincte rationem formalem vltimam, atque supremam. Demum definitiones, quæ vtuntur conceptu regenerationis, cum cateroqui optimæ sint, hunc nihilominus defectum patiuntur quod vtuntur metaphora, cui nullum in legitima definitione locum permittunt philosophus, alijque definiendi magistri.

Ad 6. Verum est in causis, & motibus, qui dantur per se in rerum natura, seu non dependenter ex suppositione aliqua accidentali præminere terminum ad quem, eique primum locum, & in definiendo maiorem expressionem deberi. At in causis, & operationibus, quæ adhibentur ex suppositione mali, per accidens interiecti. Maior è conuerso habetur ratio termini à quo, & consequenter expressionem eius oportet esse præcipuam. Quia adhibens eiusmodi causam, & operationem, non fertur ad terminum ad quem, formaliter ratione sui secundum se, sed quatenus est exclusiuus termini à quo. Qua de causa Medici definire solent medicamenta relatiue ad ægri tudines, quibus opponuntur, & non relatiue ad sanitatem, quæ inducunt. Dictum autem est articulo 1. ad quæstionem, sacramenta omnia, maxime verò sacramen-

tum baptismi esse tales causas, talesque esse operationes eorum.

Q V Æ S T I O XXXVIII.

Vtrum baptismus fuerit institutus à Christo Domino ante mortem ipsius?

Videtur non ante, sed post mortem fuisse institutus. 1. Quia tunc institutus est baptismus quando aquæ superaddita est virtus inducendi effectus, quos inducit baptismus. Effectus autem baptismi est aperire ianuam Regni Cælorum vt infra dicitur quæstio. 47. Ianuam autem Regni Cælorum nemini patuit ante mortem, & resurrectionem Christi. Ergo nec baptismus institutus ante vtramque fuit.

2. Initium baptismi, & finis Circumcisionis fuerunt simul. Quia, cum primum vigere cœpit nouum testamentum, cuius basis est baptismus, euauit testamentum vetus quod nitebatur circumcisione. Circumcisio autem profuit toto tempore ante passionem Christi, & tunc primum euauit, cum Christus passus est. Ergo baptismus Christi, antequam ipse pateretur, nondum erat institutus.

3. Institutio baptismi continet in se præceptum de eo suscipiendo. Quia baptismus ex sua natura est necessarius ad salutem necessitate mediæ, atque hæc necessitas continet in se necessitatem præcepti, vt dicitur infra quæst. 50. Præceptum autem de susceptione baptismi, impositum est post passionem Christi, vt habetur ex illo Matth. vlt. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos*. Ergo non ante præcessit institutio baptismi.

4. Effectus non potest præcedere causam. Passio autem Christi est causa omnium nouæ legis sacramentorum, & præsertim baptismi, qui dicitur specialiter fluxisse à latere Christi, dum ex eo exiuit sanguis, & aqua. Qua ratione tenet, & probat hanc partem Tertull. de baptis. cap. 11. Præmissis enim, discipulos Christi, ante eius Passionem, non alio baptismo baptizasse, quam baptismo Ioannis: *Vt pote subdit, nondum adimpleta gloria Domini, nec instructa efficacia lauacri per Passionem, & Resurrectionem. Quia nec mors nostra dissolui posset, nisi Domini Passione, nec vita restitui sine resurrectione ipsius*. Similiter Chrysost. Homil. 28. tradit baptismum non minus discipulorum Iesu, quam Ioannis fuisse spiritus experts, & probat ex illo Ioan. 7. 39. *Nondum enim erat Spiritus datus. Quia Iesus nondum erat glorificatus*. Idemque denique dicit S. Leo epist. 4. ad Episcopos Siciliæ cap. 2. & probat ex illo Rom. 6. *An ignoratis, quod quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus*.

5. Fieri non potuit, vt institueretur baptismus, antequam traderetur essentialis forma eius. Hæc autem tradita est post Resurrectionem Christi, vt apparet ex prædicatis Christi verbis apud Matthæum post resurrectionem eius. *Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*.

Art. 1. Respondetur Christum Dominum instituisse ante Passionem suam, verum baptismi sacramentum, collatum gratiæ, & remissionis peccatorum ex quobus manifestè consequitur, quorum alterum est omnino certum, alterum vero efficacissime comprobatur. Primum illud est, Christum baptizasse aliquos, ante passionem suam. Quod habetur clarè ex Ioan. 3. 22. *Post hæc venit Iesus & Discipuli eius in Iudeam terram, & ibi demorabatur cum eis, & baptizabat*. Alterum vero est, nec Christum per

se, nec Discipulos eius vsos fuisse baptismo Ioannis experti gratiæ, sed verò ipsius Christi baptismo, collatio gratiæ, & remissionis peccatorum. Quod efficacissime comprobant prædictiones illæ duæ ipsius Baptista: *Hic est, qui baptizat in Spiritu sancto.* Ioann. 1.33. *Ego baptizo vos in aqua, qui post me venturus est, fortior me est, ipse vos baptizabit in Spiritu sancto.* Matth. 3.11. Quod profecto non recte diceretur, si Christus Dominus, & eius Discipuli perrexissent, & ipsi baptizare baptismo eiusdem Baptista egeno Spiritus, & gratiæ; Nec iure tributus Christo fuisset vnice, tanquam caracteristicus ipsius baptismus in Spiritu sancto, idest fecundus gratiæ, si vsus promiscue fuisset baptismo ipsius Ioannis, qui contraponitur baptismo in Spiritu sancto. Quinimò fessisset Baptista auditores suos, dum impulsus prædictione, & prædicatione eius accessissent ad Christum baptizantem per se, vel per Discipulos suos, cum spe certa accipiendi Spiritum sanctum, & nihil re ipsa acciperent. Plenum proinde temeritate videtur tribuere Christo & eius Discipulis, vsum duplicis baptismi, alterius egeni, & vacui, alterius fecundi gratiæ, cum Ioannes indigiter ipsum tanquam auctorem & collatorem solius baptismi in Spiritu sancto, & non tantum in aqua, in qua sola baptizabat ipse Ioannes.

Art. 2. Idem ex eo confirmatur efficaciter, quod Discipuli Ioannis studio emulationis vehementer commoti sunt, audito Christum baptizare, & multo plures ad eum accurrere, quam ad Ioannem vt apparet ex eodem cap. 3. Ioannis 25. vbi dicitur: *Facta est autem questio ex Discipulis Ioannis cum Iudeis, de Purificatione. Et venerunt ad Ioannem & dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat & omnes veniunt ad eum.* Nullus autem fuisset huic illorum emulationi, & commotioni locus, nec vlla fuisset causa maioris ad Christum baptizantem confluxus hominum, si Christus, & eius Discipuli vsi fuissent baptismo Ioannis, & non alio longè perfectiori. Quia discipuli Ioannis gaudere potius, & exultare debuissent, eo quod Christus approbaret, ac administraret baptismum magistri eorum, & reliqua multitudo confluere magis debuisset ad Ioannem, quam ad Christum, si viri utque baptismus fuisset idem, aut baptismus Christi non fuisset præstantior, quàm is, cuius author erat Ioannes, ad quem proinde cæteris paribus accurrerent omnes facilius. Multo verò illustrius apparet ex responsione Ioannis ad Discipulos suos, in baptismo Christi aliquid adfuisse sublimius, quod hominem Deum auctorem, & administratorem eius deceret Respondet enim: *Non potest homo accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de Cælo: Illum oportet crescere, me autem minui: Qui de Cælo venit, super omnes est. Pater diligit filium, & omnia dedit in manu eius.* Quæ quidem omnia non satis è re essent, si baptismo Christi, de quo erat expostulatio, seu admiratio Discipulorum Ioannis, non adfuisset virtus collatiua gratiæ defursum veniens, & propria eius, in cuius manu pederat omnia Pater, quique erat maior Ioanne, & exaltandus cum diminutione eius.

Art. 3. Suadetur præterea eadem institutio baptismi ante passionem coniectura, qua vtitur Augustinus epist. 136. Quia credibile nequaquam est, Christum dedisse Apostolis sacramentum Eucharistiæ nondum initiatis sacramento baptismi eosdemque factos esse sacerdotes cum facultate consecrandi corpus, & sanguinem suum, antequam fierent Christiani impresso sibi caractere baptismali. Constat autem Apostolos suscepisse eam consecrandi potestatem, vt definit Concilium Tridentinum in nocte cænæ, ante passionem Christi, eademque nocte admissos fuisse ad communionem sacramentalem. Huc pertinet ex mente

eiusdem Augustini epist. 108. illud Ioan. 13. 20. *Qui lotus est, non indiget, nisi vt pedes lauet.* Vbi supponitur Petrus iam Lotus, vtique per baptismum. Certe illud verbum magis præferret iustificationem per hoc sacramentum, quod est proprie ablutium, quam per vllum aliud medium. Accedit huic sententiæ suffragari Augustinum ex professo locis modo indicatis, & fusius tractat, 5. 13. & 15. in Ioannem. Cyrillum lib. 2. in Ioann. cap. 57. & Nazianzenum orat. 20. sub finem, aliosque communiter interpretes ad locum indicatum Ioann. 3. suffragantur etiam eidem sententiæ D. Thomas quæst. 66. articulo 2. & quæstio. 73. art. 5. ad 4. & reliqui communiter Theologi ibidem, quorum aliqui inurunt oppositæ sententiæ censuras granes, de quibus tamen apud alios iudicium esto.

Art. 4. Porro quo præcisè tempore die, aut hora, institutus fuerit baptismus, omnino non constat, Mag. distinct. 3. D. Thom. dicta quæst. 66. art. 2. alique Theologi frequenter putant institutum fuisse eo ipso temporis momento, quo Christus Dominus baptizatus est à Ioanne in Iordane, dicentibus Augustino serm. 36. de temp. Ambros. lib. 2. in Luc. cap. vi. Hieronym. in cap. 3. Matth. Beda lib. 1. in Luc. c. 10. Christum contactu suo aquas sanctificasse, fecundasse ad regenerationem spiritualem, atque vim purgatiuam animarum eisdem contulisse. Ratio est, quia Christus Dominus vsu ipso sufficienter designauit materiam huius sacramenti, dum ipse baptizatus est in aqua. Forma verò designata itidem sufficienter est opere ipso, per expressionem trium personarum diuinarum. Dum filius baptizatur, Pater testimonium illi perhibet, & Spiritus sanctus allabitur super eum, in specie columbæ. Verum hæc ratio non concludit. Quia realis interuentio trium personarum multum differt à verbis exprimentibus easdem personas. Differunt enim tanquam res significata, & eius signum. Sacramentum autem perficitur verbis significantibus, & non rebus significatis, ac proinde institutum est, designatione verborum, & non apparitione, seu quasi apparitione personarum. Nec minus differt voluntas instituendi materiam à voluntate vtendi re, quæ futura erat materia sacramenti, vt liquet ex dictis quæstio. 9. circa voluntatem qua instituitur sacramentum. Iam Patres nuper memorati, hoc potius aliud intendere videntur, tunc indicatam, & quasi prænunciatam fuisse materiam & formam huius sacramenti, atque Baptismum Ioannis eo modo susceptum à Christo, fuisse velut artham baptismi postea pro nobis instituendi, tempore opportuno, qualis de facto est. Tempus istud opportunum videtur non fuisse illud, pro quo baptizatus est Christus Dominus. Quia tunc nondum habebat discipulos, per quos baptizaret, aut quos baptizaret; neque præmiserat prædicationem suam, sicut præcepit postea Apostolis, vt prædicarent, ac deinde baptizarent, dicens: *Euntes docete omnes gentes baptizantes.* Tempus itaque opportunum crediderim cum Suarez, & aliis fuisse paucos intra menses post prædictum Christi baptismum, quando præmissa iam prædicatione sua, adiunxit sibi Discipulos, vt sic coalesceret cum fide Christi sacramentum simul baptismi, qui est sacramentum fidei, & tale nuncupatur à D. Thoma, & ab aliis communiter. Confirmatur, quia vsus baptismi Christi per Discipulos superius ponderatus, quem certe præiuit institutio, nec oportuit, vt præiret multo tempore, accidit paucos intra menses, postquam Christus baptizatus est, nempe antequam Ioannes Baptista coniceretur in carcerem, vt apparet ex eodem loco superius ponderato, & verò Ioannes paucos post menses coniectus fuit in carcerem.

Ad 1. Baptismus, sicut est idem ante, & post Passionem Christi, ita semper habuit, & habet eandem vim apèrendi ianuam Regni Cœlorum, atque inducendi in gloriam; post Resurrectionem gloriosam Christi. Vnde differentia solum materialis est, quod protinus, vel paulò post, posset, aut posset transmittere ad gloriam, quatenus administratus post Resurrectionem, & gloriam Christi, vel paulò prius.

Ad 2. Non oportuit circumcisionem tolli, cum primum institutus est baptismus paucis existentibus conscitis eius rei; quod factum est ante Passionem Christi; sed cum Baptismus cepit publicè & palam prædicari simul cum Euangelio, quod factum est post Passionem.

Ad 3. Licet, quæ continentur in Decalogo, sint de iure naturæ, lex nihilominus de iisdem lata est à Deo per Moysen. Similiter ergo potuit Christus Dominus ferre legem de susceptione baptismi post passionem suam, tamen institutio baptismi, quæ præiuit ante Passionem, contineret in se legem obligantem ex natura rei ad vsum, & susceptionem eiusdem baptismi. De continentia verò ipsa talis legis in institutione, dicitur infra absolute in quæstio. 50.

Ad 4. Passio Christi fuit causa meritoria institutionis Baptismi, & aliorum sacramentorum, merita autem Christi potuerunt inducere existentiam præmiorum pro tempore antecedenti ad existentiam suam physicam, vt dictum est quæstio. 41. de Incarnat. ad 1. Quod verò fluxus aquæ ex latere Christi præfiguraverit specialiter istud sacramentum, nihil probat circa prioritatem, aut posterioritatem institutionis eius. Abundè enim sufficit, quod ea præfiguratio antecesserit publicam, omnibusque communem prædicationem & vsum eiusdem sacramenti. Tertulliano denique, & Chrysostomo præponderant longo excessu Sancti PP. relati superius pro nostra sententia, multo verò magis textus Evangelicus vsque aded ad illam propensus, vt superius visum est. Fundamento Tertulliani satisfat notatione modò præmissa de efficacia passionis, & meritorum Christi pro tempore antecedenti. Quod addit Chrysostomus de Spiritu nondum dato, ob Iesum nondum glorificatum, nihil concludit. Quia ibi sermo est de sola missione, & datione visibili Spiritus sancti, quæ facta est in die Pentecostes. Nec magis ad rem facit, quod dicit Apostolus, quoscunque baptizatos in Christo Iesu, in morte ipsius baptizatos esse. Id enim perinde est, atque vel baptizatos configurati morti Christi, quatenus conspeliuntur eidem, vt dicit idem Apostolus, vel ex merito mortis Christi obtinere effectum baptismi. Quorum neutrum quidquam confert ad rem præsentem, vt patet ex dictis.

Ad 5. Christus Dominus non dicit in eo loco se tunc primum designare, ac instituere eam formam baptismi. Vnde potuit prius etiam esse in vfu, ita vt tunc solum præciperetur eiusdem formæ applicatio ad omnes gentes, aliqui tamen putant, propter illud testimonium, aliam formam institutam fuisse pro tempore antecedenti passionem.

Quod quidem est falsum. Dicendum tamen potius esset, quam institutionem baptismi non fuisse anteriorem Passione. Verum de hoc redibit sermo

quæst. 40.

* *

QVÆSTIO XXXIX.

Vtrum aqua elementaris sit materia remota baptismi?

Videtur non esse. 1. Quia Matth. 3. 11. dicitur: *Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igne.* Ergo ignis potius, quam aqua dicenda est materia huius sacramenti. Confirmatur quia à Dionysio, & Damasceno locis indicatis q. præcedenti in 2. arg. tribuitur huic sacramento vis illuminatiua, quæ est propria ignis.

2. In multis scripturæ locis accipitur aqua metaphorice pro gratia, vt Ezech. 36. 25. *Effundam super vos aquam mundam, & Ioannis 4. 14. Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei non sitiet in æternum, sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam,* vbi ter repetitur significatio hæc metaphorica aquæ: simili igitur modo accipi metaphorice, & potest, & debet eadem aqua, dum agitur de baptismo, nec oppositum dici potest nisi voluntarie, & absque fundamento.

3. Quidquid habet vim abstergendi sordes corporis est æquè idoneum ad symbolicam significationem gratiæ mundantis à peccatis, & consequenter est materia æquè idonea huius sacramenti, vt potè purè mundatiui, ac purgatiui animæ, vt dictum est supra. Sunt autem plura alia præter aquam elementarem, quæ habent vim mundandi Corpus, vt vinum, aquæ artificiales, & similia. Ergo aqua elementaris non est materia vnica, & præcisè necessaria huius sacramenti.

4. Virtutem mundandi animam à peccatis non habet proxime, ac immediatè infusio gratiæ, sed gratia ipsa, ideòque gratia, & non infusio gratiæ est res huius sacramenti, vt communiter dicitur, & verè. Aqua autem correspondet gratiæ, & infusioni gratiæ, ablutio corporis per aquam, ac proinde aqua sola significat symbolicè gratiam, & ablutio solam infusionem eiusdem gratiæ. Aqua igitur est materia proxima huius sacramenti, & non ablutio. Patet consequentia, quia materia proxima sacramenti est id solum, quod significat symbolicè rem sacramenti, eique directè, ac formaliter correspondet, & non quod solum significat directè, ac immediatè aliquid præambulum ad rem sacramenti.

5. Aqua congelata, lutulenta, rosacea, lixiuitum, & similia sunt vera aqua, & nihilominus non sunt materia sufficiens huius sacramenti. E conuerso aqua fluuiorum, & fontium, maxime verò aqua maris habet plurimum de admixtione terrestri, vt dicit Philof. 1. 2. Meteor. cap. 3. & nihilominus est materia sufficiens huius sacramenti. Eandem materiam significauit aqua fluens de latere Christi in Cruce, quam constat non fuisse aquam puram elementarem, cum in corpore mixto, quale erat corpus Christi, non dentur elementa in actu. Præterea pro baptismo solemniter celebrando solet aquæ immisceri Chrisma, cuius mixtio extrahit aquam à proprietate, & puritate aquæ elementaris. Ergo aqua elementaris, non est materia, aut sufficiens, aut necessaria huius sacramenti.

Art. 1. Respondetur. Aquam veram, & naturalem esse materiam necessariam sacramenti baptismi; constat ex Florentino in decreto Eugenij, & ex Tridentino sessio. 7. can. 2. expresse id definitibus. Idem aperte colligitur ex Ioannis, 2. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in Regnum Dei.* Ex Act. 8. 36. *Ecce aqua, quis prohibet me baptizari?* & infra vers. 38. *Descenderunt uterque in aquam Philippus, & Eunuchus, & baptizauit eum.* & ex cap. 10. 4. *Nunquid aquam quis prohibere potest, vt*

Gg 2 non

non baptizentur hi? ex verbis denique Pauli ad Ephes. 5. 26. *Mundans eam lauacro aqua in verbo vite.* Idem etiam præfert verbum ipsum, & nomen baptizandi, & baptismi, idest abluendi & ablutionis. Quia ablutio communiter peragitur aqua, eiusque usus intelligitur determinatè voce ablutionis, & abluendi absolutè prolata, aliæque ablutiones, seu delibutiones corporis per alios liquores efferuntur communiter, ac naturaliter cum addito, vt abluere vino, abluere ad nitorem, ad sanitatem, & similia. Aqua igitur vera, & naturalis, (quæ, & elementaris communiter dicitur,) est materia determinata huius sacramenti.

Art. 2. Et quidem est materia valde conueniens. Quia aqua est in primis, & præ cæteris necessaria, & fecundatiua cæterorum, quæ requiruntur ad generationem maximè viuentium, idèoque dicitur à nonnullis 1. Phys. rerum omnium principium. Deinde ratione suæ humiditatis, est maximè idonea ad lauandum, ac extergendum; sicut ratione suæ frigiditatis, est idonea ad refrigerandum nimium corporis calorem. Denum ratione suæ diaphaneitatis est maximè susceptiua luminis. Est igitur maximè idonea ad significandum gratiam baptismalem, per quam remittuntur omnia peccata, vt dictum est supra, idèoque mundatur anima ab omnibus suis maculis, & quia præcipuè tollit peccatum originale, ex quo provenit fomes peccati, & concupiscentiæ aduersus animam, hunc etiam fomitem præcipuè mitigat, ac minuit; ac denum illuminat animam, quatenus baptismus est sacramentum fidei, quæ est lumen animæ. Præterea quia sacramentum baptismi est præ cæteris necessarium, vt infra dicitur, oportuit materiam eius esse maximè obuiam, & facillimè parabilem, atque aqua est eiusmodi materia.

Art. 3. Quia verò aqua, nisi applicetur corpori per actionem ablutiuam, non potest illud mundare, solamque proinde aptitudinem lauandi, ac extergendi habet ex se præcisè, quod verò actu lauet, ac extergat, provenit ei proximè ex actione ablutiva; concluditur aquam secundum se esse materiam remotam huius sacramenti, atque materiam proximam esse actionem ablutiuam. Quia sacramentum baptismi non confert animæ solum, vt mundari possit à peccatis, sed actualiter eam mundat, remittendo actualiter peccata. Vnde effectus baptismi non tam significatur per id, quod potest mundare corpus, quale est aqua, sed per id potius, quod actualiter illud mundat, quod est actio ablutiva. Igitur aqua est materia remota huius sacramenti; Actio verò ablutiva, & applicatiua aquæ ad corpus, est materia proxima, qua immediatè constituitur sacramentum. Accedit baptismum esse vnum ex iis sacramentis, quæ consistunt in usu, vt communiter dicitur, quatenus non permanent, sicut permanet sacramentum Eucharistiæ, postquam perfecta sunt. Sacramentum autem eiusmodi quæ consistunt in usu, usu ipso, tanquam materia proxima, intrinsecè constituuntur; Quod tamen non tollit, quin materia etiam, cuius est usus, constituat itidem intrinsecè idem sacramentum, vt liquet ex dictis in communi quæst. 3. Quapropter aqua dicitur materia remota baptismi, non quia non constituit intrinsecè, ac essentialiter baptismum, tanquam pars substantialis ipsius, sed quia secundum se præcisè solum, habet aptitudinem, vt sit talis pars, utque taliter constituat; atque per actionem, deinde, & usum ministri baptizantis, seu per actionem ablutiuam ultimo determinatur, vt id actualiter præstet.

Art. 4. Ablutio de qua dictum est esse materiam proximam, duo includit in suo conceptu, actionem ministri abluentis, & passionem, seu quasi passionem baptizati, seu abluti. Queritur vtra earum ad con-

ceptum & constitutionem sacramenti formaliter pertineat. Scotus sola actione, Soto sola passione, Ricardus, & alij magis communiter vtraque constituunt. Atque hæc tertia sententia videtur omnino tenenda cum Suarez, & alijs in præfenti. Et quidem actionem ablutiuam proptè exercitam à baptizante, pertinere ad constitutionem intrinsecam sacramenti, constat in primis ex dictis supra in communi quæst. 6 art. maximè 5. circa eiusmodi actiones. Constat deinde, quia seclusa actione ablutiva ministri, non verificatur vt patet forma baptismi: Ego te baptizo. Quod autem requiritur ad verificationem formæ, requiritur utique, vt subsistat sacramentum, & sic requiratur immediatè ratione sui, & non tantum ratione alterius, quo solum pacto requiri potest actio ablutiva Ministri, cum cætera omnia existere possint absque ipsa; eo ipso pertinet ad constitutionem intrinsecam sacramenti, vti efficaciter comprobatur est quæst. illa 6. Non minus manifestum est passionem, seu quasi passionem, atque ablutionem passiuam esse partem intrinsecam huius sacramenti. Quia seclusa hac passione, seu ablutione passiva non verificatur hominem ablui, aut ablutum esse. Quod autem ratione sui pertinet ad hoc verificandum, eo ipso pertinet ad constitutionem intrinsecam sacramenti consistentis essentialiter in ipso ablui, seu ablutum esse. Verum passio, seu ablutio passiva, specialiter constitutiua baptismi non est, modus de prædicamento passionis, vt notat, ac probat Suarez, sed consistit in applicatione, & contactu successiuo aquæ, respectu corporis baptizati. Aqua enim dicitur lauare corpus ratione solius eius applicationis, & contactus successiuo ad corpus, & non ratione alicuius alterius passionis prædicamentalis. Sola igitur eiusmodi applicatio, seu adhesio, & contactus aquæ, quod ad hoc punctum attinet, est pars intrinsecè constitutiua baptismi. Vnde est illud August. tractat. 80. In Ioannem. Quæ est ista tanta virtus aquæ, vt corpus tangat, & cor abluat.

Art. 5. Applicatio ista aquæ ad corpus, seu mutus vtriusque contactus dupliciter fieri potest, nempe per immersionem corporis in aquam vel per asperisionem aquæ supra corpus. Rursus vtralibet ex his potest esse, vel simplex vel multiplex, vel secundum totum corpus, vel secundum partem eius, eamque, vel magnam, vel parvam principalem, vel non principalem. Circa quæ certum primo est: omnino requiri immersionem, vel asperisionem; ita vt vel corpus moueatur in aqua, seu simul mota, seu manente immota, vel aqua moueatur circa corpus tangendo ipsum successiuè, siue corpus simul moueatur, siue maneat immotum. Quia aqua manens immota circa corpus itidem immotum, non dicitur lauare corpus, nec verè lauare potest. Quia de causa vas plenum aqua, non ex hoc præcisè dicitur lauare. Nec enim fieri potest, vt aqua lauet, & absterget fordes corporis, quin eas deferat secum motu suo, vel easdem sibi hærentes non retineat, recedendo inde per motum suum, parte corporis maculata, seu sordida. Certum deinde est, nec immersionem determinatè requiri, nec asperisionem, sed vtralibet sufficere. Quia vtralibet est æquè sufficiens ad ablutionem, vt patet, atque quod sufficit, ad ablutionem, sufficit eatenus ad conceptum baptismi, eadem ratione sufficit ad conceptum essentialem, & ad valorem absolutum huius sacramenti, non minus simplex, seu vnica tantum, vel asperio, vel immersio. Quia vtrius modo verificatur corpus ablui, & esse ablutum absolutè. Certum præterea est, si trina immersio, aut asperio ita peragatur vt ad singulas eiusmodi actiones successiuè enuncientur singula nomina personarum diuinarum, nec prius absoluantur forma verborum, quam exhibeat tertia actio ablutiva: non fore validum

validum baptismum deficiente aliqua ex prædictis tribus actionibus ablutivis; idque non directè ob defectum materiæ proximæ sufficientis ex se, sed indirectè ex defectu formæ cuius ultima pars supponitur totaliter omitti in casu posito. Fuit porro mos antiquus satis frequens, ministrandi baptismum per trinam immersionem, ad maiorem expressionem Trinitatis personarum diuinarum, tum ob memoriam tridui, quo Christus mansit in sepulchro, pronuntiando successiue, & cum aliquo intervallo nomina personarum, singula adiungendo singulis immersionibus. Hinc effectum est vt obseruat Suarez cum Diuo Thoma, & aliis, non solum grauiter olim punitos fuisse omittentes trinam immersionem, quæ hoc etiam tempore communiter, & laudabiliter obseruatur, sed etiam in aliquibus magnæ auctoritatis testimoniis indicari baptismum absque trina immersione fuisse nullum. Quia videlicet eo ipso supponebatur defuisse partem formæ; vel etiam, quia id fiebat animo introducendo hæresis contradicentis mysterio Trinitatis. Certum denique est non esse necessarium ad valorem baptismi, vt abluatur totum corpus secundum omnes, & singulas suas partes, sed sufficere, quod abluatur secundum partem aliquam, saltem si ea sit magna, aut præcipua. Hoc enim sufficit ex communi modo loquendi, vt quis absolutè dicatur ablatus; idemque docet communis Ecclesiæ vsus, atque traditio.

Art. 5. Quota verò pars corporis abluenda necessariò sit, vt baptismus sit validus, non est facile definire sub conceptu metaphysico, seu quasi metaphysico. Quod ad praxim attinet tria obseruanda sunt. Primum est caput esse præcipuam partem corporis humani, in qua vigent omnes sensus, adeoque modum tutissimum, pro valore baptismi esse, per abluionem capitis, quando non potest ablu totum corpus totaliter, vel non expedit, vt ita abluatur. Quia ab ea potissimum parte homo absolutè denominatur ablatus. Alterum est, certum quoque moraliter esse, valere baptismum, si aqua contingat magnam aliquam aliam partem corporis, vt in pectore, aut scapulis. Quia hoc etiam sufficit ex communi modo loquendi, vt quis absolutè denominetur, & dicatur ablatus. Tertium est, dubium esse valorem baptismi, si abluatur pars admodum exigua corporis, imò etiam si non sit fortè exigua, sed sit absolutè parua, simulque ignobilis, vt si adhibeatur aqua ad extremos digitos manus, aut ad pedem tantum. Vnde non licet perficere baptismum hoc postremo modo, nisi in casu extremo necessitatis, pro quo licet exhaurire totam spem boni exitus, qualiscunque demum ea sit. Eadem ratione oportet iterum baptizare, data opportunitate, eum, qui suscepit baptismum ita dubium, adhibendo postea materiæ proximam, certo sufficientem modo dicto.

Art. 6. Solet hic præterea, quæri an sufficiat ad valorem baptismi immersio absque emersione, idest actio suffocatiuus. Dicendum autem potius est sufficere; Quæ est communis authorum sententia. Quia quando post immersionem sequitur re ipsa emersio, sacramentum existit adæquate quoad suam essentiam, ante quam ponatur emersio à parte rei; quandoquidem verificatur ablutio, & corpus verè est ablutum, antequam emergat. Essentia autem baptismi tunc incipit, cum primum datur conceptus essentialis veræ ablutionis, nisi obstat dilatio pronuntiationis totius formæ. Qua etiam de causa, cum adhibetur triplex immersio iuxta solemnem Ecclesiæ ritum, sola prior immersio pertinet ad conceptum essentialem sacramenti, atque is ex tunc verè adest, si tunc simul adsit prolatio totius formæ, & reliquæ duæ immersiones sunt partes solum integrales sacramenti, sicut dice-

R. P. Esparza Cms. Theol. Tom. I l.

tur infra in simili quæstio. 60. circa formam Eucharistiæ. Itaque quod corpus iam verè ablutum emergat deinde, vel non emergat, sed suffocetur, materiæliter se habet ad conceptum essentialem baptismi; & qui ita suffocatur, sicut moritur, tam verè ablutus, ita moritur iam verè baptizatus, si nihil desit aliud, atque emersio, quando re ipsa subsequitur ad immersionem, solum integraliter complet substantiam huius sacramenti. Per hæc igitur patet aquam elementarem, seu naturalem esse materiæ remotam huius sacramenti, proximam verò esse ablutionem, & quo sensu, & quatenus vtrumque verificetur.

Ad 1. Locus ille Matth. ansam præbuit hæresi Iacobitarum dicentium materiæ baptismi esse ignem, idèque candenti ferro inurentium characterem, Crucis frontibus baptizatorum. Sed id fecere perperam, quia ille locus congruè accipitur in sensu literali de apparitione Spiritus sancti super Discipulos in linguis igneis, de qua Act. 2. Quæ est interpretatio Hieronymi, & aliorum plurium. Quod si idem locus intelligatur de baptismo, vt intelligi probabiliter potest, ignis accipiendus est metaphoricè, vt mox dicitur pro ardore charitatis, quam excitat Spiritus sanctus datus in baptismo per gratiam, aliisque modis explicari & applicari potest vox illa ignis, vt videre est apud modernos interpretes ibi. Iam illuminatio attributa baptismo, non ea est, quæ igni conuenit, sed magis, qualis conuenit aquæ. Quia illuminatio conuenit igni actiue, aquæ verò passiue, quatenus ignis est maximè illuminatiuus, seu actius illuminationis; aqua verò est maximè illuminabilis, seu receptiua illuminationis. Baptizatus autem non tam efficitur illuminans, quam illuminatus passiue per fidem, quam accipit, & cui incorporatur quodammodo vi baptismi.

Ad 2. Omnes voces sunt ex se capaces significationis, tum propriæ, tum metaphoricæ. Vtri verò subsint determinatè in vnaquaque propositione, deprehenditur ex contextu. Sicut autem ex contextu locorum obiectionis apparet clarè, ibi subesse sensum metaphoricum, ita apparet clarissimè ex contextu testimoniorum, quæ producta sunt art. 1. ad quæst. aquam sumi in sensu proprio, & non metaphorico respectu baptismi; atque ex iisdem testimoniis similiter colligitur, ignem, de quo nuper apud Matth. supponere, metaphoricè siquidem locus ille accipitur de baptismo. Nempe, quæ sunt minus clara trahenda sunt ad eum sensum, quem compatiuntur & exigunt determinatè quæ sunt alibi clarissima qualia sunt, quæ adducta sunt pro aqua propriè tali in baptismo.

Ad 3. Ostensum iam est supra articulo 1. ad quæstionem, aquam esse materiæ præ cæteris liquoribus idoneam, tum pro significatione symbolica effectuum baptismi, tum pro necessitate huius sacramenti.

Ad 4. Sicut gratia non emundat animam à peccatis secundum se præcisè considerata, seu in abstractione, sed prout vnita, & in concreto; ita aqua non mundat corpus nisi vt ea applicata per ablutionem; rectè igitur dictum est, aquam secundum se esse materiæ remotam baptismi, & quod ipsum proximè, & actualiter constituat, haberi vi ablutionis actiue simul, & passiue sumptæ, quæ proinde dicitur & est materia proxima, sensu supra explicato, atque hoc modo tota ea correspondentia optime saluatur.

Ad 5. Circa qualitatem, & condiciones aquæ sufficientis, & necessariæ ad baptismum, vix quidquam necesse est superaddere ultra ea, quæ hic præmissa sunt, & quæ dicta sunt supra in communi quæst. 5.

Gg 3 circa

circa mutationem, & variabilitatem materiæ requisitæ ad vnumquodque sacramentum. Quia ex iis, quæ hic præmissa sunt, constat ad baptismum requiri ex institutione Christi aquam simpliciter talem iuxta communem sensum eius vocis, & iuxta usum itidem communem rei significatæ pro opere ablu-tionis, adeoque requiri, & sufficere aquam natura-lem, seu elementarem, fluminum, fontium, & maris, nec non collectam ex pluuiâ; non vero sufficere aquas artificiales, eductam per sublimationem ex rosis, vel aliis quibuscunque corporibus, aut etiam aquam naturalem congelatam, dum manet conge-lata, ac proinde inidonea ad abluendum. Constat similiter ex dictis in quæst. illa 5. materiam ex se idoneam ad aliquod sacramentum non reddi ine-ptam ex qualibet admixtione alterius materiæ, sed solum quando præualet materia, quæ admiscetur, vel non præualet quæ secundum se est idonea ad sa-cramentum. Vnde quia aquæ ordinariæ fluminum, fontium, maris, & pluviali parum inest de materia terrestri, aut alia extranea materia, atque præualet manifestè ratio aquæ, procul dubio omnis eiusmodi aqua est sufficiens ad validum baptismum. Similiter est sufficiens aqua, cui admiscetur parum olei, aut vini, aut aliorum huiusmodi; nec non ea, quæ licet patiatur aliquam alterationem, vt accidit in aquis sulphureorum balnearum, & in lixiuio, retinet nihilominus substantiam aquæ, & est absolute idonea ad abluendum. Quod si mixtio vel alteratio sit vsque adeo magna, vt præualeat absolute materia extranea, aut corrumpatur substantia aquæ propriè dictæ, non poterit inde validè confici baptismus. Consequenter valor baptismi erit dubius, si adhibeatur materia, circa quam de alterutro eorum prudenter dubitabitur; idque plus, aut minus iuxta qualitatem postero-ris huius dubij. Quia propter non licet perficere ba-ptismum cum tali materia, & siquidem perficiatur, est iterandum sub conditione. Atque per hæc patet ad obiecta. Quod ibi dicitur de aqua, quæ fluxit ex latere Christi, communiter reputatur falsum, & me-ritò. Quia miraculosè fluxit aqua pura, & propriè talis, ad ostendendam, aduersus Manichæos verita-tem corporis Christi, verè compositi ex quatuor elementis. Deinde vt fuisset humor phlegmaticus, potuisset nihilominus sufficere ad præfigurationem baptismi, constantis determinatè ex vera aqua natu-rali. Quia inter figuram, & figuratum, non requiritur omnimoda conuenientia.

QVÆSTIO XL.

Vtrum forma consueta baptismi: Ego te baptizo, &c. sit sufficiens, determinatè necessaria, & conueniens?

Videtur non esse. 1. Quia non est sufficiens ea forma verborum, quæ non exprimit cetera omnia requisita ad valorem sacramenti, forma autem ordinaria baptismi, non exprimit intentionem baptizantis, nec consensum, & dispositionem baptizati, nec determinationem indiuidualem personæ baptizandæ sine quibus tamen sacramentum euadit nul-lum. Ergo prædicta forma est insufficiens.

2. Christus est, à quo potius baptizatur, quicumque verè baptizatur, quam à ministro Christi, iuxta illud Ioan. 1. 33. *Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem, hic est qui baptizat.* Ergo nō verè dicitur, & legitime à ministro: *Ego te baptizo.* Forma autē, quæ non verificatur, nec est legitima, non est sufficiens.

3. Valer baptismus datus in nomine Christi tan-tum, vt apparet ex act. 23. 10. 11. & 19. vbi dicuntur baptizati ab Apostolis, & viri & feminae in nomine Christi. Nicolaus etiam Papa cap. *quodam Iudeo* de consecrat. distinct. 4. declarat baptismum datum in nomine Trinitatis, vel in nomine Christi, fuisse vali-dum. Idem docet Ambrosius, quem in hac re secutus est Nicolaus, redditque rationem lib. de Spiritu san-cto cap. 3. Quia videlicet in nomine Christi tota Tri-nitas, aliquo modo continetur. *Qui benedicitur*, ait, *in Christo in Patre, & Spiritu sancto benedicitur. Quia vnum est nomen, vna potestas.* Et iterum infra: *Qui Christum nominat, & dicit filium, qui vnctus est, & Pa-trem à quo vnctus est, & Spiritum sanctum, quo vnctus est.* Similiter Bed. in cap. 10. act. circa illa verba: *Iussit illis baptizari in nomine Domini Iesu* approbat ex doctrina Ambrosij eandem formam, dummodo expresso nomine Iesu Christi retineatur interius vera fides trium personarum. Eidem sententiæ subscri-bunt Bernardus epist. 340. Hugo de S. Victore lib. 2. de sacram. part. 6. cap. 2. Mag. in 4. dist. 3. Adrian. quæst. 2. de baptis. Caietan. in hac quæst. 66. art. 5. cum Gloss. in dict. cap. *quodam Iudeo*, & cap. *multi sunt de consecrat.* dist. 4. & cap. *si quis puerum* extra de bapt. Ergo non est præcisè necessarium dicere in nomine *Patris, & Filij, & Spiritus sancti.*

4. Christus Dominus simul eodemque modo ius-sit Apostolis, vt docerent, & baptizarent. Non autem necesse fuit, vt docerent, præmonito, *Ego te doceo.* Ergo nec necesse fuit, & consequenter nec modo necesse est baptizare dicendo, *Ego te baptizo.* Immo inceptit planè, qui verbis ita exprimit, quod opere ipso exhibet palam, ac sensibiliter. Ergo hæc forma non est conueniens.

5. Nomina personarum diuinarum sunt plura, vt apparet ex quæst. 39. de Deo art. 5. & ad 3. Ergo non conuenienter dicitur in nomine, sed deberet dici in nominibus.

6. Stultum est dirigere sermonem ad surdum, aut non intelligentem, iuxta illud Eccles. 2. 6. *Vbi non est auditus, non effundas sermonem.* Ergo, dum baptizatur surdus, aut puer, non dicitur conuenienter; *Ego te ba-ptizo.*

Art. 1. Respondetur: Materia, & forma sacramento-rum habent determinationem ex institutione Christi; Christus autem instituit formam consuetam Ecclesiæ, dicens Matth. ult. *Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Forma igitur sufficiens, & necessaria huius sacramenti, ac proinde, & omnino conueniens, est hæc: *Ego te baptizo in no-mine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Sufficit autem eo ipso, quod ad valorem sacramenti attinet, qualibet alia forma verborum perfectè æquiualens formæ prædictæ, vt liquet ex dictis supra in communi quæst. 5.

Art. 2. Sufficienciam huiusmodi æquiualentia tra-dit determinatè de forma, qua vtitur Ecclesia Græ-ca, Concilium Florentinum in decreto Eugenij. 5. *materia huius sacramenti, vbi sic definit. Forma est, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: Non tamen negamus quin, & per illa verba baptizetur N. seruus Christi in nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti: vel baptizatur manibus meis N. in no-mine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, verum baptisma perficiatur.* Eadem autem est ratio de qualibet alia for-ma similiter æquiualente, vt si dicatur (quod nonnulli putant, sed est incertum sufficere) in nomine *genitoris, geniti, & spirati* seu *generatis, geniti, spirantis, & spirati*, vel loco verbi baptizo substituiatur, lauo, intingo, &c. Certè ratio quam suæ definitioni adiungit Conci-lium, æquè viger pro quauis eiusmodi æquiualentia, subiungit enim immediatè. *Quoniam cum principalis causa, ex qua baptismus virtutē habet, sit sancta Trinitas, instrumen-*

instrumentalis autem sit minister, qui tradit exterius sacramentum; si exprimitur actus, qui per ipsum ministrum exercetur cum sancta Trinitatis invocatione perficitur sacramentum.

Art. 3. Ex quibus præterea apparet ratio conuenientiae huius formæ, quatenus per posteriorem eius partem exprimitur causa principalis Baptismi, & effectus baptismalis, quæ est Deus. Exprimitur verò modo conuenientissimo respectu hominis initiandi in fide, & inducendi in gremium Ecclesiæ, dum manifestatur unitas Dei, & diuinæ authoritatis, potentiae, ac virtutis, per particulam *in nomine*, simulque Trinitas personarum cum proprietatibus ipsarum, per particulas *Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Quod videlicet est mysterium nostræ fidei, præcipuum, & maxime arduum, atque ceterorum fundamentum mysteriorum omnium, sicut Baptismus est fundamentum ceterorum sacramentorum. Similiter exprimitur causa instrumentalis, qui est minister, per priorem partem. Ego te baptizo, seu baptizo te, vel iuxta Græcos baptizetur, N. seu baptizatur manibus meis. N. Exprimitur verò tanquam purus minister, dum exprimitur tanquam operans in nomine alterius, eiusque Dei, supermi sui, & omnium Domini. Patet igitur prædictam formam esse conuenientissimam, & non solum sufficientem utcumque, ac necessariam.

Ad 1. Sufficenter subintelligitur intentio ministri, & consensus, dispositio, ac indiuiduatio baptizati, dum uterque ostenditur sponte confensus, & suscipiens Baptismum, atque natura ipsius rei, quæ peragitur, ac exprimitur peragi, exigit de se eos actus internos. Materia etiam satis significatur, dum significatur actus baptizandi, seu lauandi. Omnia igitur manifestantur quantum sat est.

Ad 2. Ex notatione nuper præmissa, patet clarè ministrum facere expressionem sui, tanquam causæ purè ministerialis, atque causalitatem principalem attribui Deo. Quod, quoad utramque partem, est valde conueniens. Non autem tribuitur seorsim Christo Domino causalitas principalis. Quia Christus non baptizat sine Patre, & Spiritu sancto, totaque eius authoritas, & virtus ad institutionem sacramentorum, & ad imperiendos eorum effectus est indiuisa à virtute, & authoritate Patris, & Spiritus sancti. In forma Græcorum non exprimitur minister, sed subintelligitur in actu exercito, dum dicitur baptizetur, vel baptizatur manibus meis talis seruus Christi. Quod creditur inductum ad præcauendum magis schisma reprehensum ab Apostolo 1. Corinth. 1. 12. *Ego sum Pauli, ego verò Apollo*. Sed neque in forma Latina particula *ego*, est de substantia sacramenti, quia subintelligitur in verbo baptizo, solumque ponitur ad exprimendam magis intentionem ministri, atque sententiam animi explicationem.

Art. 1. Ad 3. D. Thomas in hac q. 66. art. 6. & alij plures Theologi permoti illis auctoritatibus ex Act. Apost. credunt, Apostolos in primitiua Ecclesia ex speciali reuelatione, ac dispensatione Dei baptizasse in nomine Christi tantum. Verum id ex illis locis non videtur efficaciter colligi. Quia ibi non dicitur Apostolus baptizasse in nomine Christi tantum, seu tantum in nomine Domini Iesu. Quare dici potest narrari de Apostolis, quod baptizauerint in nomine Christi, vel quia baptizabant baptismi instituto à Christo Domino, & qui vigeret eius ex meritis, & per quem baptizati aggregabantur Christo specialiter, tanquam capiti, & auctori religionis, quam profitebantur, vel potius, quia in forma expressiua seorsim trium personarum addebatur. Patris, & Filij Iesu Christi, ut hoc nomen, quod tunc plerisque, & Iudæis & Gentilibus probrosum videbatur, redderetur illustrius, & efficacius commendaretur fidelibus. Sua-

detur deinde positiuè Apostolos vltos fuisse in Baptismo expressione trium personarum. Quia act. 19. dicitur Paulum inuenisse quosdam, qui dicebant se esse baptizatos, eosque interrogasse: *Si Spiritum sanctum accepistis credentes*: illisque respondentibus: *sed neque si Spiritus sanctus est audimus*; iterum interrogasse Paulum: *In quo ergo baptizati estis?* quæ interrogatio apertè supponit non potuisse illos ritè baptizari, quin audiret nomen Spiritus Sancti, ut omnino potuissent, si potuissent Baptismus dari in nomine Christi tantum, non etiam expressis simul Patre, & Spiritu sancto. Vnde Apost. iussit eos homines iterum baptizari, ita videlicet ut in Baptismo audirent nomen Spiritus sancti, simul cum Patre, & Filio. Quo quidem pacto retinetur, magis propriè ut sonat, sententia Apostoli ad Ephesios 4. 5. *una fides, unum baptisma*, quam dicendo Apostolos adhibuisse ex dispensatione, aliam formam quam iam adhibeat Ecclesia, adeoque duos esse baptismos substantialiter inter se diuersos, alium pro tempore Apostolorum, alium pro tempore præsentis.

Art. 2. Verum ut propter auctoritatem D. Thomæ, aliquorumque Theologorum probabile sit, uti reipso, Apostolos ex speciali dispensatione baptizasse in nomine Christi tantum, probabile tamen nequaquam est eam dispensationem, seu qualemcumque dispensationem diuinam postea perseuerasse, aut Baptismum validum iam esse posse, absque expressione trium personarum diuinarum. Quod præter testimonium & institutionem Christi superius productam ex Matth. vlt. probatur concludenter definitione Zachariæ Papæ & finientis can. in synodo de consecrat. dist. 4. *Si Lotus in fonte baptismatis fuerit, sine inuocatione Trinitatis, perfectus Christianus non est, nisi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, fuerit baptizatus*. Similiter Pelagius Papa can. *Si reuera*, & can. *Multi sunt* eadem dist. definit de plano Baptismum datum in nomine Christi, vel in nomine Domini tantum, esse nullum. Quibus sanè tam clavis Pontificum definitionibus, simul cum textu Euangelico supra memorato, perperam insidiantur per voluntarias interpretationes Adrianus, & Caietanus, uti demonstrat inter alios Valentia in præsentis.

Art. 3. Ad authoritatem Nicolai adductam in obiectione communiter responderetur Nicolaum in eo loco directè determinasse auctoritate Pontificia Baptismum, quamuis datum à Iudæo retinente professionem Iudaicam, fuisse validum, de quo videlicet solo consultus à Bulgariis fuerat; deinde verò superaddidisse, ut priuatum Doctorem, ex authoritate Ambrosij, qua vitur, valere Baptismum datum in nomine Christi tantum. Vnde ea authoritas non tanti habenda eatendus est. Huius generis autem sunt plura exemplis nota, & Conciliorum, & Pontificum definitionum id tantum, de quo præcipuè, ac directè quærebatur, non verò alia de quibus obiter incidit sermo. Ambrosium interpretatur benignè D. Thom. quasi solum intenderit reddere rationem, ob quam Apostoli congruenter uti potuerint solo Christi nomine, idemque dici fortè posset ad reliqua testimonia obiectionis. Sed utrumque intelligantur illi Sancti PP. atque Theologi illis annumerati, retinenda firmiter est, tanquam omnino certa, propter auctoritates Euangelij, Florentini, & Pontificum pro nobis adductas, necessitas expressionis formalis, & non tantum æquiualentis, aut virtualis trium personarum.

Ad 4. Qui docet, illis ipsis verbis, quibus docet; manifestat satis, se docere, & quid doceat; non autem similiter manifestat, quid principaliter faciat, qui facit aliquid, quod propter multa indifferenter fieri potest. Huiusmodi autem est ablutio hominis in

Gg 4 aqua.

aqua. Potest enim mergi in aquam; propter diuersos fines. Conuenienter igitur adduntur actioni verba: *Ego te baptizo*, quibus ostenditur finem, & effectum determinatum eius actionis, esse ablutionem, & munda- tionem hominis. Quod manifestare oportet, & non manifestaretur seclusis verbis.

Ad 5. Admittit Caietanus ad dictum art. 5. aliquem nonnulli valere Baptismum datum *in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Sed melius, ac tutius negatur cum D. Thoma ibidem ad 6. cumque aliis communi- ter: tum quia in Euangelio determinatè dicitur *in no- mine*: tum quia licet nomina personalia sint plura, illis tamen non significatur autoritas, & virtus Diui- na, quæ operatur in sacramento, vt constat ex q. 40. de Deo. Vna namque est autoritas, & virtus, tota- que perfectio trium personarum, atque ad eam signi- ficandam ponitur in forma *in nomine*.

Ad 6. Forma Baptismi non dicitur Concionatorie, aut doctrinaliter tantum, aut purè deprecatiuè, sed est sermo operatorius, & inductiuus effectus, quem signi- ficat per veram causalitatem, vt dictum est supra, in communi. Quapropter rectè diriguntur, etiam ad furdum, & non intelligentem, quia nihilominus est inducendus in illis effectus significatus, & non po- test induci, nisi significetur per verba.

QVÆSTIO XLI.

Virum detur triplex Baptismus, fluminis, fluminis, & sanguinis?

Videtur non dari. 1. Quia ad Ephes. 4. 5. dicitur *Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma, vnus Deus*. Non igitur triplex baptisma, sicut non triplex fides, sed vna tantum, & vnus Deus.

2. Damascenus lib. 4. fid. Orthod. cap. 10. ponit multo plura baptismata, quàm tria, idque ex testimo- niis scripturæ. Ergo non rectè ponitur solus nume- rus ternarius Baptismorum.

3. Baptismus est verum sacramentum, vt dictum est supra. Nullum autem est sacramentum sanguinis, aut solius fluminis, seu dilectionis solius. Ergo nec Bap- tismus datur vllus, aut sanguinis, aut fluminis.

4. De conceptu Baptismi est vis deletiua peccato- rum, vt dictum est in eius definitione; Martyrium au- tem eam vim non habet. Quia si quis subeat marty- rium absque actu charitatis, & dilectione Dei super omnia, non propterea consequitur remissionem pec- catorum, vt patet ex illo ad Corinth. 1. 13. *Si tradi- dero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero nihil mihi prodest*. Vnde D. Thomas in hac quæst. 66. art. 12. ad 2. *Effusio sanguinis, ait, non habet rationem baptismi, si sit sine charitate*; idemque colligitur ex eodem 1. 1. quæst. 14. art. 4. ad 3. & 2. 2. q. 124. art. 2. ad 2. Videri præterea possunt apud Vasquez plu- ra in eandem rem testimonia sanctorum PP. præser- tim Augustini, plurisque graues Theologi. Si autem quis subeat martyrium cum præuio actu charitatis, & dilectionis Dei super omnia, ex vi huius actus conse- quitur remissionem omnium peccatorum ante con- summationem martyrij. Ergo martyrium pro nullo euentu operatur remissionem, ac deletionem pec- catorum. Ergo non rectè dicitur baptismus san- guinis.

5. Si Martyrium esset baptismus, esset vtique bap- tismus nobilior, quàm sit baptismus aquæ. Quia maio- ris longè perfectionis est pati martyrium, quàm tingi aqua. Ergo Baptismus absolute prolatus, supponeret pro martyrio, tanquam pro famosiori. Non autem ita supponit, vt patet ex communi modo loquendi,

ac intelligendi. Ergo martyrium nullatenus est dicen- dus Baptismus.

Art. 1. Respondetur: Virtus vniuersaliter deletiua peccatorum præeminet reliquis prædicatis sacramen- ti Baptismi, & ab eadem virtute principaliter deno- minatur talis, vt liquet ex quæst. 37. Propterea idem nomen communicatum est aliis, etiam, quibus com- munis est virtus deletiua omnium præcedentium pec- catorum. Hac autem virtus est communis actui char- itatis, qui dicitur flamen, propter suum ardorem, & impetum ad superiora, atque ad ipsum Deum, supre- mum omnium; necnon martyrio, quod sanguinis ap- pellatur, quia plerumque euenit cum sanguinis effu- sione; Nihilque præterea superest, cui insit eadem virtus. Vnde iis duobus tantum est commune nomen Baptismi cum Sacramento deletiua peccatorum.

Art. 2. Actum charitatis, & dilectionis Dei super omnia esse deletiua omnium, & quorumlibet pec- catorum præcedentium ante ipsum, constat ex mul- tis scripturæ locis, Prouerb. 10. 12. *Vniuersa delicta operit charitas* & 13. 17. *Ego diligentes me diligo*. Ioan. 14. 24. *Qui diligit me diligitur à Patre meo, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus*. Lucæ 7. 47. *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum*. 1. Pet. 4. 8. *Charitas operit multitudinem peccatorum*. Idem aperte colligitur ex Concilio Tridentino definiente sess. 14. cap. 4. de sacrament. pœnitent. contritionem charitate perfectam homi- nem Deo reconciliare, priusquam sacramentum acti suscipiat, idemque apparet ex Ezech. 18. Isaia 55. 7. & alibi sæpè. Contritio enim verò charitate perfe- cta non differt à simplici dilectione Dei super om- nia, penes speciem, & perfectionem, atque vim coniungendi amabiliter cum Deo, sed solum quall accidentaliter, ex parte obiecti materialis. Quia mo- tium formale adequatum vtriusque est prorsus idem vt dicitur infra agendo de pœnitentia, tum virtute, tum sacramento, maxime quæst. 89. An verò dilectio Dei inducat remissionem peccatorum formaliter, & immediatè, vel dispositiuè tantum, ac mediatè, de quo dictum est quæst. 12. de iustif. parum refert pro re præfenti.

Art. 3. Idem effectus remissionis omnium præce- dentium peccatorum tribuitur martyrio Matth. 10. 32. & Lucæ 12. 8. *Omnis ergo, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo*. Marc. 8. 35. *Qui perdiderit animam suam propter me, & Euangelium, saluam faciet eam*; Lucæ 4. 24. *Quicumque perdiderit animam suam propter me, viuifi- cabit eam*. Vim istam viuificandi, & saluandi ani- mam, & quod perindè est obtinendi confessionem Christi coram Patre, conuenite martyrio ex opere operato respectu infantum omnes iam Catholici Doctores vnanimiter consentiunt, Sanctis Patribus vsque adeò propensis eodem, vt opposita nonnullorum olim sententia sit vt minimum temeraria. Et vi- detur reddi innegabile exemplo Innocentium, quos occidit Herodes, & Ecclesia omnes indiscrimina- tim colit, vt Sanctos; tamen gratiam, & gloriam consequi non potuerint per vllum suum actum, cuius nimirum eliciendi erant prorsus incapaces, propter defectum vsus rationis.

Art. 4. Idem autem dicendum est cum Suarez, di- sputat. 29. section. 2. & 3. & pluribus aliis apud ip- sum, aduersus Vasquez disput. 153. cap. 3. & plures alios apud ipsum, respectu etiam adultorum, licet dis- perfo modo, seruata proportionem. Diuersitas mo- di, & ratio proportionis consistit in hoc, quod adul- tus compos rationis, non potest in vllò euentu, per vllum medium, iustificari independentè à disposi- tione propria sibi libera, & supernaturali, vt dictum est quæstion. 10. de iustif. & dicitur iterum infra quæ- stion. 46.

tion. 46. & 88. Cæterum dispositionem istam requisitam, vt adultus iustificetur per martyrium, non esse præcisè, ac necessariò actum dilectionis Dei super omnia, seu contritionem perfectam, sed sufficere actus alios minus perfectos, atque insufficientes ad inducendam se solis remissionem peccatorum, nempe sufficere pro martyrio actus, qui sufficiunt pro sacramento Baptismi, & exponentur dicta quæst. 46. atque adeò martyrium iustificare posse etiam adultos ex opere operato; id est virtute martyrij supplente, atque vltimò complente insufficienciam ad actum internorum secundum se, præcisè probatur in primis efficaciter ex testimoniis nuper inductis ex Euangelio.

Art. 5. Quia promissio contenta in illis testimoniis de saluatione, & iustificatione animæ, atque de retributione confessionis Christi coram Patre, est amplissimæ formæ, & complectitur adultos non minus, quam paruulos, imò apparet clarè quod dirigatur, præcipuè ad adultos. Est enim promissio exhortatoria, atque soli adulti sunt capaces exhortationis, & qui erigantur, atque roborentur ea spe ad arduum agonem martyrij. Ergò siquidem certum est ibi contineri promissionem viuificationis, seu iustificationis, & vitæ æternæ ex opere operato respectu infantium, omniumque carentium perpetuo vñu rationis; certum quoque id ipsum esse debet, quasi à fortiori respectu adultorum ratione vtentium. Accedit easdem diuinas promissiones exinaniri penitus, omnique plane soliditate reddi prorsus vacuas respectu effectus promissi, quod ad adultos atinet, si martyrium quatenus executioni mandatum non inducit gratiam & gloriam ex opere operato. Quia vis inductiua gratiæ, & gloriæ ex opere operantis tota est penes actus internos, vt dictum est quæstion. 8. art. 2. de act. hum. Vnde siue subsequeretur re ipsa, siue non subsequeretur martyrium post actus internos disponentes ad ipsum, eadem, & nec maior, nec minor esset retributio gratiæ, & gloriæ. Certè si actus charitatis diligentis Deum super omnia esset præcisè necessarius, vt martyr consequeretur remissionem peccatorum: nunquam illam consequi posset ex vi passionis martyrij. Quia ante ipsam præsupponerentur iam remissa peccata, ex vi actus charitatis, passione eatenus se habente purè materialiter, & consequenter, seu purè concomitanter, & per accidens. Quod tamen videtur, non nisi prædurè dici posse. Quia eo ipso accipienda essent in sensu purè materiali respectu adultorum magnifica illa Christi promissa. *Omnis qui confitebitur me coram hominibus*, (quod fit per realem perfectionem martyrij) *confitebor & ego eum coram Patre meo*: *Qui perdidit animam suam propter me*, quod planè aliud est, quam esse paratum utamque perfectè ad perdendum saluam faciet; *viuificabit eam*. Et tamen hæ formulæ loquendi vehementer contradicunt eiusmodi sensui purè materiali, nec rectè coheret cum sinceritate repromissionis connexio purè materialis, inter conditionem, & conditionatum.

Art. 6. Confirmatur paritate vis huius ponderationis. Quia vis Baptismi ad iustificandum ex opere operato, tum paruulos, tum adultos, rectè colligitur ex illo Ioann. 3. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei*, vt est in confesso apud omnes. Ergò idem rectè colligitur & verbis ponderatis; *Qui me confessus fuerit, &c.* patet consequentia. Quia quod ad affirmatiuam partem atinet, eadem vtrouique apparet vis promissionis. Quapropter ex ista istorum duorum testimoniorum comparatione mutua, optimè comprobatur Augustinus lib. 13. de Ciuitat. cap. 7. illustrem hanc suam sententiam, quæ nostram exprimit

egregiè. *Quid pretiosius, quam mors, per quam fit, vt delicta omnia dimittantur?* Confirmatur rursus, quia retributio promissa alicui exteriori, seu actioni, seu passioni, semper intelligitur implenda, dummodò non desit actus internus virtutis, sufficientis ex sua natura ad talem executionem exteriorem, & cui inest ea perfectio, quæ haberi potest relatiuè ad solam eandem executionem exteriorem, tanquam motiuum formale actus interni, de quo nemo vnquam dubitauit. Executio autem exterior martyrij, seu mortis propter Christum potest existere ex vi actuum ignobiliorum actu perfectò charitatis, nec martyrium, seu honestas propriè peculiatas, moriendi propter Christum, & Euangelium, atque confitendi Christum coram hominibus potest esse motiuum formale specificatum dilectionis Dei super omnia. Ergò prædictæ promissiones factæ martyrio, seu morti Christum confitenti, necessariò intelliguntur implenda, tametsi desit formalis dilectio super omnia, solique adsint actus aliarum virtutum sufficientes ad honestam, verèque Christianam perfectionem martyrij, & ad faciendam veram, sinceramque Christi confessionem coram hominibus. Adde promissiones istas factas morientibus pro Christo, non esse capaces, quæ accipiantur in eo sensu, quo accipi possunt similes promissiones factæ pauperibus spiritu, paucis, misericordibus. Nempe posteriores istæ promissiones; tametsi adsit impedimentum peccati, dum exhibentur ea opera, possunt nihilominus impleri, postea, inducentibus aliquo modo iisdem operibus, auxilia actualia gratiæ, quibus deinde tempore opportuno inducatur dispositio proxima ad iustificationem, & consecutionem vitæ æternæ. At martyrium est vltima vitæ clausula, ac proinde promissio salutis, & viuificationis illi adiuncta, debet adimpleri immediatè ex vi ipsius, nec aliter potest intelligi infallibiliter, atque vniuersaliter adimplenda, sicut effectur omnino vniuersaliter ab eo, qui est infallibilis.

Art. 7. Plurimum roboris, ac splendoris accedit huic sententiæ, ex frequenti apud Sanctos Patres comparatione martyrij cum sacramento Baptismi, quod ad vim vtriusque vniuersalem remittendi peccata, & perducendi ad vitam æternam. De Augustino iam nuper id apparuit clarè. Audiatur post ipsum charissimus eidem, atque ab eodem celebratissimus Cyprianus epist. 37. *Nunquid potest vis Baptismi esse maior, aut potior, quam confessio? quam passio? vt quis coram hominibus Christum confiteatur, & suo sanguine baptizetur*. Et rursus in expositione orationis Domini. *Quale delictum est, quod nec baptismo sanguinis potest abluì? Quale crimen est, quod nec martyrio potest expiari?* Diuus Prosper in lib. sententiarum, quæ rectè ad verbum sunt depromptæ ex Augustino, sent. 149. *Qui non præcepto*, ait, *regenerationis lauacro, pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad ablucenda peccata, quantum si abluerentur fonte baptismatis*. His tam manifestis assertionibus æquiualeat omnino, exceptio martyrij, dum agitur de necessitate Baptismi, quam facit, inter alios Cyrill. Hierosol. Cathec. 3. *Si quis non baptizatur, salutem non habet, præter solos martyres*. Similiter excipit Fulgentius de fide ad Petrum cap. 3. *Absque sacramento baptismatis, præter eos, qui in Ecclesia Catholica sine baptismate pro Christo sanguinem fundunt, nec Regnum Cælorum potest quisquam accipere, nec vitam æternam*. Quod si hæc, aliæque similia, quam plura, quæ videri possunt apud Suarez vbi supra, non subintelligantur cæteris paribus ex parte dispositionis præuie, sed subintelligenda insuper necessariò esset dilectio Dei super omnia, ex parte martyrij; enervantur penitus, atque alienantur à sincero, ac germano suo sensu omnes eiusmodi

eiusmodi Sanctorum Patrum locutiones, vt pater consideranti.

Art. 8. Accedit postremo huic sententiæ ingens probationis pondus ex infallibili Ecclesiæ auctoritate, quæ agnoscit, & colit vt Sanctos, non minus adultos, quam paruulos, qui mortui sunt pro Christo, pro Euangelio, pro his, quæ, seu practicæ, seu speculatiue docemur in Euangelio, & certissime tenet, fortes eiusmodi athletas Christi eo ipso instanti, quo sic moriuntur, euolare ad Cælos absque vlla mora in Purgatorio, eisdemque refert in album Sanctorum, sola præeunte legitima legitimi martyrij probatione, tametsi nulla prius speciali nituerint probitate, & commendatione morum, ad id sufficienti. Quod quidem fieri nullatenus posset, si realis passio martyrij iustificare perfectè, & remittere peccata minime posset ex opere operato, & independentè à dilectione perfecta Dei super omnia, tum quoad culpam, tum quoad totam pœnam. Quia ex notitia moris honestè, ac laudabiliter toleratæ propter Christum, sola certò deducitur potitua eorum actuum internorum, qui sufficiunt, simulque sunt præcisè necessarij ad tale opus externum. Dictum autem est non includi, inter eiusmodi actus, actum perfectæ dilectionis Dei super omnia, Deinde, vt includeretur, non sufficit hic actus, ex suo conceptu vniuersali, ad remissionem totius pœnæ, quantacunque martyri deberetur antecedenter. Sed neque passio ipsa mortis sufficit ad eum effectum ex opere operantis, vniuersaliter, & pro omni euentu; quandoquidem fieri potest vt mors non sit valdè acerba, vtque pœna antecedenter debita, esset maxima. Necesse igitur specialiter est ex reuerentia debita auctoritati Ecclesiæ, vt concedatur martyrio, vis ex opere operato remissiua saltem totius pœnæ: eadem autem est ratio de vi eodem modo remissiua, etiam quoad culpam, cum neque in Euangelicis, hac de re testimoniis, neque in documentis Sanctorum Patrum, neque in praxi Ecclesiæ vllum appareat fundamentum distinctionis quoad vim remissiua culpæ, & pœnæ. Concluditur itaque legitimam esse in sensu initio explicato, diuisionem Baptismi in Baptismum fluminis, fluminis, & sanguinis.

Ad 1. Dominus, qui gubernat Ecclesiam, est vnus numero Christus Iesus; & similiter est vnus eius finis, Deus optimus maximus; fides verò est vna, solum quoad speciem infimam, & similiter est vnus Baptismus, quoad suam rationem vniocam. Quia actus charitatis, & martyrium dicuntur baptismus analogicè tantum, propter conuenientiam inadæquatam cum sacramento Baptismi, quoad solum prædicatum præcipuum ipsius.

Ad 2. Baptismata illa plura, quæ enumerat Damascenus, nempe diluuium, transitus maris Rubri, variæ Hebræorum ablationes, & Baptismus Ioannis, fuere purè præfiguratiua nostri baptismi, nec conueniunt cum sacramento baptismi proprio Noui Testamenti, quoad prædicatum eius præcipuum remissionis peccatorum, sicut conueniunt cum eodem dilectio Dei, & martyrium; idèque non sunt digna, vt illi connumerentur, sicut dilectio Dei, & martyrium.

Ad 3. Illa ratio solum probat, quod spontè conceditur, conceptum Baptismi non esse vniocè communem aquæ, flumini, & sanguini. Cæterum id non tollit conuenientiam analogam, penes prædicatum præcipuum, præcipui analogati, vt visum est; eaque communitas abundè sufficit ad communitatem nominis.

Art. 1. Ad 4. Negandum est vt patet ex præmissis, non posse remitti peccata vniuersim omnia, per martyrium, tametsi non adsit dilectio perfecta Dei super omnia circa locum, qui adducitur in contra-

rium ex 1. ad Corinth. 13. audiendus in primis est Diuus Thomas ibi, qui post illa verba: *charitatem autem non habueris, nihil mihi prodest*; sic immediatè subiungit; *vel quia simul cum prædictis operibus adest voluntas peccandi mortaliter, vel quia sunt propter inanem Gloriam*. Possunt autem excludi per alios actus bonos minoris perfectionis. Ergo ex mente Diui Thomæ, sola vi eorundem actuum minoris perfectionis, quam sit dilectio Dei, fieri potest vt proficit martyrium. Deinde non minus verificatur, si *suscipero Baptismum, charitatem autem non habueris, nihil mihi prodest*; quam verificetur, si *tradidero, &c.* Quia videlicet verissimum est non habenti charitatem, dum eam non habet, seu in sensu composito eam non habendi, nihil prodesse posse ad salutem, & vitam æternam, siue ex opere operantis, siue ex opere operato. Ergo sicut nihilominus prodesse potest Baptismus non præhabenti charitatem; dummodò præexistat sufficienter dispositus per alios actus ad habendam eandem ex vi Baptismi; ita & martyrium prodesse potest, similiter disposito, vt ex vi martyrij charitatem habeat. Nempe Apostolus non dicit nihil prodesse traditionem corporis, ita vt ardeat, si non præhabetur charitas, sed tantum si non habeatur; habetur autem absolutè, si ipsum martyrium eam inducit.

Art. 2. Quoad loca Diui Thomæ, & quoad testimonia sanctorum Patrum, & quoad causales illas Evangelicas, qui *perdiderit animam suam propter me*, meminisse oportet doctrinæ traditæ cum Diuo Thoma, & aliis communiter, tum quæst. 41. de virt. Theolog. tum quæst. 1. de act. hum. circa imperium vniuersale charitatis super omnes alias virtutes, & circa causalitatem itidem vniuersalem vltimi finis respectu omnium actuum voluntatis. Ibi enim dictum est omnes, & qualescunque actus aliarum virtutum, esse intrinsecè participes perfectionis quæ est propria charitatis, licet modo minus perfectò, omnèsque essentialiter pendere aliquo modo ab imperio eiusdem charitatis, & similiter omnes actus bonos, ac laudabiles esse aliquomodo propter verum vltimum finem nostrum, qui est summum bonum, seu Deus optimus maximus. Hinc fit, ad verificandum, quod quis perdat animam suam propter Deum, non esse necesse, vt eam perdat per actum perfectæ, & formalis dilectionis Dei super omnia, sed sufficere vt eam perdat per actum supernaturalem cuiuscunque virtutis, siue, vt nuper dicebatur ex Diuo Thoma, vt non tradat corpus, nec perdat animam, per actum peccaminosum, ac vitiosum. Quia videlicet fieri non potest, iuxta doctrinam præmissam, vt quis perdat animam, seu vitam corporalem per aliquem actum bonum proprium hominis Christiani, quin eo ipso eam perdat propter Deum, & propter summam eius bonitatem, quæ est vltimus finis noster. Indidem consequenter apparet, effusionem sanguinis, quæ procedit ex actu alicuius virtutis, quæcunque demùm ea sit, eo ipso procedere aliquo modo à charitate, nec effundi sanguinem omnino omnibùsque modis sine charitate. Quia videlicet eo ipso procedit aliquo modo ab imperio charitatis, atque motuum formale charitatis, verè eo ipso exercet aliquo modo suam causalitatem, & motionem respectu effusionis sanguinis, & amissionis vitæ. His autem ita iam constitutis, nihil necesse est ad singula seorsim testimonia respondere, quæ opponuntur in contrarium. Quiuis enim cuius illorum facile, ac legitime poterit accomodare doctrinam nuper datam, nec nisi per eius accomodationem possunt redigi in concordiam cum testimoniis aliis superius propositis pro nostra sententia. Certè Diuus Thomas non aliter conciliari cum seipso potest, siquidem nostram sententiam apertissime docet in 4. dist. 4. quæst. 3. art. 3. quæstiunc. 4. his verbis: *gratia in baptismo*

rismo sanguinis magis augetur habenti, & amplior datur non habenti, si impedimentum non adsit, & remissio peccatorum, quamvis non sit plenior, quia uterque baptisimus omnem culpam, & penam tollit, tamen in baptismo sanguinis, efficacior est, & fructuosior, qui secundis maculis non inquinatur, vt Damascenus dicit. Idem docet in hac 3. p. quæst. 87. art. 1. ad 2. Vnde quod dicit effusionem sanguinis sine charitate non habere rationem Baptismi, perinde est, atque effusionem sanguinis, nullo modo procedentem ab imperio charitatis, id est procedentem ab actu vitioso, vt paulo prius ex eodem prenotatum est, nihil prodesset, nec habere vim baptismi. Illa duo loca, quæ indicantur ex 1. & 2. non sunt de re. Quia utrobique agit de actu meritorio, & quidem meritorio de condigno, sub qua ratione certum est prærequiri habitum charitatis, & statum gratiæ, vt dictum est quæst. 3. art. 1. r. & 12. de act. hum. sed nunc non de hoc agitur, siquidem agitur de solo opere operato.

Ad 5. Baptismus aquæ præminet secundum quid baptismo sanguinis, propter impressionem characteris, & habilitatem ad reliqua sacramenta, & propter vniuersalitatem eius coniunctam cum facilitate ad consequendam remissionem peccatorum, & vitam æternam. Sed Baptismus sanguinis, licet non sit sacramentum, quatenus non est signum symbolicum ex institutione significans gratiam, præminet nihilominus simpliciter, & absolute. Quia confert vberiorrem gratiæ cumulum, & inamissibilem coniunctionem cum Deo, per renunciationem, ac dimissionem intrinsecè reuocabilem, & æternam omnium bonorum temporalium, potentium auertere à Deo, & inducere in peccatum. Qui profecto modus accedendi ad Deum, & adherendi Deo est summe arduus, & maximæ perfectionis ex genere suo. Qua de causa dicitur Ioan. 15. 13. *Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro amicis suis.* Eadem de causa assimilatur purus homo Christo patienti, per Baptismum quidem aquæ, figuratè solum, & per Baptismum flaminis, seu poenitentiae perfectæ, solum effectiue; per Baptismum verò sanguinis effectiue, atque perfectæ, & consummata operis imitatione intrinsecè coniunctiua cum Deo, vinculo æternum indissolubili. Istam comparisonem exprimit egregiè Augustinus lib. de Eccles. dog. cap. 74. *Baptizatus confitetur fidem suam coram sacerdote, martyr coram persecutore. Ille post confessionem aspergitur aqua, hic sanguine. Ille per impositionem manus Pontificis recipit Spiritum sanctum, hic templum efficitur Spiritus sancti incorruptibile vtiq; ac indissolubile, & æternum, ex natura ipsa operis.* Ob hæc igitur congruum, ac rationabile omnino fuit, vt Deus adiungeret martyrio priuilegium remissionis omnium peccatorum, quoad culpam, & totam penam, cum vberiori gratia, quam quæ confertur per baptismum aquæ, aut flaminis, atque ita baptismus sanguinis euaderet utroque eo baptismo absolute, & simpliciter præstantior. Nomen nihilominus baptismi absolute prolutum supponit determinatè pro sacramento, quia hoc est baptismus vniuersaliior, & notior.

QVÆSTIO XLII.

Vtrum quilibet viator sit minister idoneus Baptismi?

Videtur non quilibet esse idoneus, etiam quoad valorem. 1. Quia ad eos omnes, & solos pertinet baptizare, ad quos pertinet docere, & acceptare in corpus Ecclesiæ, atque annuere populo Chri-

stiano. Ablutio enim sacramentalis commissæ est à Christo Domino Matth. vii. 19. simul, ac indiuitum cum Doctrina, seu cum munere docendi, ac proinde eisdem omnibus, & solis vtrique commissæ est, & præterea per baptismum incorporatur quis Ecclesiæ, & annumeratur populo Christiano. Docere autem mysteria fidei, pertinet ad Episcopos, vt docet Dionysius cap. 5. ad 6. Eccles. Hierarch. Nec nisi ad eisdem pertinere potest aggregatio ad corpus Ecclesiæ, & annumeratio inter populum Christianum. Quia hoc est opus solius principis; Atque Episcopi sunt Principes Ecclesiæ, tenentque locum Apostolorum, quibus conuenit illud psalm. 44. 17. *Constitues eos Principes super omnem Terram.* Ergo soli Episcopi baptizare possunt.

2. Qui non potest perficere quod minus est, multo minus perficere potest, quod est maius intra idem genus. Nemo autem inferior Episcopo potest consecrare Ecclesiam, aut altare, aut conficere Chrism, & sic de aliis similibus, quæ sunt inferiora Baptismo. Ergo multo minus potest perficere Baptismum, quicquam inferior Episcopo.

3. Sicut Cœlestium ordinum proprietates officia, & facultates innotescent ex eorum nominibus, vt habetur ex Dionys. cap. 7. de Cœlest. Hierarchia etiam ex nominibus ordinum, seu graduum Ecclesiasticorum innotescent, quid ad vniuscuiusque Ecclesiasticæ personæ officium, & facultatem pertineat. Nomen autem Diaconi, id est ministri solum in eo denotat facultatem inseruiendi ministerialiter sacerdoti, in perficiendis, & administrandis sacramentis, instruendo catechumenos, eosque disponendo ad dignam susceptionem sacramenti & repellendo immundos, ac indignos. Ergo Diaconi non sunt idonei ad baptizandum, & multo minus, qui sunt illis inferiores, sed soli sacerdotes.

4. Laici non possunt perficere sacramentalia, quæ sunt quid incomparabiliter minus, quam sacramentum Baptismi, nec possunt sacramentum Poenitentiae administrare, quod tamen ipsum est minoris virtutis, & efficaciac, quam baptismus, vt infra dicitur. Ergo à fortiori sunt incapaces ad perficiendum sacramentum Baptismi.

5. Potestas baptizandi est coniuncta cum potestate docendi, vt præmissum est in 1. & similiter est coniuncta cum potestate, & autoritate iurisdictionali, vt ibidem præmissum est. Sed mulier est prorsus expers vtriusque eius potestatis, vt pater quoad primum ex 1. ad Corinth. 14. 35. *Turpe est mulieri loqui in Ecclesia,* & quoad vtrumque ex 1. Tim. 2. *Docere mulieri non permitto, nec dominari in virum, sed subditam esse in silentio.* Ergo mulier est prorsus expers potestatis ad baptizandum.

6. Nemo dat, quod non habet, nec potest ministrare, quod est alicuius, qui non est minister eius, nec potest sacramentum perficere, quod plus est, qui non potest suscipere sacramentum quod minus est. Qui autem nondum est baptizatus, non habet characterem, & gratiam baptismalem, nec est minister Ecclesiæ, vtpote adhuc existens extra corpus Ecclesiæ, nec est capax suscipiendi alia sacramenta, præter ipsum baptismum. Ergo qui nondum est baptizatus, non potest baptizare. Non ergo omnis viator est minister idoneus baptismi, sed soli Episcopi, vel ad summum etiam Parochi possunt illum perficere, ac ministrare.

Art. 1. Respondetur. Eo modo; quo quis vult finem, oportet, vt velit media necessaria ad consecutionem finis, vtque velit absolute hæc media, qui vult absolute finem. Deus autem vult omnibus salutem, & vitam æternam, iuxta illud. 1. Tim. 2. 41. *Vult omnes homines saluos fieri,* atque ita vult, vt omnibus eam reddat consequibilem, & in manu cuiusque relinquat consequi

consequi illam, vel non consequi iuxta illud Eccles. 15. 18. *Ante hominem vita, & mors.* & Ioannis 1. 12. *De- dit eis potestatem filios Dei fieri.* Atqui baptismus est medium maxime necessitatis ad salutem, & vitam æternam, cuiusque necessitas est maior, quam necessitas cuiusvis alterius sacramenti, vt infra dicetur. Eadem igitur ratione, qua Deus eligit pro materia huius sacramenti rem maximæ obuiam, & quæ vbilibet facilius reperitur, quam materia cuiuslibet alterius sacramenti, oportuit etiam, vt vellet, voluitque de facto ministrum, pro casu necessitatis, idoneum ad perficiendum, & ad ministrandum valde hoc sacramentum, esse facile obuium magis, quam ministrum alicuius alterius sacramenti; quapropter, quilibet viator, seu vir, seu femina, seu baptizatus, potest valde perficere, & ministrare hoc sacramentum. Ita definit Florentinum in decreto Eugenij, vbi sic habetur. *In casu autem necessitatis non sacerdos tantum, aut Diaconus, sed etiam laicus, & mulier, paganus, ac hæreticus valde baptizare potest, modo formam Ecclesie seruet, & facere intendat, quod facit Ecclesia.* De qua postrema particula, deque exclusionem eorum, qui non sunt viatores dictum iam supra est in communi quaestione 12. 13.

Art. 2. Verum ita prouidit Deus per suam misericordiam necessitati, ac indigentia mortalium, constituta ea latitudine ministrorum huius sacramenti, vt tamen prouiderit etiam simul per iustam, & æquissimam prouidentiam suam decenti administrationi tanti mysterij. Quapropter licet minister necessitatis, seu minister pro casu necessitatis sufficiens ad baptizandum, & valde, & licite sit quilibet promiscue viator; minister tamen necessitatis, seu qui seclusa necessitate graui potest solemniter baptizare & licite, & valde, tanquam minister ordinarius, est solus Parochus, vel alius sacerdos ex eius commissione. Quod colligitur ex Florentino ibidem. Præmittit enim immediate ante verba præindicata: *Minister huius sacramenti (Baptismi) ordinarius est sacerdos, cui ex officio (nempe Pastoralis, seu Parochialis) competit baptizare, & Gelasius 1. in epist. ad Episc. per Lucaniam cap. 9. vt habetur in Decret. 93. dist. Diaconos propriam constitutus obseruare mensuram.* Et infra; *Absque Episcopo, vel Presbytero baptizare non audeant, nisi prædictis ordinibus fortasse longius constitutis necessitas extrema compellat.*

Art. 3. De solo porro Parocho dicitur, quod sit minister ordinarius huius sacramenti, seu vt loquitur Florentinum, cui ex officio competit baptizare, non quod Episcopis ad ipsum non liceat, sed quia in Republica bene ordinata, quæ pertinet ad infimum populum, adscribuntur iure ordinatio minoribus eius ministris in magistratu constitutis, reserua summis Principibus administratione eorum, quæ pertinent ad maiores Ciuitatis iuxta illud Exod. 18. *Quidquid maius fuerit, referant ad te, & ipsi tantummodo minora indicent.* Episcopi autem sunt summi Ecclesie Principes, minores verò sunt Parochi; atque per baptismum solus obtinetur infimus gradus in populo Christiano. Ergo solis Parochis competit potestas, & iurisdic-tio ordinaria admittendi quempiam ad Ecclesiam, nec alius præstare id licite potest, nisi vel Episcopus dignetur exercere hoc ministerium per seipsum immediate, vel alius sacerdos de eorum consensu ipsis substituat, vel casus vrgentis necessitatis aliud postulet. Immo in casu etiam necessitatis, id est periculi grauis, vt quis moriatur sine baptismo, neve eodem diutius dilato fraudetur magna aliqua spiritali vtilitate, consulendum est, quantum fieri potest, decentia tanti sacramenti. Quapropter etiam pro eo casu hic ordo seruari debet, vt Parochus præferatur simplici sacerdoti, hic aliis Clericis, & inter istos,

superiori inferiori: Clericus Laico: baptizatus, non baptizato: non præcisus, præciso per censuram: fidelis infideli, atque inter istos respectiue, vir femina, neque hic ordo prætermitti potest absque peccato. Ratio porro validitatis huius sacramenti, tamen illicite ministretur extra casum necessitatis à ministro solius necessitatis, vel inuerso ordine ministrorum in casu necessitatis reddetur commodius infra quaestione 50.

Ad 1. Formula verborum, quibus Christus Dominus commisit officium docendi, & baptizandi, est eadem, & indiuisa, sed sumitur discrimen, & ratio diuersæ intelligentiæ ex parte materiæ, quatenus in opere baptizandi, nihil confert sapientia baptizantis, aut sufficientia aliqua peculiaris, sicut confert in opere docendi consummata sapientia docentis. Quæ decantata dicunt Apostoli Actuum 6. 2. *non est æquum nos relinquere verbum Dei, & ministrare mensis.* & Apostolus 1. ad Corinth. 1. & 17. *Non misit me Christus, inquit, baptizare, sed euangelizare.* Hac igitur ratione pertinet ad Episcopos principaliter officium illuminandi totaliter, atque docendi per doctrinam consummatam, atque pastoribus inferioribus attribuitur ordinaria facultas baptizandi. Quibus videlicet competit iurisdic-tio inferior, vt dictum est, necnon facultas docendi, quæ omnibus vniuersaliter nota esse oportet sub initium vitæ Christianæ.

Ad 2. Licet sacramentum Baptismi sit primum omnium ordine necessitatis, ordine tamen perfectionis est posterius reliquis sacramentis præter Matrimonium, vt dictum est quaest. 35. Vnde hæc alia sacramenta postulant ministros digniores. Quod ad sacramentalia attinet, quæ tanguntur in argumento, obseruandum est, in illis interuenire vniuersaliter, tum ex parte precum, & orationum, quæ funduntur, & applicantur, tum ex parte vsus rerum, quæ consecrantur. Hæc autem vniuersalitas in effectu, postulat similem vniuersaliter in principio, quoad auctoritatem, & potestatem, quæ est propria Episcopi. At Baptismus confertur vni ab vno. Vnde non tenet paritas, vel dicatur argumentum esse de genere ad genus, quatenus non comparatur vsus Ecclesie consecrata, & similitum, cum vsu Baptismi, sed comparatur consecratio Ecclesie, quæ præcedit vsu eius, cum actione perficiendi Baptismum, quæ non distinguitur ab vsu eius. Vnde est manifestius non tenere paritatem.

Ad 3. Illa ratio probat, Diaconos non posse baptizare solemniter; vt dictum iam est. Sed non probat, non posse baptizare in casu necessitatis, & absque solemnitate. Quia nomen vnicuique imponitur ex ministerio, quo fungitur per se, & non ex eo quod facere potest per accedens pro aliquo casu.

Ad 4. Baptismus est magis necessarius, non solum quam sacramentalia, quod per se patet, sed etiam, quam sacramentum Pœnitentiæ. Quia pueri non indigent sacramento Pœnitentiæ, & adulti possunt supplere ipsum, quoad totum eius effectum, per contritionem. Baptismus autem est necessarius, & paruulis, & adultis, & quoad effectum remissionis totius pœnæ, non potest suppleri per contritionem, aut per aliquod aliud medium præter martyrium. Quapropter oportuit ministrum baptismi esse magis obuium, quam ministrum, vel sacramentalium, vel etiam Pœnitentiæ.

Ad 5. Esto non permittatur mulieri docere publice in Ecclesia, permittitur tamen instructio, & monitio priuata. Ergo similiter permittitur eidem, vt baptizet priuatim in casu necessitatis, esto baptizare nunquam possit solemniter. Similiter non potest exercere actum publicum, & solemnem acceptandi aliquem in corpus Ecclesie, potest tamen acceptare pure ministrum,

rialiter absque solemnitate; quia in re ea non operatur virtute propria, sed virtute Christi, qui quoad hoc non alligauit suam potestatem vsui illius determinatæ personæ, sed voluit indiscriminatim vti quauis persona cuiusvis status, & sexus, tanquam instrumento suo, vt determinat Urbanus Papa scribens, ad Vitalem, & habetur in Decr. 30. q. 30.

Ad 6. Baptizans non dat, quod habet, nec operatur tanquam causa principalis, sed quod habet Christus, & tanquam minister, seu instrumentum eius, qui potest vti quibus voluerit, ad quodcunque voluerit. Nempè Baptizans, vt dicit Nicolaus Papa can. *quodam Iudeo* de consec. d. 4. *non est illorum*, nempè baptizantium, sed eius, nempè Christi. Deinde, licet qui non est baptizatus non possit esse minister Ecclesiæ, tanquam pars eius, aut quasi domesticus existens, potest tamen esse minister eius, tanquam gerens intentionem ipsius, & adhibens formam eiusdem, ideoque potest esse minister Christi, qui potest vti quibuslibet promiscuè, vt instrumentis suis, & vult vti quoad hoc opus; denique non est tam necessarium, vt qui non est baptizatus suscipiat alia sacramenta, quam vt baptizetur, qui non est baptizatus, & vult baptizari, atqui Deus dat vniuersaliorem facultatem, pro iis, quæ sunt magis necessaria, vt supra dictum est. Nihil igitur obstat, quominus non baptizatus, baptizare validè possit. Idem dicitur de hæretico etiam, & de excommunicato, siue tolerato; siue non tolerato.

QVÆSTIO XLIII.

Vtrum plures simul possint vni, & eidem conferre validè Baptismum?

Videntur non posse. 1. Quia non possunt dari plures causæ adæquatæ respectu eiusdem effectus, vt dictum est supra, quæst. 23. Sed quilibet baptizans est causa adæquata Baptismi. Ergo non possunt plures simul eundem baptizare.

2. Istud sacramentum non potest iterari, vt dicitur quæst. 45. Iteraretur autem si plures eundem baptizarent, certè esset saltem moraliter impossibile, vt non iteraretur. Quia est saltem moraliter impossibile, vt duo absoluant pro eodem instanti metaphysico formam, & actionem ablutiuam, qui verò postèrius absolueret, iteraret Baptismum, siquidem prior illum perficeret adæquatè. Ergo si plures eundem baptizare possent, sequeretur morali saltem necessitate, vt id fieret, quod fieri minimè potest.

3. Sacramentum cuius nullus est effectus, est nullum, vt dictum est supra quæst. 30. Nullus autem esset effectus Baptismi, quatenus collati ab aliis præter vnum aliquem. Quia vno validè baptizante, confertur baptizato omnis effectus conferibilis absolute per istud sacramentum. Ergo vno aliquo validè illud perficiente nullus alius posset inducere aliquem effectum huius sacramenti, ac proinde nec baptizare.

Sed contra est, quia duo possunt præstare quidquid præstare potest vterlibet eorum se solo; siquidem neutrius sufficientia, & virtus tollitur, aut minuitur accessione alterius. Nempè fieri nullatenus potest, vt aliquid tollatur, aut minuatur sola additione eiusdem generis, vt ne desit sufficientia ad aliquid, præcisè quia adest multiplex ad idem sufficientia. Ergo fieri non potest, vt vnus sufficiat, & plures non sufficiant ad perficiendum Baptismum.

2. Vnus potest simul baptizare plures. Ergo multo

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

magis possunt plures baptizare vnum. Patet consequentia, quia difficilius est, vt vnum agens sufficiat ad plura, & agat in plura simul, quam quod plura agentia sufficiant ad vnum, & agant in vnum simul.

Alia sacramenta possunt perfici à duobus sibi inuicem cooperantibus, vt patet in matrimonio præsertim, & in sacramento Pœnitentiæ. Ergo istud sacramentum potest similiter perfici, saltem à duobus, sibi inuicem cooperantibus, exempli gratia ipso baptizato se ablutente, ideoque exhibente materiam, & alio proferente formam; sicut materiam sacramenti Pœnitentiæ, ipse pœnitens adhibet totam, & sacerdos solum deinde superaddit formam.

4. Quia sacramentum Baptismi est maximè necessarium, concessum est à Deo, vt quilibet istud ministrare possit in casu necessitatis. Ergo eadem ratione credendum est, concessum esse, vt duo possint idem sacramentum perficere in casu necessitatis; exempli gratia, si adsint moribundo nondum baptizato, duo quorum alter esset mutus, & alter carens manibus, & brachiis, ac proinde, alter solum posset proferre verba, & alter solum posset lauare, & adhibere materiam.

Art. 1. Respondetur. Tripliciter contingere potest, vt plures vnum, eundemque simultaneè baptizent; Primò vnoquoque seorsim, & singulariter proferente totam formam, atque ablutente, & concipiente intentionem absolutam baptizandi independentè ab aliis. Secundò vnoquoque tantum partialiter concurrente, nempè vno proferente verba, & alio ablutente, vel vtroque proferente partialiter verba, aut partialiter ablutente, vel vnoquoque concipiente intentionem baptizandi dependentè ab alio, nempè si alius baptizet; si minus non baptizandi. Tertiò concurrentibus pluribus per modum vnius; itavt vnus quilibet, vel vnus aliquis, nomine, & suo, & cæterorum dicat *Nos te baptizamus*; & similiter, vel immergant, vel aspergant simultaneè, sicut quando plures simultaneè trahunt, aut tenent idem corpus, vel alterutrum horum tantum exhibentibus omnibus per modum vnius, & reliquum exhibente vnoquoque seorsim, ac singulariter.

Art. 2. Certum est vnoquoque ex pluribus seorsim, & singulariter proferente formam, atque ablutente cum intentione baptizandi independentè à quolibet alio, non obstat valori Baptismi, concursum cæterorum, idem exsequentium eodem modo. Quia in hoc casu, respectu vniuscuiusque concursus cæterorum, se habet per accidens, & vnusquisque exhibet quiddam est necessarium ad valorem sacramenti, & supponitur ex parte baptizandi, nullum esse impedimentum annullatiuum respectu omnium baptizantium. Ergo fieri non potest, vt in hoc casu non perficiatur verum, & validum sacramentum. Si enim omnes, vel aliqui duo simul absoluant totam operationem pro instanti omnino, ac metaphysicè eodem, licet futurum sit sacramentum materialiter multiplex, erit nihilominus formaliter vnum. Nempè existente materia multiplici, & forme sensibili verborum, pariter multiplici, forma nihilominus characteris, & gratia, inducenda interius à Christo, foret vna. Si autem vnus aliquis totam operationem absolueret, priusquam cæteri, ipse solus perficeret sacramentum quoad essentiam, vt patet, & operationes reliquorum consequenter, pertinerent ad constitutionem eius moraliter tantum, seu integraliter, vti distinctius, & fusius exponetur infra in re simili quæstione 68. Quapropter in hoc casu dari validum Baptismum consentiunt indubitanter Theologi cum D. Thoma, quæstione 67. art. 7.

Art. 3. Certum rursus est ex communi consensu Theologorum cum D. Thom. ibidem, Baptismum euadere nullum pluribus eundem baptizantibus partialiter,

H h

liter,

liter, quomodocunque contingat, eos inter se partiri operationes exteriores, pertinentes ad substantiam sacramenti. Quia valor sacramenti dependet essentialiter à veritate verborum formæ, atque ab eorundem conformitate cum institutione Christi; hæc autem duo subsistere nequaquam possunt in eo casu. Quia forma verborum instituta à Christo Domino, iuxta perpetuam Ecclesiæ traditionem, & definitiones Conciliorum, est hæc: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, vel quæ huic perfectæ æquivalet, ut dictum est supra quæst. 40. Hæc autem forma subsistere nullo pacto potest in prædicto casu. Si enim vnus proferat formam, & alius abluat, seu totaliter, seu partialiter, itavt qui profert formam, non exequatur actionem ablutivam sufficientem se sola, ut is, circa quem exercetur, verè dicatur ablutus ex vi illius præcisæ, non verificatur; *Ego te baptizo*, siquidem ipse non abluit simpliciter, sed vel omninò non abluit, vel non nisi secundum quid, ideòque, est falsum omninò, quod ipse baptizet, seu abluat, vel certè non verificatur ad ipsum propriè, sed tantum per Synecdochen, & improprie. Nec magis verificatur pro eodem casu forma Græcorum, baptizetur servus Christi talis, seu baptizetur manibus meis servus Christi talis. Quia in posteriori isto modo exprimitur identitas proferentis verba, & lavantis, eadèque subintelligitur in priori modo, ut observatum est in dict. q. 40. ac proinde est eadem quoad hoc ratio de forma Latina. Eadem de causa deficit veritas formæ, si vnus dicat *Ego te baptizo*, & alius addat, *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, & sic de quavis alia partitione prolationis. Quia licet verificetur, eundem, qui profert verbum ablundi, abluere, non tamen verificatur eundem abluere sensibiliter, & practicè, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; siquidem hæc posteriora verba, aut partialiter, aut totaliter proferat alius exterius, ac sensibiliter, & non idem, qui profert verbum ablundi.

Art. 4. Si verò vnusquilibet, vel vnus aliquis nomine sui, & cæterorum dicant, *Nos te baptizamus*, cum apparentia exteriori intentionis internæ de conventionione plurium ad perficiendum vnum Baptismum, variatur quoad substantiam formæ à Christo instituta. Quia tunc particula *nos*, perinde est, atque, *Ego, & tu*, aut *Ego & ille*. Quod patet substantialiter differre quoad modum significandi à significatione particulæ, *Ego*, à Christo institutæ. Ergo nullo pacto fieri potest, ut in dicto casu subsistat forma legitima, eiusque verificatio in sensu proprio, & plano. Dictum autem est, non valere Baptismum, si *Nos baptizamus*, proferatur ita, ut appareat exterius intentio de conventionione plurium ad perficiendum vnum Baptismum. Quia si hoc non appareat exterius, sed appareat ex circumstantiis eam formulam usurpari solum ad denotandum peculiarem auctoritatem, & dignitatem baptizantis, & pro retinenda formula loquendi sibi familiari, ut si summus Pontifex, aut alius Prælati eximie dignitatis, ita loqueretur; proculdubio subsistit Baptismus. Quia realis significatio verborum minimè variatur. Idem eadem ratione dicitur, si baptizans Regem, aut alium eximium Principem, dicat: *Ego vos baptizo*. Quia ex Circumstantiis apparet, *vos, & te* perinde valere, hic, & nunc, ut observant Suarez, & alij.

Art. 5. Quòd si in eiusmodi plurium concursu, ad vnum, eundemque baptizandum; omnia exteriora benè habeant iuxta dicta, solæque interior intentio exorbitet à communi, & quasi connaturali intendendi modo, quatenus vnusquilibet, vel aliquis ex pluribus, intendit baptizare, si alius baptizet, & non aliter, distinguendum est. Vel enim intentio vniuscuiusque ita fertur directè, ac immediatè ad intentio-

nem alterius, ut simul directè, ac mediatè reflectatur supra se ipsam, dum vterlibet vult perficere sacramentum; dummodò alter velit perficere; vel ita fertur directè intentio vnus ad intentionem alterius, ut neque indirectè, & mediatè reflectatur supra se ipsam, quatenus vnus vult perficere, si alter etiam velit perficere, sed voluntate perficiendi omninò absoluta, vel certè habente aliam conditionem distinctam, & independentem à voluntate, & intentione alterius prioris ministri. Prior ille modus mutue dependentiæ intentionum in duobus ministris sacramenti, est ita ineptus, ut nemini in mentem venire possit, volenti serio, vel etiam nugatoriè aliquid agere. Quia giro illo redactò in lineam rectam, perinde illud est, atque vnusquemque ministrorum, velle perficere sacramentum, si idem ipse perficere velit, quandoquidem dependentia à voluntate alterius dependente rursus à priori voluntate, re ipsa est dependentia eiusdem prioris voluntatis à se ipsa. Vnde in talicasu nullum poterit perfici sacramentum. Quia intentiones vtriusque ministri, sunt veluti propositiones falsificantes seipsas, & de subiecto non supponentes; ideòque sunt tam ineptæ ad inducendum aliquem effectum, atque si nulla prorsus voluntas existeret. At in posteriori casu ob rationem contrariam ab vtroque ministro perficietur validè sacramentum, si nihil obster aliud. Videatur si placet circa has tricas Pater Suarez disp. 23, sect. 3. ad 3. qui prædictas intentiones proponit modo negatiuo, sed perinde est; atque mihi non placet vltius immorari in discutienda tali inanitate prorsus inutili. Dixi nihilominus aliquid supra in communi obiter, sed sufficienter quæstione 16. art. 2.

Ex dictis facile est respondere ad rationes dubitandi pro vtraque parte, quatenus pugnare videntur aduersus alterutram ex conclusionibus positis. Ad 1. partis negatiuæ. Minister Baptismi, & sacramentum ipsum Baptismi, non attingunt immediatè virtute propria characterem, aliæque dona supernaturalia, quæ conferuntur baptizato, quæ nimirum producantur, & infunduntur immediatè à solo Deo, ipsius virtute sola, eatenus immediatè agente. Itaque minister solum attingit immediatè, virtute propria, prolationem verborum, & actionem ablutivam; atque vtraque hæc actio, & earum termini multiplicantur, ut patet pro multiplicitate ministrorum singulariter agentium. Rursus verba sacramentalia, & sacramentalis ablutio, solas producant virtute propria immediatè species impressas excitatiuas intellectus ad cogitandum de rebus significatis ex vi institutionis supernaturalis, atque huiusmodi species multiplicantur similiter pro multiplicitate verborum, & ablutionum. Non autem repugnat, ut causa principalis ad producendum virtute propria immediatè, vtatur pluribus, & ministris, & instrumentis, producentibus virtute propria immediatè totidem suos effectus, qui aliquatenus conferant ut effectus causæ principalis conuenienter existat; quia hinc non sequitur dari aliquas duas causas adæquatas respectu eiusdem effectus producti, virtute ipsarum immediatè, quo solum sensu exclusæ à nobis fuere in illa quæst. 23. duæ causas adæquatæ respectu eiusdem effectus.

Ad 2. Quando plures concurrunt ad baptizandum vnum, & vnusquisque singulariter operatur modo explicato in priori nostra conclusione, & cum intentione absoluedi totum opus eodem, quantum fieri potest tempore, ac instanti, quo alius vel alij absolvent, nullus eorum dicitur iterare Baptismum, tamen non absolunt omnes pro eodem instanti metaphysicè. Quia nihilominus absolunt omnes simultanéè, loquendo moraliter, ob distantiam imperceptibilem, aut vix perceptibilem, ac propterea perficiunt

perficiunt sacramentum formaliter vnum, licet sit materialiter multiplex, vt dictum est. in quo nullum est inconueniens.

Ad 3. Dicitur similiter effectus Baptismi prouenientes re ipsa ex prolatione verborum, & ablutione, primum omnium absolutis, prouenire etiam moraliter ex posteriori, seu posterioribus prolatione, & ablutione, propter prædictam identitatem moralem, seu formalem omnium. Vnde omnes validè baptizant, si aliud non obstat præter multitudinem ministrorum, seorsim, & singulariter agentium.

Ad 1. Partis affirmatiuæ verba illa Christi Domini, *cunctos baptizate; docete baptizantes eos*, semper accepit Ecclesia in sensu distributiuo, non in sensu copulatiuo, aut cum indifferentia ad sensum distributiuum, & copulatiuum. Itavt Christus Dominus unicuique seorsim dederit potestatem baptizandi, & delendi peccata nomine ipsius, sui que eatenus representationem concesserit, non verò quibuscumque inuicem coniunctis, & partialiter agentibus. Quia collectio multorum non est ita idonea ad representandum vnum hominem Deum, sicut sunt idonei singuli seorsim. Qui autem habent nominationem procuratoriam singulariter, eandemque non habent in simul, si contrahant omnes nomine principalis, eodem quidem tempore, & eadem de re, & cum eodem, sed singuli independentè à consensu cæterorum, seu cæteris purè concomitantè se habentibus, contractus valet. Si verò contrahant omnes coniunctim, & cum mutua dependentia singulorum à consensu reliquorum, contractus erit nullus; vtpote celebratus à non habentibus talem commissionem. Eadem igitur ratione sacramentum Baptismi erit nullum, si à pluribus copulatiuè perficiatur, validum verò si à singulis seorsim, eodem licet tempore perficiatur. Quapropter assumptum obiectionis de sufficientia plurium ad id, ad quod sufficit unusquisque eorum, tenet quoad ea, quæ aguntur autoritate, seu virtute propria; sed non tenet vniuersaliter quoad ea, quæ aguntur nomine alterius, atque dependentè à libera alterius voluntate, ac deputatione.

Ad 2. Vno plures baptizantè simultaneè, non mutatur substantialiter modus significandi formæ institutæ à Christo Domino. Quia, *Ego vos baptizo*, perinde est, ac *Ego te, & te baptizo*, quæ est variatio purè materialis, per solam singularis geminationem. Oppositum ostensum est accidere, pluribus simultaneè baptizantibus eundem. Idèd non tenet paritas, & potest in casu necessitatis vnus plures simul baptizare, non solum validè, sed etiam licitè, tamen nunquam sit validus Baptismus, collatus vni à pluribus agentibus per modum vnus.

Ad 3. Nonnulli respondent in iis, quæ dependent à libera alicuius voluntate, & lege, vt dependent sacramenta à libera Christi voluntate, ac lege, non valere paritatem ab vno ad aliud, tamen eadem omnino sit ratio ex parte rerum secundum se. Quia nimirum voluntas legislatoris, potest nihilominus esse diuersa, prout libuerit. Verum hic respondendi modus, vtunque accommodabilis sit iis rebus, quæ dependent à voluntate, & lege purè humana; accommodari tamen nullatenus debet iis, quæ à sola diuina voluntate, & lege dependent. Quia Deus omnia disponit ordinatissime, nec dispariter vnquam disponit, non existente in rebus ratione dispari. Semper enim disponit quod optimum est, & modo optimo, iuxta illud celebre Augustini, lib. 3. de lib. arb. cap. 5. *Quid tibi vera ratione melius occurrit hoc scias, fecisse Deum*. Dicendum itaque est, quando Matrimonium celebratur, dari duos, qui sacramentum suscipiant; idèdque oportet duos itidem esse ministros sacramenti. Accedit hoc sacramentum simul esse contra-

ctum mutuum, de cuius conceptu sunt duò contrahentes, similiter est de conceptu sacramenti Pœnitentiæ, vt dicitur Iudex, & reus voluntarius, qui proinde accusatione sui cooperari iudici debeat. Nihil tale datur in sacramento Baptismi, sed magis oppositum: Quia solus Christus est qui interius baptizat, remittit peccata, & infundit dona supernaturalia, idèdque oportet, vt minister Christi ipsum representans sit vnus homo, vtque singulariter agat, nec sit dispensabilis pro vilo euentu, defectus huius representationis. Ex quo etiam, & ex dictis superius circa hanc partem, patet sufficienter ad quantum.

QVÆSTIO XLIV.

Vtrum baptizatus debeat consignari pædagogò fidei, qui illum teneat, ac suscipiat in Baptismo?

Videtur non debere. 1. Quia ordo supernaturalis imitatur ordinem naturalem. In generatione autem naturali, soli interueniunt Pater, & Mater. Ergò in regeneratione supernaturali, quæ fit per Baptismum, solum interuenire debet baptizans, qui obtinet locum matris, & aqua, quæ est loco matris, vt dicit Augustinus, serm. 1. Dominicæ infra oct. Epiph. nullusque alius debet aliquod ministerium exhibere.

2. Baptismus cæterorum est imitatio Baptismi Christi, & conformatius cum eodem; Christo autem nullus additit pædagogus, qui eum teneret in Baptismo, atque susciperet. Ergò nec respectu reliquorum, quisquam eo munere fungi debet.

3. Pater naturalis iure naturali est pædagogus filij, eumque tenetur instruere de omnibus, quæ filius scire debet. Ergò nulli alij oportet committere hoc ministerium.

4. Si ad eum, qui tenet in sacro fonte, & ex eo suscipit baptizatum, pertineret pædagogia instruendi illum in rebus fidei, deberet eligi ad id muneris, qui esset bene instructus in tota Doctrina fidei. Quia non potest instruere, qui non est instructus. Id autem non obseruatur communiter. Ergò pædagogia instruendi in rebus fidei, non pertinet ad eum, qui leuat baptizatum de sacro fonte.

5. Ad eum pertinet docere qui baptizat, iuxta illud *Docete omnes gentes baptizantes eos*. Ergò non oportet, vt parochus baptizans hanc curam, cuiquam alij committat.

6. Eiusdem rationis est Baptismus solemniter collatus, & qui sine solemnitate confertur propter urgentiam necessitatem. Sed in Baptismo priuati ministerio non adhibetur pædagogus. Ergò nec in Baptismo solemniter adhibendus est.

7. Melius instruere possunt, magisque ad instruendum sufficiunt plures, quam vnus. Ergò, si alij, quam baptizanti hæc cura demandanda esset, pluribus vtique demandanda esset, & non vni tantum, aut solis duobus, quod tamen non fit. Ergò nulli necesse est illud ministerium committere.

Art. 1. Respondetur. Qui baptizatur eo ipso renascitur spiritualiter, atque regeneratur, iuxta illud: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto*. Vnde sicut, qui nascitur generatione naturali, indiget nutrice, & pædagogo, ad perfectionem vitæ naturalis, & ciuilis; ita etiam qui per Baptismum spiritualiter generatur, idèdque constituitur in infantia vitæ spiritualis, indiget aliquo, qui fungatur vice nutricis, & pædagi, cuius directione, & documentis proficiat in vita spirituali, & adolescat vt dignus

Ecclesiæ Catholicæ filius, iuxta illud 1. Petri 2.2. *Sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo, lac concupiscite.* Hæcigitur de causa semper Ecclesia tenuit, ac tenet hunc morem, ut adhibeat in Baptismo aliquem, vel aliquos, qui baptizatum de sacro fonte suscipiat, cumque inibi teneat, atque ea actione quasi spondeat se illum in suam curam suscipere in ordine ad educationem spiritualem.

Art. 2. Huius moris, ac finis meminit inter alios plures Patres, Diuus Dionysius cap. 2. de Ecclesiæ Hierarch. part. 2. fine, ubi sic habet: *Diuinis nostris duobus Apostolis ad mentem venit, & visum est suscipere infantes secundum istum sanctum modum, quo naturales pueri parentes inaderent puerum cuidam docto in diuinis pedagogo, & reliquum sub ipso puer ageret, sicut sub diuino Patre, & saluationis sanctæ susceptore.* Apparet itaque conuenienter adhiberi in Baptismo pedagogum baptizati, qui illum instruere teneatur, quantum, & quando oportuerit: Qui proinde pedagogi, ratione eiusmodi obligationis, dici consuevere fidei iussores, & sponsores, atque offerentes. Sed vulgò dicuntur, Patrini, & Compatres, exemplo Canonis in *Catechismo*, de consecrat. dist. 4. & Synodi Moguntinæ can. 47.

Ad 1. Sicut in generatione naturali sufficiunt absolute Pater, & Mater, & tamen congruit, ut adhibeantur obstetrix, & nutrix, & pedagogus vitæ ciuilis: ita in regeneratione spirituali, sufficit simpliciter ad valorem Baptismi solus minister cum aqua, & tamen ad perfectam eius administrationem, requiritur pedagogus vitæ spiritualis; atque ita retinetur perfectè iusta correspondentia ordinis naturalis, & supernaturalis.

Ad 2. Baptismus Christi non fuit ordinatus ad regenerationem eius, sed ut alij regenerarentur per ipsum. Vnde non opus fuit ut Christo daretur pedagogus, sed ipse potius est pedagogus cæterorum omnium, idèoque, quoad hoc non est locus imitationi.

Ad 3. Sæpè contingit patrem naturalem esse idoneum ad erudiendum filium baptizatum, ut cum baptizatur filius Hæretici, aut Gentilis: Fieri etiam potest, ut parentes naturales intenti ad prouidentiam eorum, quæ sunt ordinis naturalis attendant minus ad spiritualem educationem filij. Quapropter Ecclesiæ, optimo consilio in omnem euentum, assignat aliquem, qui teneatur ad spiritualem educationem baptizati.

Ad 4. Filij Catholicorum, existentes in locis itidem Catholicorum, ut plurimum instruuntur sufficienter à parentibus, aliisque consanguineis, eaque propter communiter necesse non est magnam curam adhibere in eligendis eiusmodi pedagogis, seu patrinis, & compatribus. Cæterum semper eligi debent, qui sufficiant ad docendum, quæ sunt necessaria vniuersaliter ad vitam spiritualem iuxta normam religionis Catholicæ, & ubi adesset speciale periculum, malæ, aut non bonæ educationis, specialis circa id adhibenda esset diligentia.

Ad 5. Prælati, & Parochi, Ecclesiarum, intenti curæ totius populi, non possunt adhibere erga baptizatos eam omnem assiduitatem instructionis, qua indigent recenter ad Ecclesiam, & ad mysteria nostræ fidei aggregati, idèoque expedit, ut aliquis specialiter singulis deputetur.

Ad 6. Congruentius, ac rationabilius est, ut in re tanti momenti, quanti est bona educatio, & instructio sufficiens baptizati, interueniat iudicium, & electio Ministrorum Ordinarium Ecclesiæ, ipsisque referretur electio personæ idoneæ. Quod tamen non tollit, quo minus baptizati absque solemnitate commendentur priuata baptizantis sollicitudine, alicui personæ idoneæ, præsertim si desit spes solemnitatum

deinde Baptismi. Verum Patrinis, seu quasi Patrinis priuatum nominatis non incumbunt ea onera, quæ Ecclesiasticis legibus inducta sunt respectu eorum Patrinorum, qui adhibentur in Baptismo solenni, de quibus tamen legibus cognationis spiritualis, & similitum alius est dicendi locus.

Ad 7. Magis quisque sollicitus esse solet de iis, quæ sibi soli, vel omnino, vel principaliter commendantur, quàm si cura ad plures promiscuè pertineat. Solutè præterea suboriri confusio, ubi non est vnus aliquis, ad quem vnice, vel saltem principaliter pertineat cura de vnaquaque re. Optima igitur ratione cautum est in Conc. Trid. sess. 24. c. 2. de reformat. Matr. ut vnus tantum, siue vir, siue mulier, vel ad summum vnus, & vna, baptizatum, de Baptismo suscipiant. Quod tamen non tollit, quo minus plures deinde secundario admitti possint, quasi coadiutores, & Honorarij.

Q V Æ S T I O XLV.

Virum omnem, & solus viator nondum baptizatus, sit subiectum idoneum Baptismi?

VIdetur, quòd nec omnis, nec solus. Quia pueri alique perpetuò carentes usu rationis sunt viatores, & nihilominus sunt incapaces Baptismi. Primum enim sunt incapaces intentionis suscipiendi Baptismum, quæ tamen vniuersaliter requiritur pro quolibet sacramento ex parte suscipientis illud. Deinde similiter sunt incapaces fidei, quæ tamen præcisè requiritur ad hoc sacramentum suscipiendum. Quod nimirum dicitur, & est sacramentum fidei. Rursus, 1. Petri 3. 21. dicitur; *Quod & vos nunc similis forma saluos facit baptisma, non carnis depositio sordium, sed conscientia bona interrogatio in Deum.* Pueri autem, neque conscientiam habent vllam, cum hæc consistat in actu rationis, neque sunt capaces vllius interrogationis; Demum homo excedit bruta, præcisè quatenus rationem habet, atque ob istum solum excessum est capax Baptismi, potius, quàm bruta. Ratio autem pueris deest actu, furiosis verò, & perpetuò amentibus, etiam quoad spem. Ergò vtrique sunt incapaces Baptismi. Confirmatur, quia adultus compos rationis nulliter baptizatur cum dormit. In pueris autem, & amentibus, dormit multò magis ratio, quàm in dormiente alioquin compote rationis.

2. Pueri existentes in vteris matris, sunt, & ipsi viatores, & tamen sunt incapaces Baptismi. Quia sunt incapaces, qui abluantur, & similiter sunt adhuc incapaces commercij humani, vtque subiciantur humanæ actioni, in quibus administratio sacramentorum consistit.

3. Filij Hæreticorum, aliorumque Infidelium sunt incapaces Baptismi, dum sunt sub patria potestate: tum quia, neque per seipsos formaliter, nec æquiualeenter per voluntatem Parentum consentire possunt susceptioni Baptismi; de cuius tamen ratione est ut sit voluntaria; tum quia si relinquuntur in patria potestate, exponuntur manifestè periculo Apostasiæ; si verò subtrahantur ab illa violenter læditur ius naturale; atque vtrumvis est intrinsecè turpe. Baptismus autem perfici non potest per actionem intrinsecè turpem.

4. Beata Virgo fuit aliquando viatrix, & tamen nunquam fuit capax recipiendi Baptismi. Quia nulli peccato obnoxia fuit, & consequenter neque capax vniuersaliter fuit ablutionis spiritualis, seu remissionis peccatorum, in quibus ratio formalis Baptismi consistit, vt patet ex dictis suprâ. Ergò status viatoris etiam non baptizati non conuertitur cum capacitate Baptismi.

s. Quoties

5. Quoties reddit capacitas proxima percipiendi effectus sacramenti, toties reddit capacitas proxima suscipiendi sacramenti, quod ad talem effectum ordinatur; sæpe autem contingit, ut homo baptizatus incidat denuo in peccata, ratione quorum redditur denuo proximè capax remissionis peccatorum, ad quam ordinatur Baptismus, tanquam ad effectum suum principalem. Ergò, non solus viator non baptizatus, sed etiam baptizatus potest esse proximè capax Baptismi.

6. In Concilio Nicæno 1. can. 19. statuitur, ut rebaptizentur confugientes ad Ecclesiam Catholicam, qui priùs fuere Paulianistæ & Cataphrygæ. Ergo rebaptizatio, non solum valida, sed etiam licita esse potest.

7. Deus neminem relinquit absque remedio salutis, Baptismus autem est remedium necessarium salutis, eodémque carerent nonnulli baptizati, si non possent iterum baptizari; vel quia non perceperunt fructum eius, ob defectum dispositionis, vel quia non sunt valide baptizati; tametsi existiment se esse valide baptizatos, qua existimatione impedirentur, quo minus verè baptizarentur, si non liceret rebaptizari.

Art. 1. Respondetur, supponitur in præsentia ex dictis supra in communi: Omnes promiscuè viatores cuiusvis sexus, ætatis, & conditionis, esse capaces suscipiendi valide baptismum, dummodò priùs baptizati semel non fuerint, & ex eo apparet clarè. Quia, quicumque est capax effectus sacramenti, est etiam capax ipsius sacramenti. Omnes autem viatores sunt capaces percipiendi fructum Baptismi, quia omnes sunt peccatores, & concipiuntur, atque nascuntur in peccato; atque aded omnes sunt capaces remissionis peccati, quæ est effectus Baptismi præcipuus, ut dictum est supra questione 37. Ergo omnes, dum sunt in via, sunt capaces Baptismi. Quod argumentum nititur autoritate Apostoli 5. ad Rom. 17. *Si unius delicto mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiæ, & donationis, & iustitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Iesum Christum*; & 1. ad Corinth. 16. 22. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur*. Vnde Concilium Tridentinum, sessio, 5. can. 3. definit. *ipsum Christum Iesu meritum, per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ ritè collatum, tam adultis, quam parvulis applicari*. Omnes igitur, tam adulti, quam parvuli, dummodo non sint priùs baptizati, sunt capaces baptismi valide percipiendi.

Art. 2. Exceptio iam baptizatorum, quominus iterum baptizari valide possint, habetur ex Concilio Florentino in decreto Eugenij, & ex Trid. sess. 7. can. 9. definitibus aperte sacramentum Baptismi iterari minimè posse. Idem colligit Divus Thomas, quæst. 66. art. 9. ex illo ad Ephes. 4. 5. *Unus Dominus, una fides, unum baptisma*, atque in eadem huius loci intelligentia, & applicatione præiuere D. Thomæ, Leo Papa, epist. 37. ad Leonem, cap. 1. & epist. 79. ad Niceanum cap. 7. atque Ambrosij, lib. 2. Verum circa eius loci intelligentiam, & applicationem occurrit ratio dubitandi non levis. Quia fides, cuius vnitati æquiparatur ibi vnitas Baptismi, est tantum specifica, & non numerica; quandoquidem fides, non necessariò est vna numero in vnoquoque, atque deperdita per hæresim, potest iterum redire, hæretico ad fidem denuo conuerso, ac proinde consequente novum habitum fidei numero distinctum à priori habitu. Ad quod tamen dici fortè posset, sicut ratione materiæ, legitime intelligitur ex parte Domini vnitas numerica, non solum respectu vniscuiusque, sed etiam respectu omnium, ita ex parte fidei legitime intelligi eadem de causa, solam vnitatem specificam, coniunctam cum multiplicitate numerica, etiam respectu vniscuius-

que propter prædictam habitus fidei amissibilitatem; & reparabilitatem; ex parte verò Baptismi, ob rationem contrariam intelligi, æquè legitime vnitatem non modo specificam, sed & numericam respectu vniscuiusque, nempe propter inamissibilitatem, & immultiplicabilitatem characteris, qui imprimitur per Baptismum. Clarius colligitur hæc veritas ex illò ad Hebræos 6. 4. *Impossibile est eos, qui semel illuminati sunt, gustaverunt, &c. & prolapsi sunt, iterum renouari ad penitentiam, rursus crucifigentes sibi metipsis filium Dei*. Hic enim nomine illuminatorum intelliguntur ex communi Patrum, aliorumque Interpretum consensu, baptizati, quatenus Baptismus est sacramentum fidei, utpote continens in se solemnem fidei professionem, & aggregans baptizatum populo fidelium, vnde Baptismus *illuminatio*, & baptizati *illuminati*, meritò vocantur. De his igitur dicitur impossibile esse, ut prolapsi iterum renouentur ad penitentiam, utique baptismalem, de qua sola poterat Apostolus loqui, & non de penitentia confessionis, ne contradiceret sibi ipsi docenti 1. ad Corint. 5. condonationem peccatorum per penitentiam, respectu etiam fidelium, & iam ante baptizatorum.

Art. 3. Addit verò Apostolus, volentes iterum baptizari, rursus crucifigere sibi metipsis filium Dei. Quia Baptismus est configuratio baptizati cum Christo patiente, mortuo, & sepulto, iuxta illud ad Rom. 6. 4. *Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum, in mortem*. Et iterum. *Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in mortem ipsius baptizati sumus, & paulò inferius. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, ita & Resurrectionis erimus, scientes quia vetus homo noster simul crucifixus est Cruci*. Similiter ad Colossen. 2. dicitur. *Consepulti ei in Baptismo, in quo, & surrexistis*. Ob istam igitur representationem practicam passionis, & mortis Christi conuenientem Baptismo, ratione cuius baptizatus, quodammodo Christo pro nobis mortuo commoritur, relinquendo veterem hominem, ut nouam vitam spiritualem incipiat, insert Apostolus in prædicto loco ad Hebræos, tanquam rem absurdissimam, repetentes Baptismum, eo ipso rursus crucifigere sibi metipsis Filium Dei. Absurdum nimirum est, & repugnans dispositioni diuinæ prouidentię, ut repetatur symbolum, & representatio practica passionis, mortis, & sepulture Christi, quæ fuit vnica. Quia in re obseruare oportet differentiam representationis eius mysterij, quæ est propria Eucharistiæ ab ea, quæ est propria Baptismi. In Eucharistia enim renouatur memoria, & fit representatio passionis, & mortis Christi; non quasi commoriatur Christo, qui consecrat, aut sumit Eucharistiam, sed magis, ut inde pascatur, & conferuet, ac foueat vitam spirituum, qua præsupponitur iam potiri, qui consecrat, aut sumit Eucharistiam. At in Baptismo fit eadem commemoratio, & representatio per quandam commorationem ipsius baptizati. Vnde Eucharistia sæpiùs repeti potest, quia cibis, & cibatio sæpius reperitur, & Christus sæpius exerceat causalitatem conseruatiam, & perfectiuam vitæ nostræ spiritualis. Baptismus verò repeti non potest, quia Christus semel mortuus est pro nobis, & mors ex sua natura vna tantum vnique accidit, neque bis vlli euenire potest, atque in Baptismo representatur mors Christi per quandam mortem baptizati, quatenus deponentis veterem hominem, veteremque vitam, quæ trahitur ex Adamo. Neque verò ratio ista representationis, & significationis symbolica parui momenti, existimari debet in sacramentis, quorum videlicet totum esse in eo representandi, & significandi modum consistit, eademque representatio, & significatio est longe

maximi momenti, maximæque utilitatis, ut apparet ex dictis supra in communi, tum quæst. 1. tum præcipuè quæst. 11. Mirum igitur non est, quod sacramentum baptismi iterari non possit, & quod nulliter repetitio eius tentetur, siquidem in repetitione eius necessarius deficit significatio, & representatio propria ipsius.

Art. 4. Eodem ferè recidit, quod per Baptismum regeneratur baptizatus, atque renascitur iuxta illud, *Nisi quis renatus fuerit, &c.* Generatio autem una tantum unus esse potest. Quo argumento utitur Augustinus tract. 11. in Ioann. ad illud Nicodemi. *Nunquid potest homo in ventrem Matris sue iterato introire, & renasci?* Subiungit enim, *Sic tu intellige natiuitatem Spiritus quomodo intellexit Nicodemus natiuitatem carnis.* Et paulo post: *Quomodo iterum non potest repeti, si nec Baptismus.* Accedit Baptismo imprimi characterem indelebilem, atque sacramentum repeti non posse, cuius effectus est inamissibilis, ideòque irrepitibilis, nec obstat alios effectus Baptismi amitti, ac repeti posse. Quia ad hos alios effectus datur aliud sacramentum, ideòque possunt iterato haberi, quin iteretur Baptismus, & congruentius, ac rationabilius habentur per aliud sacramentum eo fine specialiter institutum. Demum sacramentum Baptismi specialiter, ac principaliter est institutum aduersus peccatum originale, quod semel delerum, redire deinde nunquam potest. Ergo nec Baptismus illi tollendo institutus, repeti unquam potest. Ex his igitur patet omnem, & solum viatorem nondum baptizatum, esse subiectum capax Baptismi.

Ad 1. Sicut pueri absque usu rationis, & absque ullo proprio actu voluntatis, nascuntur peccatores, & filij iræ, atque inimici Dei, propter peccatum alterius hominis sibi imputatum, ita etiam absque ullo actu suo, disponente ad iustificationem iustificantur, & par est ut ita iustificentur, & fiant heredes vitæ æternæ, atque amici Dei, propter merita Christi Domini ipsis applicata per Baptismum. De cuius proinde ratione non est, ut detur ex parte subiecti recipientis dispositio aliqua voluntaria, sed sufficit rationalitas substantialis, quæ aliquando prodire poterit in actum secundum, & vel in vita præsentis, vel certè in futura, elicere actus, & reddere fructus dignos eorum donorum, quibus remittitur peccatum originale. Quia aptitudine, & non solo exercitio actuali intellectus, & voluntatis, differt homo à brutis, & ratione eius habet capacitatem, quam illa non habent, ut adoptetur in filium Dei, & consequatur remissionem peccati. Quapropter dispositiones intentionis fidei, & bonæ conscientiæ, quæ exiguntur in obiectione sunt necessariæ in adulto compote rationis, ut infra dicetur, non verò in experte rationis.

Ad 2. Pueri existentes in utero matris capax non sunt proximè capaces Baptismi quatenus, dum ibi latent non possunt tangi aqua, nec actionem ablutionis terminare. Caterum si uterus maternus violenter referetur, siue iuste, ut si mater legitime damnata ad mortem, & talem mortem pro eo tempore determinato, siue iniuste; puer, tametsi adhuc immaturus ad natiuitatem, potest validè, & fructuosè baptizari, dummodò iam sit animatus. Quia ex tunc est iam peccator, ideòque capax misericordiæ Dei, parentis peccatum per contactum aquæ, & applicationem meritorum Christi. Immo id etiam videtur non esse omnino improbabile, quod dicunt Martinon. & alij grauidè gerenti fetum animatum, iam moribundæ posse cum intentione baptizandi fetum, ingeri aquam, & proferri verba sacramentalia sub conditione, dum bibitur aqua, si fortè ea prolem pertingat, antequam amittat formam aquæ. Nempe in tanto discrimine omnes tanti remedij aditus pruden-

ter, ac religiosè tentari, cum spe etiam leuissima boni exitus.

Ad 3. Certum est, filios paruulos hæreticorum, aliorumque quorumlibet, siquidem baptizentur, nihilque desit eorum, quæ requiruntur ex parte baptizantis, validè baptizari, utcumque parentes renitentur. Quia dum filij sunt paruuli, proprius eorum consensus non requiritur, ut nuper dicebatur, consensus verò aliorum nunquam requiritur ad valorem, & effectum sacramenti; sufficit enim sola diuina voluntas volens misericorditer subuenire indigentia paruuli, & nolens eatenus dependere à voluntate cuiusquam alterius, præterquam ministri sui applicantis instrumentum institutum ab ipso Deo; ex quo patet ad priorem probationem in contrarium. Ad posteriorem ab inconuenienti ex periculo Apostasiæ, vel læsione iuris naturalis, dicitur non licere quidem baptizare filios paruulos parentum Infidelium, non consentientium Baptismo, & existentium extra seruitutem. Ne videlicet subsequatur alterutrum ex illis duobus incommodis, nolente Deo nocere iuri naturali constituto ab ipso per institutionem sacramentorum, & periculo Apostasiæ, vitando ex sua ipsa natura. Ceterum aduersus valorem Baptismi, nihil inde probatur, ut patet ex dictis.

Art. 1. Ad 4. Nonnulli dicunt Beatam Virginem baptizatum fuisse solo Baptismo Ioannis, quo etiam solo baptizatus fuit Christus Dominus, filius eius. Quia videlicet non indiguit alio Baptismo efficaciori. Verum hoc contradicit communi Doctorum consensui, & huic præterea rationi. Quod nimirum expediebat Beatam Virginem ingredi in Ecclesiam visibilem per Baptismum Christi, qui est vnicus ad illam aditus, atque per hunc ingressum fieri capacem reliquorum sacramentorum, quorum ianua est idem Baptismus, ac demum recipere augmentum gratiæ, cuius percipiendæ erat certissime capax, nec decebat ut Mater Christi destitueretur medio huius tantæ indulgentiæ, quod cæteris omnibus esset commune.

Art. 2. Probabilius itaque respondetur distinguendo duplicem ablutionem, aliam absterfuiam sordium, aliam purè augmentatiuam nitoris. Beata Virgo non fuit capax prioris ablutionis spiritualis, cum nullum haberet peccatum; erat tamen capax posterioris ablutionis. Quia non habuit plenitudinem totius gratiæ, sicut Christus, ideòque potuit recipere augmentum eius, id est augmentum nitoris spiritualis, non minus per sacramentum ablutionis, quam per actus suos meritorios. Nempe Baptismus ita mundat animam per remissionem peccatorum, si eam inueniat ream peccati, aut poenæ peccati, in quem finem, & non solum ob augendam gratiam est institutus primariò, & per se, ut mundet etiam per augmentum gratiæ, & nitoris, tametsi nullum inest peccatum baptizato, vel quia is nunquam habuit peccatum, vel quia perfectè deleuit per actum contritionis. Vnde in utrovis euentu utiliter suscipitur Baptismus, cum habeatur alteruter ex illis effectibus inducibilibus, & significabilibus per Baptismum; siquidem vterlibet est appetibilis, debetque ab omnibus quæri, quantum fieri potest, iuxta illud Apocalyp. 22. 12. *Qui in sordibus est, sordescat adhuc, & qui iustus est, iustificetur adhuc, & sanctus sanctificetur adhuc.*

Art. 3. Neque verò hinc sequitur non esse bonam, aut non esse efficacissimam probationem peccati originalis ex Baptismo paruulorum qua utitur Aug. aduersus Pelagianos c. 34. de peccat. meritis, & remiss. atque alibi frequenter, cui probationi suffragatur Conc. Mileuit. definiens can. 2. qui negant paruulos trahere ex Adamo peccatum originale, efficere formam Baptismi falsam. Quod ipsum iisdem ferè verbis habetur; apud Concil.

Concil. Trident. sess. 5. can. 4. Cum enim prætulisset errorem eorum, qui negant paruulos esse baptizandos, eo quod nihil originalis peccati trahant ex Adam; *Vnde sit consequens subiungit, ut in eis forma baptismatis in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligitur.* Non inquam sequitur istud inconueniens, sed prædictum Conciliorum, & Augustini argumentum perstat omnino efficax, & concludit legitime. Quia præmissum est supra quæst. 37. initio ex dictis prius in communi, nullum sacramentum, sed minime omnium sacramentum baptismi institutum fuisse, si humanum genus non fuisset lapsum in peccatum. Quia in hac hypothese gratia Dei data fuisset, quibuscunque daretur, independentem à signo symbolico ablutionis exterioris. Nempe ad conferendum purum nitorem spirituales, aut solum ipsius augmentum omnibus vniuersaliter, vel plerisque, non oportuisset instituere, nec conuenienter institueretur signum symbolicum ablutionis exterioris. Posita autem institutione eiusmodi signi exterioris, inducentis gratiam, & conferentis habilitatem ad alia sacramenta, propter indigentiam vniuersalem generis humani, ut iuuaretur tali instrumento ad consequendos eos effectus, non debuerunt impediri ab eius usu, & fructu, qui essent iam mundi à sordibus peccatorum, vel ex sola Dei misericordia eximente ab illis primordialiter, vel per dilectionem Dei super omnia, perfectamque contritionem. Ne videlicet excluderet innocentia, & status iustitiæ à communione beneficij communis, licet induci occasione peccati. Quo sanè pacto, certum ex vna parte est inter Theologos passionem Christi Domini non fuisse futuram, si Adam non peccasset, & nihilominus ex alia parte, est valde probabile, & à pluribus, magnisque Theologis merito docetur eandem Christi passionem fuisse de facto utilem, & causatiuam donorum gratiæ, respectu Adam, etiam in statu innocentiae, & respectu Angelorum, ac Beatae Virginis, licet ibi nullum fuerit peccatum. Similiter ergo forma baptismi, licet ex se sit sufficienter significatiua, & efficaciter causatiua remissionis peccatorum, ubi ea inuenit, nec verificanda foret iuxta intentionem institutionis diuinæ nisi ea inueniret, iuxta legem ordinariam, in iis, quibus applicatur; potest nihilominus absque falsitate, & cum vera causalitate gratiæ, iis etiam applicari, quibus nullæ insunt sordes peccatorum; nempe significando, respectu illorum posterorum, vim mundatiuam, ipsamque mundationem sordium, quasi conditionaliter, & quoad sufficientiam, absolute verò, & efficaciter augmentum nitoris, propter peculiarem, ad hoc solum, dispositionem proximam subiecti.

Art. 4. Nonnulli, ut soluant hoc ipsum argumentum dicunt, Augustinum, & consequenter Concilium Mileuitanum non induxisse peccatum originale paruulorum ex veritate formæ baptismalis, requisitæ ad valorem baptismi, secundum se præcisè, sed ex formulis verborum accidentaliter superadditis ab Ecclesia in exorcismo, & exsufflatione, quæ nomine formæ ab Augustino, & in Conciliis comprehenduntur. Verum hæc euasio, licet, accommodari possit nonnullis periodis D. Augustini, toti tamen eius contextui, & præcipuis, hæc in re conatibus eiusdem, aduersus Pelagianos accommodari minime potest, ut mihi quidem videtur, & legenti, atque consideranti Augustinum facile apparebit, & clarè. Eo vel maxime, quia vbique argumentum ducit ex baptismo, & formæ baptismi, quibus sibi non adhibitis, qui decedit puer, non potest ingredi in regnum cælorum, uti etiam apparebit ex testimoniis eius, quæ producentur quæstio. 50. art. 4. & ad 2. articulo 1. Cum tamen certum sit, fieri posse, ut adhibita sola forma

substantiali consequatur quis vitam æternam.

Ad 5. Capacitas ad percipiendum effectum baptismi, est capacitas percipiendi remissionem non qualemcumque peccatorum, vtunque præexistentium; sed peccati originalis solius, vel aliorum etiam peccatorum, sed quatenus coniunctorum cum originali. Hoc autem peccatum nunquam redit, ac proinde, nec alia peccata vnquam redeunt, pro vt coniuncta cum illo. Quia propter in baptizato, & consecuto semel effectum baptismi, sola possunt redire peccata, quæ possunt esse materia remota sacramenti poenitentiae non verò baptismi.

Ad 6. Pauliani, & Cataphrygæ baptizabant nulliter, quia non baptizabant in nomine Trinitatis, quam nec agnoscebant, ut habetur, ex Gregor. lib. 9. regist. epistol. 61. Quando autem præcessit baptismus hoc modo nullus, tamen postea idem homo baptizetur, non iteratur sacramentum, sed sola ceremonia exterior, eaque inadæquatè tantum.

Ad 7. Qui valide baptizatus fuit, & tamen non percepit effectum ipsius, propter defectus dispositionis, potest postea illum consequi ex vi eiusdem numero baptismi, remoto postea obice, seu superaddita postea dispositione, ut infra dicitur. Qui verò nulliter baptizatus fuit reipsa, & putat se fuisse valide baptizatum, neque de hoc prudenter dubitare potest, saluari nihilominus absolute potest; esto ei non liceat susceptio baptismi, quia potest iustificari per actum contritionis absque sacramento; quod si prudenter dubitetur de validitate baptismi, qui re ipsa fuit validus, potest repeti baptismus, debetque repeti sub conditione, ut dictum est supra in communi. Nec propterea absolute dicitur reiterari baptismus. Quia adhibetur denuo sub existimatione, licet dubia, quod prior baptismus fuerit nullus; hoc est, quod re ipsa non præcesserit baptismus.

QVÆSTIO XLVI.

Vtrum requiratur aliqua dispositio ex parte baptizati?

Videtur non requiri. 1. Eadem potestas, eodemque modo collata est à Christo Domino ministris suis ad docendam, & baptizandum, dum dicit, Matth. ult. 19. *Docete, baptizantes.* Sed ad docendum nulla requiritur moralis dispositio ex parte audientis. Ergo neque ad baptizandum ex parte baptizati.

2. Causa, quæ non requirit dispositionem in aliquo subiecto ad inducendum aliquem suum effectum, in nullo subiecto eiusdem speciei illam requirit ad inducendum eundem effectum. Baptismus autem nullam requirit dispositionem ad inducendum omnes suos effectus in paruulis; atque adulti sunt eiusdem speciei cum illis. Ergo neque in adultis vllam dispositionem requirit.

3. Dispositio, quæ sufficit ad suscipiendum validè aliquod sacramentum, sufficit etiam ad percipiendos omnes effectus ipsius, ut patet in sacramento Poenitentiae, de quo dictum est supra quæstio. 30. validum simul & informe esse non posse: ad suscipiendum autem validè baptismum nulla requiritur peculiaris dispositio præter solum consensum; ergo neque ad percipiendos omnes eius effectus.

4. Si requireretur ad baptismum peculiaris aliqua dispositio ratione remissionis peccatorum tanta vtique requireretur, quanta requiritur ad sacramentum Poenitentiae. Quod videlicet non est magis remissionum peccatorum, quam baptismus, sed minus, ut infra dicitur. Sequela autem est absurda, vt pote

Hh 4 contra

contradicens doctrinæ Concilij Tridentini sess. 14. cap. 2. ubi agit de hac ipsa comparatione vtriusque huius sacramenti, & præmissio per baptismum nos consequi plenam, & integram peccatorum omnium remissionem. *Ad quam tamen*, subiungit immediate, *novitatem, & integritatem, per sacramentum Pœnitentia sine magnis nostris fletibus, & laboribus, divina id exigente iustitia, pervenire nequaquam possumus: ut merito Pœnitentia laboriosus quidam baptismus à Sanctis Patribus dictus fuerit.* Ergo pro sacramento baptismi nulla peculiaris dispositio requiritur ratione remissionis peccatorum, siue personalium, siue originalis, de quibus omnibus promiscuè ibi loquitur Concilium.

5. Vt aliqua dispositio agnoscat necessestaria in adultis pro pleno effectu huius sacramenti, certè nulla alia requisita esse dici potest, præter finem, dicente Christo Domino, Matth. ult. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit.* Quod etiam pertinere videtur illud Ambrosii ad Rom. 11. *Gratia Dei in baptismo gratis omnia condonat nullumque luctum requirit.*

Art. 1. Respondetur. Non repugnat baptismi vniuersaliter ex conceptu suo, ut validè, & fructuosè conferatur nullo præeunte actu dispositiuo ex parte intellectus, & voluntatis ex parte baptizati. Quia non repugnat, ut validè, & fructuosè conferatur infantibus, aliisque rationis expertibus, ut liquet ex quæst. præcedenti, in quibus tamen nullus talis actus dari potest citra miraculum, quod ineptè confingeretur, & absque fundamento.

Art. 2. At in adultis præditis vsu rationis requiritur in primis consensus absolute liber, ut baptismus ipsis collatus sit validus. Quia nullum sacramentum validè confertur vlli subiecto prædito libertate independentè à libero eius consensu, ut liquet ex dictis supra in communi quæst. 33. Atque ratio vniuersalis ibi tradita, conuincit efficacius, & apertius, respectu baptismi. Quia per baptismum efficitur baptizatus membrum Ecclesiæ, subiicitur potestati, & clauibus eius, & contrahit obligationem specialem adhaerendi immobiliter mysteriis, & articulis fidei. Est autem contra naturam agentis liberi, ut subeat talem mutationem status, utque ei imponantur talia onera independentè à suo libero consensu. Cæterum necesse nequaquam est, ut is consensus sit supernaturalis, aut etiam honestus. Quia utcumque consentiat, satisficit iuri, ac exigentiæ agentis liberi, atque Deus postulat ex parte nostra, quam minimum fieri potest, pro conferendis beneficiis suis, quantum fert natura cuiusque beneficii, ac doni sui. Mutua autem coniunctio inter Ecclesiam, & baptizatum, atque huius subiectio respectu illius, quas includit in se character baptismalis, solum postulant mutuum vtriusque partis consensum liberum, utcumque se habeant reliqua. Immo sufficit, consensus simpliciter voluntarius, tametsi inuoluntarius sit, & coactus secundum quid, ut colligitur ex Concilio Arausicano. 1. can. 11. ex cap. *Maiores*, de baptismo ex Concilio Tolentino. 4. can. 55. relato cap. *de Indis*, dist. 45. Quia videlicet, quæcumque volumus, magis volumus, quam nolumus, atque ad valorem contractus, & quasi contractus qualis ratione baptismi interuenit inter Ecclesiam, & baptizatum, sufficit ex natura rei, quod præualeat voluntarietas, quantum attinet ad rationem vniuersalem contractus, & quasi contractus, cuius conceptui nihil peculiare superaddit, quoad hoc punctum, baptismalis iste quasi contractus.

Art. 3. Cæterum, ut baptismus licitè suscipiatur ab adulto compote rationis, & cum fructu remissionis peccatorum, atque iustificationis, requiritur insuper dispositio bona moralis, per quam subiectum reddatur idoneum ad susceptionem, & infusionem gratiæ

sanctificantis. Quia ad coniunctionem amicabilem cum Deo, quæ fit per gratiam habituales, & sine qua non fit, nec fieri potest remissio peccatorum, requiritur ex natura rei inchoatio quædam, & bona animi dispositio congruens permanenti amicabili coniunctioni cum alio, eiusdemque inductiua, uti demonstratum est quæst. 8. de virt. Theol. & magis ex professo quæst. 10. de iust. Ex quibus locis constat præterea istiusmodi dispositionem debere esse intrinsecè supernaturali. Quia actus intrinsecè naturales, nec disponere, nec quidquam conferre possunt ad præceptionem, & consecutionem donorum supernaturalium, aut aliquid, seu proximè, seu remotè conferens ad vitam æternam, uti pluribus efficaciter ostensum est quæst. 7. & 8. de gratia.

Art. 4. Verum hæc dispositio non requiritur eodem modo, nec est eadem adæquatè in eo, qui soli subest peccato originali, atque in eo, qui personalium insuper peccatorum reus exiit; quia, qui soli subest peccato originali non indiget vlllo dolore, aut actu proprio pœnitentiæ per actum contritionis aut attritionis, aut per propositum emendationis in posterum. Quia peccatum originale contrahitur per priuationem gratiæ habitualis, & committitur per actum voluntatis alienæ. Vnde, ut destruat non requiritur actus proprius retractans actum, quo illud peccatum commissum fuit, cum retractatio ex suo conceptu sit solum de facto vtriuscuiusque proprio, & propria vniuersali voluntate patrato. Quapropter, si quis solum habeat peccatum originale, sufficienter erit dispositus ad omnes effectus baptismi, per eos solos actus, qui prærequiruntur ex natura rei ad infusionem, & perceptionem habituum fidei, & spei, & charitatis, qua perficitur sanctificatio hominis, præscindendo ab statu peccati, qui actus sufficienter expositi sunt in quæstione prædicta de virt. Theol. 8. Et quidem actus fidei, & spei requiruntur formaliter & propriè tales. Quia hæc duæ virtutes consistunt in indiuisibili, nec sunt vlla ex parte supplebiles per actus vltèrius speciei, etiam in ordine ad sacramentum, vnde quod dicitur Matth. 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit saluus erit*, perinde est, ac si diceretur, *Qui baptizatus fuerit, quin crediderit, non propterea saluus erit*, atque in hoc sensu accipitur ab omnibus in præsentia. Eadem autem est ratio de actu spei, licet de necessitate fidei sint expressiora & plura testimonia, quatenus est ipsa prima radix; & fundamentum totius iustificationis, ut dicit Concil. Trident. iuxta illud ad Hebræos, 11. 6. *sine fide est impossibile placere Deo*, & illud ibid. *accedentem ad Deum, oportet credere, quia est, & qui remuneratur est.* Spei quoque necessitas apparet sufficienter ex illo ad Rom. 8. 24. *Spe salui facti sumus*, quod accipitur vniuersaliter, de omnibus, qui saluantur dependentè à propria libera electione, & vsu liberi arbitrii adiuti gratia Dei, sicut, & illud. 1. Ioann. 3. 3. *Omnes, qui habet hanc spem in eo, sanctificat se.*

Art. 5. Cæterum dilectio Dei non ita consistit in indiuisibili, sed potest esse magis, & minus perfecta conuersio ad Deum, atque coniunctio effectiua cum Deo; nempe vel formalis, pertinens formaliter ad virtutem charitatis, vel solum virtualis, pertinens ad quamlibet aliam virtutem supernaturalem, quatenus quælibet alia virtus supernaturalis ex suo conceptu est participatiua charitatis, & per quemlibet actum suum adhæret aliquomodo efficaciter vltimo fini, & summo bono hominis, quod est obiectum formale charitatis. Non autem requiritur ad sacramentum baptismi actus charitatis perfectus, & formalis, sed sufficit inchoatiua, & imperfecta, quod à fortiori colligitur ex iis, quæ infra dicuntur quæst. 8. circa sacramentum Pœnitentiæ. Ibi enim ostenditur ad hoc sacramen-

sacramentum sufficere actum charitatis imperfectum, distinctum specie ab actu formali charitatis, & indistinctum à pura attritione. Ad sacramentum autem baptismi non plus requiritur, sed minus quam ad sacramentum Pœnitentiæ, ut innoscit clarè ex verbis Concilij Tridentini indicati paulo prius, in quarta ratione dubitandi. Non tamen sufficit quilibet indiscriminatim actus bonus, sed est præcisè necessarius actus aliquis motui vniuersalis, continens in se formaliter, aut virtualiter, propositum vniuersale de obseruantia totius legis Dei in posterum. Quia hoc propositum requiritur pro sacramento pœnitentiæ, & non requiritur ratione præcedentium peccatorum personalium, atque adeò requiritur ratione iustificationis, secundum se præcisè, tanquam dispositio requisita ad coniunctionem amicabilem cum Deo, utcumque ea contingat. Requiritur ergo aliquis huiusmodi actus ad sacramentum etiam baptismi fructuosè suscipiendum; idemque ad hoc ipsum omnino sufficit, simul cum prædictis actibus fidei, & spei si baptizatus nullo alio infectus sit peccato, præterquam originali.

Art. 6. Si vero baptizatus, præter peccatum originale, habet etiam peccata personalia lethalia, requiritur præterea dolor de iis peccatis, atque actus pœnitentiæ, nempe contritionis, vel attritionis. Quia verò rarò contingit, & est moraliter vt minimum impossibile, vt compos rationis, nec deleuerit peccatum originale perfectè ad Deum conuersione per actum dilectionis super omnia, nec inciderit in peccatum lethale personale, ideòque omnes, vel certe ferè omnes adulti, qui per baptismum consequuntur remissionem peccati originalis, simul etiam consequuntur remissionem alicuius, vel aliquorum peccatorum personalium. Propterea vniuersaliter dicitur necessariam esse pœnitentiā, ad obtinendam iustificationem, etiam per baptismum vt apparet ex Luca, 13. 3. *Si non habueritis pœnitentiā, omnes similiter peribitis*, & clarius Act. 2. 38. *Pœnitimini, & baptizetur unusquisque vestrum*. Vnde Augustinus lib. de vera, & falsa pœnitentia cap. 18. *Baptismus ait, sine pœnitentia nunquam profuit ei, qui peccauit spontaneè*. Et distinctus lib. de pœnitentiæ medicina cap. 2. *Omnis qui voluntatis suæ, factus est arbiters, cum accedit ad sacramenta fidelium, nisi cum veteris vitæ pœniteat, nouam inchoare non potest*. Et iterum. *Ab hac pœnitentia soli, qui baptizantur pueri immunes sunt*. Manifestum porro est in iis, & similibus aliis testimoniis, eodem prorsus modo exigi pœnitentiā pro sacramento baptismi, quo eadem exigitur pro sacramento pœnitentiæ. Quia videlicet eadem est vtrique natura peccatorum personalium ratione quorum exigitur pœnitentia pro obtinenda eorum remissione. Idem igitur pœnitentiæ genus, prærequiritur ad vtrumque sacramentum. Vnde nihil necesse est in præsentī superaddere circa illam, ultra ea, quæ dicuntur infra ex professio, quæst. 88. & 89. circa sacramentum pœnitentiæ, cui potissimum connectunt omnes Theologi doctrinam de dolore, & pœnitentia requisita ad iustificationem obtinendam ex sacramento. Apparet itaque ex dictis sufficienter, quæ, & qualis dispositio, & quando requiratur ad hoc sacramentum.

Ad 1. Doctrina non inducit ex sua natura effectū aliquem in audiente, qui præcisè requirat dispositionem aliquam moralem præuiam ex parte subiecti, sed magis est inductiua dispositionum ad alia dona Dei; baptismus verò inducit effectum, qui ex sua natura postulat ex parte subiecti dispositionem moralem, siquidem inducit gratiam, & reconciliationem cum Deo, vt dictum est. Vnde Apostoli acceperunt simul, & æqualiter potestatem ad docendum, & baptizandum, sed simul necessario acceperunt potestatem, vt vtrumque exequerentur iuxta propriam cuiusque na-

turam, ideòque cum disparibus requisitis ex parte subiecti.

Ad 2. Eadem causa pro eodem effectū, iisdem omnibus & solis indiget, ex parte subiectorum eiusdem naturæ, & conditionis, si eodem modo sint affecta; non vero si diuersimodè affecta sint. Pater autem hominem compotem rationis, & libero prædictum arbitrio, atque carentem vsu rationis, diuersimodè affectos esse. Non igitur mirum est, diuersam in eis requiri dispositionem pro eodem effectū, & respectu eiusdem causæ.

Ad 3. In quibusdam sacramentis dispositio, quæ sufficit ad valorem eorum, sufficit etiam ad omnes eorum effectus; in aliis verò pro effectibus requiritur peculiaris insuper dispositio; atque baptismus pertinet ad istam posteriorem classē vt dictum est quæst. illa 30. vbi etiam reddita est ratio eius discriminis, eademque applicata est baptismō.

Ad 4. Dictum iam est, baptismum non postulare ex suo conceptu vniuersaliter vllam dispositionem moralem, sed fieri absolute posse, vt conferat omnes suos effectus independentē ab omni eiusmodi dispositione, vt accidit in paruulis. Quod nunquam accidere potest in sacramento pœnitentiæ. Dictum itidem est fieri posse, vt baptismus conferat adulto etiā, & compoti rationis remissionem peccati originalis, independentē ab omni actu pœnitentiæ, & doloris. Quod tamen sacramentum pœnitentiæ præstare nunquam potest. Demum baptismus confert remissionem peccatorum, etiam personalium independentē à confessione peccatorum in particulari, nec non à proposito satisfaciendi pro peccatis per opera pœnalia. Quod similiter præstari non potest per sacramentum pœnitentiæ. Per hæc igitur patet discrimen intentum à Concilio Tridentino, inter duo hæc sacramenta omnino subsistere, tamen si requiratur in baptismō, verus actus pœnitentiæ, & doloris atque retractationis pro remissione peccatorum personalium.

Ad 5. Per illa verba Christi Domini: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit*, non excluditur necessitas aliorum actuum disponentium, ultra actum fidei, sed solum exprimitur fides, tum quia est magis necessaria, tanquam radix, & fundamentum cæterorum, tum quia sub ea expressione subintelliguntur implicite reliqui actus de quorum necessitate docemur per ipsam fidem. Nec enim credere videtur, certè non perfectè & practicè credit, qui non præstat, quod ipsa fides iniungit, vt præstetur. Fides autem præscribit alios actus præter ipsam, pro remissione peccatorum personalium, vt patet ex dictis, & apparet etiam satis ex illo eodem Matth. ult. cap. Quia post illa verba, *Baptizantes eos, subiungitur, docentes eos seruare omnia quæcumque mandauimus vobis*. Quod ad Ambrosium attinet, ipse excludit à baptismō necessitatem confessionis, & pœnitentiæ, intentiæ operum pœnalia, quibus satisfiat pro peccatis, præterquam quod meritò dubitat Suarez, an ea verba sint Ambrosij propter contextum, minimè congruentem doctrinæ, & intelligentiæ D. Ambrosij, quanquam huic suspicioni non admodum firmiter ego assentior.

QVÆSTIO XLVII.

Vtrum per Baptismum remittantur omnia peccata, & omnis pœna peccatorum, atque conferantur omnes virtutum habitus?

Videtur neutrum præstari per baptismum. 1. Quia ridiculum videtur, vt ex duobus omnino cætera paribus alter sit amicus Dei, hæres vitæ æternæ, æternumque

numque felix, alter inimicus Dei, exors hereditatis æternæ, æternumque infelix, præcisè, quia alterum attingit gutta aquæ cum breui periodo, ad ipsum etiam non sentientem directæ, alterum non attingit, idque sæpe, quia fors ita tulit, aut homo nequam, etiam hæreticus, etiam idololatra, ita voluit. Hoc autem eueniret, si baptismo inesset vis remittendi peccata quoad culpam, & pœnam. Ergo ridiculum est agnoscere hanc tantam virtutem in baptismo. Nihil autem est ridiculum in operibus Dei, neque quidquam ridiculè ipse instituere potest.

2. Suam cuiusque felicitatem, ac miseriam æternam, proprio cuiusque, & non alterius arbitrio commisit Deus, iuxta illa Eccles. 15. 14. *Reliquit illum in manu consilij sui. Ad quod volueris porrige manum tuam. Quod placuerit ei, dabitur illi.* Quod autem, quis baptizetur, vel non baptizetur, dependet magis à voluntate, & libero alterius arbitrio. Ergo non dependet à baptismo, quod quisquam sequatur, vel consequatur remissionem peccatorum, & consequenter vitam æternam.

3. *Diuinam Clementiam decet, ne ita nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, vt occasione accepta peccata leniora putantes, velut iniurijs, & contumeliosis Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die ira,* vt docet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 8. Deus autem nihil vnquam facit, quod suam clementiam non deceat, sed ea solum facere potest, quæ illam maximè decet, vt ostensum q. 35. de Deo: Ergo nunquam, per vllum medium, dimittit peccata purè gratiosè quoad totam pœnā, dum sumus in periculo relapsi; sed semper relinquit locum satisfactioni, eiusdemque satisfactionis necessitati pro parte pœnæ, nondum, condonata, vt sic efficacius retrahamur à peccatis, quæ adhuc imminet.

4. Repugnat iustitiæ diuinæ, ratione cuius cuncta, quæ sunt adducet Deus in iudicium, ex vltimo Ecclesiastici, vt aliquod peccatum prorsus impunitum relinquantur. Congruit verò è conuerso prouidentia Dei, vt peccatores præsertim recens conuersi ad Deum, idèoque magis expositi periculo peccandi de nouo, arceantur ab operibus malis per punitionem præcedentium peccatorum, & per occupationem operum pœnaliū. Atque oppositum horum duorum repugnat recto rerum ordini contra quem, aut præter quem, nihil vnquam Deus facit, iuxta illud, Rom. 13. 1. *Quæ à Deo sunt, ordinata sunt.* Ergo Deus non liberat baptizatos ob onere satisfaciendi, per remissionem totius pœnæ.

5. Baptismus non est efficacior post passionem Christi, quam ante ipsam. Quia semper est eiusdem rationis, atque indidem semper viget. Non autem conferebat remissionem totius pœnæ ante passionem, & resurrectionem Christi. Quia si quis baptizatus, moreretur ante passionem, & resurrectionem Christi, non transmitteretur eius anima, protinus in Regnum Cælorum, sed detineretur in Lymbo, in pœnam vtique peccati, quod solum impedire potest aditum Regni Cælorum. Ergo neque modo baptismus remittit totam pœnam, neque confert potestatem transeundi protinus in Regnum Cælorum.

6. Post baptismum manent fomes peccati, & violenta concupiscentiæ resistentia, nec non fames, sitis, aliæque similes pœnalitates, ac demum mors, quæ sunt pœnæ peccati originalis. Rursus iuste punitur post baptismum qui prius fuit latro, aut homicida. Ergo neque peccatum originale, neque peccata personalia remittuntur per baptismum, quoad totam ipsorum pœnam.

7. Sacramenta non plus operantur, quàm significant. Ablutio autem baptismalis, solam significat emundationem animæ à culpa, quæ sola deturpat ani-

mam. Ergo non tollit peccata quoad pœnam eorum, sed solum quoad culpam, nec inducit positivam pulchritudinem gratiæ, & virtutum.

8. Qui habet gratiam, & virtutes, eo ipso habet facilitatem delectabilem operandi honestè, & laudabiliter in omni genere, atque adhesionem ad omne genus honesti permanentem, ac difficile mobilem. Baptizati autem non habent felicem istiusmodi dispositionem animi, vt experientia docet manifestè. Ergo baptismus non confert gratiam, & virtutes.

9. Quod quis iam præhabet, non potest deinde accipere ab aliqua causa. Sed aliqui ante baptismum consequuntur remissionem peccatorum, & gratiam, omniumque virtutum perfectionem, per actum dilectionis Dei super omnia, & per exercitium frequens cæterarum virtutum, vt apparet ex illo Act. 10. 7. *Vir quidam erat in Casarea nomine Cornelius Centurio cohortis, quæ dicitur Italica, Religiosus, & timens Deum;* De quo tamen deinde dicitur, quod fuerit baptizatus ab Apostolo Petro. Ergo baptismus non confert baptizatis, saltem omnibus remissionem peccatorum, gratiam, & virtutes.

Art. 1. Respondetur. Principui effectus baptismi sunt tres, character, remissio peccatorum quoad culpam, & totam pœnam, & infusio gratiæ, atque virtutum. Character baptismalis (quippe de natura characteris sacramentalis in genere, dictum est satis supra quæst. 31.) tribuit tres effectus formales præcipuos. Primus est baptismatum constituere domesticum Dei & ciuem Christi, & membrum Ecclesiæ, iuxta illud ad Ephes. 2. 19. *Iam (nempe post baptismum) non estis hospites, & aduenas, sed estis ciues sanctorum & domestici Dei;* secundus, & tertius effectus formalis sunt subiicere consequenter baptismatum potestati, & iurisdictioni Ecclesiæ, eidemque tribuere ius, & facultatem ad reliqua sacramenta suscipienda, & ad participationem cæterorum bonorum communium Ecclesiæ. De priori parte subiiectionis respectu Ecclesiæ, Trident. sessio. 14. cap. 2. definit in hunc modum: *Constat baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per baptismi ianuam, fuerit ingressus. Quid enim mihi, dicit Apostolus, de iis, qui foris sunt iudicare? Secus est de domesticis fidei quos Christus Dominus, lauacro baptismi, sui corporis membra semel effecit.* Altera pars de habilitate, & iure ad reliqua sacramenta colligitur indidem, ex c. 1. & 3. Ex his porò tribus effectibus formalibus communicatis per baptismum cuiusque verè, ac validè baptizato, apparet vicissim ratio, ob quam oportuit, vt per baptismum imprimeretur character indelebilis; Character enim nihil est aliud, quam signum, seu insigne personæ quatenus destinata specialiter, ad aliquod munus, seu adscriptæ in specialem aliquam communitatem. Cum ergo baptizatus deputeretur ex vi baptismi ad militiam Christi, atque adscribitur populo Christi æternum mansuro, omnino oportuit, vt ei imprimeretur character pariter æternus, ac indelebilis deputationis eius, & ascriptionis, iuxta illud 2. ad Corinth. 1. 21. *Qui vnxit nos, Deus est, & qui signauit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.*

Art. 2. Secundus effectus principalis remissionis peccatorum significatur expressius per materiam, & formam baptismi, ideoque est manifestus eam remissionem causari per hoc sacramentum, quàm quod alij effectus causentur per ipsum. Constat præterea de hoc effectu baptismi, ex illo ad Rom. 6. 4. *conspicui enim sumus cum illo per baptismum in mortem, et quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus.* Hinc enim clare apparet baptismatum ex vi baptismi, morti vetustati peccati, & incipere vitam nouam, nouitate gratiæ.

Omne

Omne autem peccatum, siue originale, siue personale pertinet ad vetustatem peccati, nec potest inchoari noua vita spiritualis per gratiam, nisi exluso omni peccato. Ergo omne peccatum præcedens ante baptismum, excluditur per ipsum, atque remittitur perfectè. Eodem pertinent testimonia alia supra indicata quæst. 37. Quia verò, aqua habet vim ita mundandi corpus à sordibus, vt simul etiam habeat vim auferendi omnia simul earum vestigia, sit vt gratia baptismalis, ita auferat peccata, quæ sunt sordes animæ, vt simul auferat etiam totam pœnam peccatorum, quæ est quoddam eorum vestigium. Aufert verò pœnas spirituales pertinentes ad aliam vitam, & non etiam pœnas temporales, quæ directè efficiunt corpus, & indirectè aggrauant animam. Quia peccata, quorum delendorum causa præcipuè institutum est hoc sacramentum, inficiunt directè animam, atque in ipsa immediatè resident, à qua, & proficiuntur immediatè, & formaliter. Hic effectus colligitur ex eodem loco ad Romanos, quatenus conspeliuntur Christo, & ambulare deinde in nouitate vitæ, simili resurrectioni Christi, per gloriam Patris, importat totalem extinctionem peccati, quoad vim impeditiuam gloriæ, non solum æternam, sed etiam ad tempus. Eodem pertinet, quod renascimur, & regeneramur per baptismum ex Ioan. 3. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, & tit. 3. 5. Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis.* Nempe in eo qui nascitur, & generatur de nouo, nihil manet de forma veteri, simulque cum ipsa pellitur omnis eius proprietas, & effectus, secundum eam rationem, secundum quam ipsa pellitur. Hoc autem modo comparatur pœna peccati, cum ipso peccato. Vnde remissionem peccatorum omnium lethaliū, quoad totam ipsorum pœnam, in sensu explicato, definit semel, atque iterum Concil. Trident. sess. 5. can. 5. & sess. 14. cap. 8. Ad hunc effectum baptismi consequuntur alij duo conuertibiles cum ipso, alter est liberatio ab onere satisfaciendi, & satisfaciendi imposterum, alter est apertio Regni Cælorum, vt proptius in illud ingreditur baptizatus, absque vlla mora, si contingat eum mori, antequam peccet de nouo, & nisi opposuerit impedimentum remissioni alicuius, vel aliquorum venialium, dum iustificaretur per baptismum. Hæc omnia complectitur distinctè Concil. Florentin. in Decreto Eugenij circa naturam, & effectus baptismi, dicens: *Huius sacramenti effectus est remissio omnis culpæ originalis, & actualis; Omnis quoque pœne, quæ pro ipsa culpa debetur, propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis iniungenda est satisfactio, sed morientes, antequam culpam aliquam committant, statim ad Regnum Cælorum, & Dei visionem perueniunt.*

Art. 3. Tertius principalis effectus infusionis gratiæ, & virtutum omnium, est inseparabilis à secundo iam explicato remissionis peccatorum. Quia remissio peccatorum non potest fieri, nisi per infusionem gratiæ sanctificantis, vt ostensum est quæst. 8. de iustific. Gratia autem sanctificans est principium, & radix cætorum omnium virtutum. Necesse igitur est, vt baptismus simul cum remissione peccatorum conferat gratiam, omniumque virtutum habitus. Idem colligitur ex testimonio nuper indicato Epistolæ ad Tit. 3. 5. *saluos nos fecit per lauacrum regenerationis, & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abundè.* Nec enim effunderetur abundè Spiritus sanctus, si non darentur abundè omnes virtutes simul cum gratia, sed neque regeneraretur spiritualiter homo, nisi ei daretur principium, & substantia vitæ spiritualis, quæ est gratia, nec regeneratio esset perfecta, si simul cum hac forma non darentur consequentia ad ipsam formam. Certè non regeneraretur homo, vt in nouitate vitæ ambulet, prout nuper dicebat Apostolus,

nisi acciperet omnia principia permanentia ambulationis in nouitate vitæ. Præterea neque verificaretur, quod habetur ad Galat. 3. 27. *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Quia non induit Christum, qui non habet inclinationes, & habitus ad operandum cum perfecta Christi imitatione in omni genere. Confert igitur baptismus gratiam, omniumque virtutum habitus, cuiusque iustificatio per ipsum.

Art. 4. Necesse porro non est monere baptismum conferre gratiam, & virtutes æqualiter, seu in eodem gradu intensionis omnibus æqualiter dispositis, seu nullam habentibus inæqualitatem ex parte animæ; inæqualiter verò, inæqualiter dispositis, dispositione propriè tali, seu morali, ac supernaturali; atque adeò omnibus infantibus aliisque rationis expertibus conferre intensionem prorsus æqualem. Adultis verò æqualem, vel inæqualem, prout contigerit ipsos esse æqualiter, vel inæqualiter dispositos; ita vt melius disposito plus conferatur, & minus non vsque adeò bene dispositis. Nihil inquam circa hoc dicere necesse est, quia ita rem habere vniuersaliter in omnibus sacramentis, dictum est supra in communi quæst. 37. Illud admittendum nequaquam est circa hoc punctum, quod nonnulli dicunt insinuante, sed absolute repugnante Suarez, fieri posse, vt melius, seu per actus meliores, vel intensiores dispositus ad baptismum, minus nihilominus, aut non plus gratiæ recipiat, quam dispositus per actus minus bonos, vel minus intensos. Quia videlicet fieri potest vt melior eiusmodi dispositio, sit coniuncta cum maioribus, vel pluribus peccatis: Quæ proinde magis resistent agentis, atque impediunt, quominus influat plus, aut tantundem, atque in subiectum minus bene dispositum posituè, sed non vsque adeò impeditum peccatis. Duo autem præcipuè sunt, ob quæ hæc doctrina admitti nequaquam debet. Alterum est inde ~~scilicet~~ peccata præcedentia baptizati puniri à Deo grauiter, puniri pro eo ipso instanti, pro quo illa remittuntur non solum quoad culpam, sed etiam quoad totam pœnam. Nec enim dici potest, quod non habeat rationem pœnæ, & quidem valde grauis, priuatio augmenti gratiæ, & consequenter gloriæ æternæ, alioquin concedendæ inductam per solam vim præcedentium peccatorum. Absurdum autem est, ac planè implicatorium infligi pœnam eamque grauem pro aliquo peccato, cum idem peccatum remittitur quoad totam pœnam; vti est certum ex fide remitti per baptismum, quandocumque remittitur per ipsum, quoad culpam. Alterum inconueniens est, tunc aliquid resistere alicui agentis, cum iam non est, atque manere adhuc in ratione resistentis, atque actualiter impediens influxum, causæ quando definit esse secundum se totum. Quod quidem ex terminis satis apparet repugnare, & præterea quidquid resistit contrario, eo præcisè sine, eaque sola intentione resistit, vt ipsum conseruetur, quantum fieri potest, nec penitus desinat esse. Vnde cum primum aliquid totaliter definit esse, eo ipso totaliter decidit à conatu resistendi, nec amplius vlllo modo resistit, aut impedire valet causam productiuam qualitatis contrariæ, quominus exerat omnes suas vires alioquin impendendas. Cum ergo omnia præcedentia baptizati peccata, desinant esse totaliter in instanti, pro quo is iustificatur per baptismum, consequens est, vt pro eodem instanti nihil resistent, nihilque impediunt, aut remorentur influxum diuinum. Dicendum itaque est perinde distribui vnicuique baptizato maiorem, vel minorem intensionem gratiæ, & virtutum iuxta maiorem, vel minorem vniuscuiusque dispositionem positiuam, siue

plura,

plura, siue pauciora, grauiora, aut minus graui peccata præcesserint.

Art. 5. Solet præterea quæri in præsentia, an baptismus cæteris paribus conferat plus gratiæ, vel minus, quàm alia sacramenta? & communis responsio est nihil certi, hac in re determinari posse. Quia istud sacramentum, & sacramenta cætera, saltem pleraque comparantur inter se tanquam excedens, & excessum. Verum authores modernos induxit in istam indeterminationem defectus rationis, quæ absolute ostenderetur, ac concluderetur, quem locum perfectionis, & dignitatis teneat vnumquodque sacramentum comparatum cum reliquis. Ea tamen ratio reddita à nobis est supra in communi quæst. 35. atque ibidem conclusum est baptismum esse minoris absolute perfectionis, & dignitatis, quàm reliqua sacramenta, præter matrimonium. Quapropter baptismus cæteris paribus minus gratiæ habitualis confert, quàm vllum aliud sacramentum, præter matrimonium, idque maximè locum habet respectu eorum, quibus iuxta dicta supra confert gratiam independenter ab omni morali dispositione præuia, quod nulli alij sacramento conuenit.

Ad 1. Iis, qui continent intellectum intra angustos limites rationis purè naturalis, atque rebus sensibilibus secundum se, & superficiem tenus immerguntur penitus, totus ordo supernaturalis, maximè verò passio, & mors hominis Dei; & quæ inde consequuntur omnia, videntur stulta, ac ridicula, cum magis ipsi sint pusilli, miserabiliter ridiculi, hac eadem vilissima, & degeneri considerationis tenuitate, per infima quæque superbè repentis, iuxta illud, *Nos insensati vitam illorum aestimabamus insaniam.* Cæterum animo altius instructo, ac illuminato per diuinas reuelationes, atque consideranti, per fidem, ordinem diuinæ prouidentiae supernaturalis eadem omnia sapientissimè disposita, sibi quæ suauissimè consonantia, clarè apparent. Profecto quoad præsens attinet, manifestum in primis est; per fidem omnes homines nasci filios iræ, ratione peccati originalis, & consequenter iustissimè derelinqui absque remedio, quicumque derelinquuntur. Manifestum rursus est ex dictis supra quæstio. 11. conuenientissimum fuisse supposito peccato originali, vt hominibus distribuerentur dona gratiæ, vtque aperiretur ianua regni Cælorum per signa sensibilia, quibus mediantribus operarentur in nobis interius merita Christi Domini, & passionis eius. Manifestum denique est ex dictis quæst. 24. de Deo art. 1. & 2. humanas voluntates subesse in omnibus, & quoad omnia diuinæ potestati, ac liberè electioni, ac proinde cuiusque adest, qui baptizare eum possit, & velit ex diuina præelectione, ac præordinatione tale, ac tantum beneficium primitus indulgeri, & quibuscumque deest ex diuina similiter aut permissione, aut iusta vindicta, deesse. His autem positis, quæ sunt certissima, cessat omnis ratio derisionis, & apparet iustissima ratio prouidentiae in eo, qui saluatur per contactum guttæ aquæ informata paucis verbis, sed eleuatis diuinitus, simul cum ipsa aqua, ad mirabilem eum effectum humano ministerio exhibendum, sed arcano diuinæ prouidentiae consilio singulis præordinatum.

Ad 2. Testimonia, quæ consecutionem gratiæ, & vitæ æternæ libero cuiusque committunt arbitrio, accipiuntur necessariò de solis adultis ratione utentibus. Hi autem semper habent in potestate, vt cum gratia Dei, quæ semper adest, consequantur gratiam, & vitam æternam, siue adit, qui possit, & velit baptizare, siue desit. Quia semper possunt conuertere ad Deum cum gratia Dei, eumque diligere super omnia, & sic liberari à peccatis, atque saluari. Paruulis autem, qui non possunt propria libertate sibi, aut prodesse,

aut obesse, congruenter prouisum est, vt aliena voluntate, subiacente diuinæ præordinationi, subueniri possit; sicut aliena voluntate, permittente Deo, illatum est vulnus peccati excludentis à Regno Cælorum.

Ad 3. & 4. Vis meritoria, & satisfactoria passionis Christi, qua nituntur Sacramenta, est infinita ex se, & sufficit ad remissionem quorumvis peccatorum quoad culpam, & totam poenam, sed applicatur singulis pro vnaquaque opportunitate plus minus, pro vt nostra interest, vt dictum est q. 11. de Incarnatione; similiter Deus cuncta clementer simul, ac iuste disponit, sed aliquando clementiæ largitatem, aliquando iustitiæ seueritatem, magis manifestat in operibus suis, pro vt iudicat expedire ad optimam hominum gubernationem, & directionem in finem suum vltimum, vt dictum est quæst. 35. de Deo: Vnde clementiæ diuinæ opus est, non minus, per Baptismum ita peccata remittere, vt liberet ab omni onere satisfactionis, quàm vt imposito eodem onere, eadem remittat per Poenitiæ Sacramentum; neque iniurius est sufficientiæ meritorum Christi, qui imponit, quique exequitur opera satisfactoria pro peccatis per poenitentiam remissis, sicut est iniurius eidem, qui eadem necessaria putat, aut exigit post Baptismum pro peccatis ante commissis. Quia nostræ utilitatis prouidentia, vtrumque ita disposuit meritis Christi eatenus applicatis, & non plus, neque minus, per ea diuinæ largitatis instrumenta. Ratio huius discriminis est, ex parte quidem Baptismi. Quia recens baptizati sunt adhuc teneri, ac debiles, ideoque oportet illos exercere, atque pertrahere ad perfectionem totius iustitiæ per opera facilia, & quæ suauiter exhiberi possint, & non defatigare imposita operum poenaliū arduitate; iuxta illud 1. Petri 2. 2. *Sicut modo geniti infantes, Lac concupiscite*; idque exemplo Christi Domini excusantis à ieiunio Discipulos suos recens conuersos, vt habetur Matth. 9. Accedit baptizatum ex vi huius Sacramenti amplecti fidem mysteriorum, admodum difficile, captiuando, quod est valde arduum, intellectum in obsequium eius, eundem subiici Ecclesiasticæ. Potestati cum iure exigendi mores ad normam religionis Catholicæ, & institutionis eiusdem Ecclesiæ, quod similiter est valde arduum; destinari demum eundem nouæ vitæ agendæ deinceps cum Christo, & sub Cruce Christi, renunciendo mundo, & pompis eius, quatenus illi repugnant, quod in se inuoluit omnes difficultates repugnandi concupiscentiæ. Hæc autem omnia apparet congruentissimè acceptari loco satisfactionis adæquate suffragantibus Christi meritis. Indidem vltius apparet, nec peccata baptizati impunita relinqui, nec nimis facilem aperiri aditum peccandi de nouo, tamen si nulla imponatur, aut necessaria sit satisfactio post Baptismum. Quia quod ad primum attinet, nostra peccata, vtrumque remittantur, sufficienter punita sunt per passionem Christi, qui *verè languores nostros tulit, & dolores nostros portauit*, vt dicitur Isaia 53. 3. Quod verò ad secundum attinet, semel tantum vnicuique hæc indulgentiæ plenitudo in vita conceditur, idque cum tanta compensatione, quanta nuper expressa est, ideoque non potest inde suboriri nimia peccandi facilitas, & licentia in reliquo vitæ progressu. At Sacramentum Poenitiæ est remedium peccatorum ordinarium, & quotidianum, atque iterabile quotieslibet. Vnde si per ipsum simul cum peccatis auferretur totaliter poena peccatorum, nullaque superesset necessitas operum poenaliū, qua terreretur, quo minus peccaret de nouo, sequeretur proculdubio prædictum inconueniens nimiae facilitatis, & licentiæ in peccando per totum vitæ progressum, ac proinde inclementer, certè non vsque adeo clementer egisset nobiscum Deus,

Deus, si per Sacramentum Pœnitentiæ voluisset remittere peccata quoad totam eorum pœnam, sicut voluit remittere per Baptismum. Quia videlicet ita liberaſſet nos à minori malo, quale est pœna peccatorum, vt simul induxiſſet nos occasionaliter in malum longè maius, quale est peccatum. Apparet itaque rationabiliter, & clementer vtrumque hoc dispositum eſſe, vt meritum paſſionis Chriſti applicaretur plenariè per Baptismum, quoad remiſſionem pœnæ, vtque non ita plenariè applicaretur per Sacramentum Pœnitentiæ ſub eadem ratione.

Ad 5. Baptismus nunquam habuit, aut habet vim transmittendi aliquem ad gloriam ante glorioſam Chriſti reſurrectionem; ſemp̄que habuit, & habet vim tranſmittendi in gloriam immediatè, poſita glorioſa Chriſti reſurrectione, ſi nullum aliunde ſuperueniat impedimentum de nouo. Quapropter quod Baptismus aliquando fuerit collatus ante paſſionem, & reſurrectionem Chriſti; deinde verò conferatur poſt ipſam; atque inde ſortiat̄ exitum diuerſum, eſt differentia purè materialis, quod ad vim, & efficaciam Baptiſmi attinet, vt dictum eſt iterum ſupra. & omnes dicant neceſſe eſt de contritione perfectà elicità in articulo mortis, & elicità longè ante iſtum articulum, deque aliis ſimilibus.

Ad 6. Per Baptismum remittitur totaliter ſola ea pœna peccatorum, quæ eſt pura pœna coram Deo, ſeu quæ ſolum ordinatur ad compenſationem peccati ſecundum ſe præciſè, quatenus peccatum excedit limites iuſtitie diuinæ per nimiam adhaſionem ad bona temporalia. Non ſunt autem huius generis effrenitas concupiſcentiæ, & proprietates corporis paſſibilis, & pœnæ peccatorum inſignificabiles per humanam poteſtatem. Quia priores illæ pœnalitates ſunt vtilis ad augmentum coronæ gloriæ, quod reſpondetur vberius, certantibus legitime exemplo Chriſti ſui capitis ea de cauſa paſſibilis, dum egit vitam mortalem. Vnde eiſmodi pœnalitatibus permanentibus per Baptismum rectè accommodatur à D. Thoma quæſt. 69. art. 5. illud Iudic. 3. 2. *Ha ſunt gentes, quas Dominus dereliquit, vt erudiret in eis Iſraëlem, & poſtea diſcederit filij eorum certare cum hoſtibus, & habere conſuetudinem praliandi.* Pœnalitates verò poſteriores, quarum inſictio pertinet ad poteſtatem humanam, ſunt neceſſariæ ad ædificationem eorum, qui ſcandalizati fuerant per peccata, atque ad bonam gubernationem, & tranquillitatem rei publicæ, ideoque non oportuit, vt remitterentur per Baptismum. Verum ab his omnibus pœnalitatibus liberabit tandem aliquando idem Baptismus, cum deſtruetur corpus peccati, vt dicitur ad Rom. 6. Quia tunc vi Baptiſmi transferetur baptizatus, ſi aliunde ipſe non impediit, in gloriam, quæ eſt excluſiua omnis pœnalitatis.

Ad 7. Aqua non ſolum abſtergit ſordes corporis, ſed etiam habet vim refrigerandi illud. Vnde non minus eſt apta ad ſignificandam remiſſionem pœnæ, qua remiſſione ſubleuatur anima, quam remiſſionem culpæ, qua mundatur.

Ad 8. Virtutes inſuſæ non conferunt immediatè per ſe ipſas, præciſè pronitatem & inclinationem præuiam ad actus bonos, vt alibi dictum eſt, ſed ſolum conferunt, vt ſiquidem quis bene operetur, operetur cæteris paribus, & facilius, & intenſius, & quod inde conſequens eſt, vt deinde progrediatur cum maiori procliuitate, & inclinatione præuiam, ad repetendos actus ſimiles bonos. Hoc autem virtutum inſuſarum beneficium, non deest baptizatis, qui determinantur ad bene operandum, & inchoandam vitam nouam, licet experientia huius eorum differentie à non baptizatis non ſit admodum perceptibilis, propter repugnantiam concupiſcentiæ, quam dictum eſt

R. P. de Eſparza Cuius Theol. Tom. II.

manere poſt Baptismum, & propter exiguam intentionem gratiæ, & virtutum, qualem dictum eſt prouenire per ſe ex Baptismo.

Ad 9. Sicut per ablutionem corporalem auferuntur ſordes corporis, ſi inſint corpori, ſin minus ſolum augetur eiſdem per eandem nitor: ita etiam per Baptismum auferuntur peccata, & inducitur nitor animæ per gratiam, & virtutes, ſi adſint peccata, ſin minus ſolum augetur præexiſtens animæ nitor, per augmentum gratiæ, & virtutum præexiſtentium. Correſpondet itaque iuſtè pro omni euentu effectus ſpiritualis Baptiſmi analogiæ ablutionis corporalis, atque forma verborum conſequitur, prout, & ſignificat implicite, & virtualiter effectum ſignificatum, iuxta indigentiam, & capacitatem proximam obiecti.

Q V Æ S T I O XLVIII.

Vtrum Baptismus ſictè ſuſceptus perinde operetur recedente ſictione, atque ſi ritè ſuſceptus fuiſſet?

V Idetur non perinde operari. 1. Quia Baptismus ſine ſictione ſuſceptus operatur remiſſionem omnium præcedentium peccatorum. Nequit autem eam vnquam operari Baptismus ſic ſuſceptus. Quia peccatum ipſum ſictionis, quod ſemel impediuit Baptismum, ſemper impedit, quovſque auferatur aliquo alio remedio. Remedium autem, quod auferet peccatum ſictionis, ſimul neceſſe eſt, vt auferat etiam peccata præcedentia Baptismum; ſiquidem peccatum ſictionis auferri minimè poteſt, niſi per inſuſionem gratiæ ſanctificantis, quæ eſt eſſentialiter incompoſſibilis cum omnibus indiſcriminatim peccatis lethaliſ, ideoque omnia ſimul, ac indiuiſim auferat neceſſe eſt.

2. Baptismus ſine ſictione ſuſceptus ſufficit ad remiſſionem peccatorum cum ſola attritione ex parte baptizati; Hoc autem præſtare non poteſt, ſi ſictè ſemel ſuſcipiatur. Quia peccatum ſictionis non poteſt tolli cum ſola attritione, ex parte peccatoris. Solum namque Sacramentum Pœnitentiæ ſupereſt præter Baptismum, quod cum ſola attritione poſſit remittere peccata lethalia, ſaltem per ſe. Sacramentum autem Pœnitentiæ nequit remittere peccatum ſictionis, quod impediuit effectum Baptiſmi. Quia Sacramentum Pœnitentiæ, ſolum habet vim remittendi peccata commiſſa poſt Baptismum, vt traditur à Concilio Tridentino ſeſſione 14. cap. 1. Patet verò peccatum ſictionis impeditiuum Baptiſmi non eſſe omniſſum poſt Baptismum. Nulla ſiquidem cauſa impeditur, quominus operetur, per aliquid conſequens poſt applicationem eiſdem cauſæ ad ſubiectum alioquin aptum. Quod ſi peccatum ſictionis auferri nunquam poteſt cum ſola attritione ex parte peccatoris, certum eſt, neque cætera peccata præexiſtentia ad Baptismum cum eadem ſola auferri vnquam poſſe. Quia forma remiſſiua, ac deletiua omnium indiuiſim peccatorum eſt vna tantum, & indiuiſibilis.

3. Diſpoſitio neceſſaria, vt peccatum ſictionis auferatur per Sacramentum Pœnitentiæ, eadem ſimul inſeruit Sacramento, quaſi rediuiuo, Baptiſmi. Neceſſe autem eſt vt diuiſis, ſeu quaſi diuiſis viribus eiſdem diſpoſitionis inter duo Sacramenta, minus ſufficiat pro ſingulis, minùſque cooperetur vnicuique eorum. Ergo Baptismus non operatur tantundem, ſed aliquanto minus, cum recedit ſictio, ſaltem ſi recedat per Sacramentum Pœnitentiæ,

II

quam

quam fuisset operatus initio, si non fuisset fide susceptus.

Art. 1. Respondetur. Aliqua Sacramenta possunt, fide simulque valide suscipi, atque recedente fictione inducere eos effectus, quos induxissent initio si non intercessisset fictionis obex. Inter quæ Sacramenta primum, & de quo est multo certior ea doctrina, quam de vlllo alio Sacramento, est Baptismus, vt dictum est supra in communi tota questione 30. Quapropter nihil eatenus necesse est superaddere in præfenti. Videri tamen potest Augustinus sapius, & enixe id docens, specialiter de Baptismo, lib. 1. de Baptismo à cap. 1. & lib. 3. cap. 13. & lib. 6. cap. 5. & alibi, atque refertur in cap. *Tunc valere de consecr. dist. 4.* Idem tradit Cyprianus serm. de passione Domini, vbi loquens de Baptismo subdit sic: *Et licet indigni sint, qui accipiunt Sacramentum, tamen reuerentia, & propinquiore ad Deum parat accessum, & ubi redierint ad cor constat ablutionis donum, & redit effectus munerum, nec alias quæri aut repeti necesse est salutarum Sacramentum.* Idem tenent vnanimi consensu omnes Theologi cum D. Thoma quæst. 69. art. 9. & 10. Videntum superest, quanta, & qualis dispositio requiratur vt Baptismus initio impeditus per fictionem, quo minus remitteret peccata, atque induceret gratiam, & virtutes, reuiuifcat; eosque effectus postliminio largiatur.

Art. 2. Tripliciter contingere potest, vt quis fide, seu cum obice Sacramentum suscipiat. Primum itavt nullum peccatum sacrilegij accrescat ex indigna susceptione Sacramenti propter bonam fidem suscipientis, vel propter ignorantiam, aut iuris, aut facti, quatenus putauit nullam fuisse necessitatem alterius melioris dispositionis, quam iam habuerit, tamen si re ipsa non sit sufficiens, quam ipse sufficientem putauerat; vel putauit sibi adesse dispositionem, quæ re ipsa fuisset sufficiens, & tamen non adfuit re ipsa. Secundum ita, vt baptizatus peccauerit specialiter indigna susceptione Sacramenti, propter oppositam legitimam notitiam, & iuris, & facti, sed nullum præterea adiecerit peccatum lethale post susceptum Baptismum. Tertium, itavt superadditum sit aliquod peccatum post susceptum Baptismum. Vtunque autem res habuerit, hoc in primis præferendum est ex omnium consensu Theologorum, & ex certa doctrina Concilij Tridentini nullum esse peccatum, quod per aliquod Sacramentum tolli non possit, aut quod lethale sit, tolli possit absque aliquo Sacramento, vel in re, vel in voto.

Art. 3. Dicendum iam est, cum Baptismus fide susceptus fuit, quin suscipiens peccaret indigna susceptione, & quin vllum postea superadditum sit peccatum lethale sufficere eandem illam dispositionem, quæ initio suffecisset. Nempe nullo superaddito impedimento peculiari, effectus Baptismi, nulla potest succreuisse peculiaris necessitas maioris dispositionis, seu actus disponentis, aut perfectioris, aut intensioris. Neque quoad hoc discrepant inter se Theologi. Verum hoc etiam aliud vnanimi consensu amplectuntur; si superaddatur aliquod peccatum lethale, noua libertate commissum, post instans Baptismi, necessariam esse maiorem dispositionem, quam quæ initio suffecisset, neque posse per Baptismum remitti, peccata ipsum præcedentia, quin subinducatur, vel contritio perfecta, vel attritio coniuncta cum Sacramento Pœnitentiæ, vel vt aliqui putant cum aliquo alio Sacramento, saltem per accedens remissio peccatorum lethaliū. Nempe vi, & causalitate Baptismi deleri minime potest peccatum post eius susceptionem superadditum, cum nullum Sacramentum vllam vim habeat directè, respectu peccatorum temporis sequentis, nec ad ipsum extendatur significatio formæ, aut

symbolica proportio materiæ vllius Sacramenti. Necessaria igitur est, vel contritio perfecta, vel attritio coniuncta cum alio Sacramento.

Art. 4. Dicendum rursus est, quando Baptismus fide susceptus fuit fictione lethaliter peccaminosa, necessariam in primis esse ad remissionem eius peccati, vel contritionem perfectam, vel attritionem simul cum Sacramento Pœnitentiæ, deinde vtrambiut ex his sufficere, ac demum consequenter Baptismum prius expeditum, cum vtrambiut indiuisim inducere remissionem omnium peccatorum; ita tamen vt remissio peccatorum præcedentium Baptismum formaliter ipsi corpondeat, remissio verò reliquorum peccatorum corpondeat formaliter contritioni perfectæ, vel attritioni simul cum Sacramento Pœnitentiæ. Necessitas alterutrius ex dictis dispositionibus, iisdemque remotionibus fictionis, ex eo efficaciter conuincitur. Quia peccatum, cui est intrinsecum, & essentielle impedire efficaciam Baptismi, nunquam remitti potest per Baptismum; quandoquidem vim impeditiuam secum identificatam semper retineat eandem necesse est, dum aliunde non tollitur per aliam causam eatenus efficaciorē. Peccatum autem fictionis, seu voluntariæ susceptionis indignæ, intrinsecè, ac essentialiter, & non extrinsecè tantum, & per accedens, sicut alia quæcunque peccata præcedentia Baptismum, est impeditiuum ipsius. Ergo ad abolitionem talis peccati necessaria est alia causa præter Baptismum, quæ sufficiat se sola ad illius remissionem. Quod autem ad hoc sufficiat contritio perfecta, quæ est deletina omnium, & qualiumcunque peccatorum, nemo est qui dubitet. Quod verò sufficiat etiam attritio simul cum Sacramento Pœnitentiæ dupliciter suaderi potest. Primum quia nullum est peccatum, quod non possit deleri per aliquod Sacramentum, vt nuper præmissum fuit art. 2. fine. Eiusmodi autem peccatum fictionis non potest tolli per Baptismum, vt ostensum est, nec superest aliud Sacramentum deletiuum peccatorum lethaliū præter Sacramentum Pœnitentiæ, certè nullum est efficacius pro hoc effectu. Ergo tale peccatum est auferibile per Sacramentum Pœnitentiæ. Non autem esset auferibile per ipsum, si ipsum non sufficeret ad id, cum sola attritione. Quia si esset necessaria determinatè contritio perfecta, ipsa contritio tolleretur peccatum, antequam accederet Sacramentum re ipsa, ac proinde non tolleretur Sacramentum.

Art. 5. Idem rursus suadet. Quia Sacramentum Pœnitentiæ sufficit cum sola attritione ad delendum peccatum sacrilegij commissum indigna susceptione cuiuslibet alterius Sacramenti. Ergo sufficit etiam ad delendum peccatum sacrilegij commissum indigna susceptione Baptismi. Patet consequentia. Quia in primis peccatum sacrilegij aduersus Baptismum, non est maius, quam peccatum sacrilegij aduersus alia Sacramenta, cum Baptismus ipse, non sit maioris perfectionis, & præstantiæ, sed minoris, quam cætera Sacramenta præter matrimonium, vt dictum est supra. Dici deinde minime potest idem peccatum sacrilegij non subesse clauibus, seu iurisdictioni, potestatis Ecclesiæ, quasi commissum ante Baptismum, ac proinde antequam auctor peccati subesset iurisdictioni Ecclesiæ. Hoc inquam dici non potest, quia baptizatus non incipit subesse iurisdictioni Ecclesiæ in instanti sequenti ad instans, pro quo perficitur Sacramentum, sed in illo ipso instanti, pro quo perficitur. Nempe hoc Sacramentum confertur ab Ecclesiâ voluntate cooprandi baptizatum in membrum suum, non de futuro, sed de præfenti, eademque proportionali voluntate suscipitur à baptizato. Vnde nihil est, quod remoretur ad instans sequens, effectum subiectionis baptizati, & iurisdictionis Ecclesiæ erga

erga ipsum; potestque confirmari exemplo omnium aliorum huiusmodi mutuum contractuum, & quasi contractuum obtinentium suum effectum eo modo intentum pro eo ipso instanti, pro quo perficiuntur, & non solum pro sequenti.

Art. 6. Confirmatur præterea, quia character baptismalis imprimitur baptizato, pro illo ipso instanti pro quo valide perficitur Baptismus, ut liquet ex dictis supra in communi quæst. 29. circa inceptionem effectuum sacramentalium. Character autem est insigne, & forma subiectionis respectu iurisdictionis Ecclesiasticæ, & eum, cui inest constituit per se ipsum, in genere causæ formalis, in ratione hominis substantis eidem iurisdictioni, sicut constituit in ratione participis bonorum communium Ecclesiæ, & reddit capacem, ut incipiat illa effectivè participare pro illo ipso instanti, pro quo primum incipit inesse idem character. Ergo peccatum commissum ab homine baptizato pro eo instanti pro quo intrinsecè incipit esse baptizatus, quale profecto est peccatum fictionis actualiter impediens plenum effectum Baptismi, verè subest clauibus Ecclesiæ. Quia est peccatum commissum ab homine subiecto Ecclesiæ, & quando iam illi subiectus est. Neque verò pro exercitio iurisdictionis erga aliquem consideratur prioritas, vel posterioritas naturæ, vel pura concomitantia inter peccatum, & iurisdictionem, vel subiectionem, peccantis, respectu iurisdictionis; sufficit enim hominem esse subiectum iurisdictioni alicuius, ut omnes eius actiones ab eo exercita ex quo est subiectus, subsint eidem iurisdictioni. Sufficit verò id multo magis respectu iurisdictionis, quæ exercenda est nomine Dei, uti exercetur iurdictio clauium ab Ecclesiâ. Quia iurdictio Dei, cui substituitur iurdictio Ecclesiæ de qua agitur, respectu baptizati, adest pro priori naturæ, ad omne peccatum vetando ipsum antecedenter, cum comminatione poenarum. Idem rursus sufficit specialiter respectu iurisdictionis favorabilis, qua favorabilis est. Cui videlicet subiicitur, quicumque subiicitur cum omni latitudine possibili. Iurdictio autem, quam exercet Ecclesiâ in Sacramento Poenitentia circa peccata, est absolute favorabilis, ut per se patet; siquidem plus mali incomparabiliter aufert quam imponat oneris. Itaque Baptismus valide, & sicte susceptus fictione peccaminosa, sortitur suum effectum remissionis peccatorum præcedentium ipsum, & infusionis gratia, atque virtutum, cum primum existit, vel contritio perfecta, vel attritio coniuncta cum Sacramento Poenitentia. Inducit verò gratiam, & virtutes, cum maiori vel minori intentione, iuxta maiorem, vel minorem intentionem dispositionis, existentem in poenitente, cum primum iustificatur. Quia quod tollit vim obicis quoad substantiam effectus, tollit etiam eadem ratione quoad intentionem, & modum eius, ideoque Baptismus operatur eodem profus modo, quo fuisset operatus, si adfuisset eadem dispositio pro primo instanti.

Ad 1. Baptismus sicte susceptus inducit gratiam, cum primum remouetur obex, se quidem solo, si obex sufficienter remouetur per solam attritionem, quæ est sufficiens se sola, ad inducendam gratiam & remissionem peccatorum; sin minus simul cum contritione perfecta, aut cum Sacramento Poenitentia; ita tamen, ut gratia quatenus remittens peccata præcedentia Baptismum, correspondeat formaliter ipsi Baptismo, soli quidem, si cooperante Sacramento Poenitentia inducat primam gratiam; eadem verò & simul contritioni perfecta, si ipsa cooperante illam inducat. Neque verò est vllum inconueniens, eundem effectum secundum eandem rationem, procedere à duplici causâ adæquata, si

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

altera, vel utraque sit purè instrumentalis, qualis certè est Baptismus, ut explicatum supra est quæstione 43. ad 1. Ratio porro ob quam attribuenda semper sit Baptismo remissio peccatorum præcedentium ipsum, & gratia quatenus remissiva eorum est, quia eatenus vnusquisque effectus attribuitur ynicuique causæ exercenti totam suam actiuitatem, quantum potest, quatenus in eadem actiuitate continetur. Remissio autem peccatorum præcedentium Baptismum, continetur formaliter in actiuitate Baptismi, atque hic operatur quantum potest quodocunque operatur.

Ad 2. Negatur peccatum fictionis, seu sit formaliter, seu materialiter tantum tale, dummodo sit commissum libertate exercita immediatè in eodem instanti, in quo ultimo perficitur Baptismus, atque completur eius essentia, non posse tolli per Sacramentum Poenitentia; Quia tale peccatum verè subest potestati, & iurisdictioni clauium Ecclesiæ, ut patet ex dictis supra ab art. 4. Circa autoritatem Concilij Tridentini, quæ adducitur in contrarium, multa mouet subtiliter Suarez, sed quæ satisfacere intellectui minimè possunt, ut ostendit inter alios P. Martinon. Quia recurrit ad distinctiones Logicas formalitatum, & ad prioritates tum rationis, tum naturæ, quibus non esse opus, nec esse idoneas pro re præsentis, constat ex eodem nostro superiori discursu. Dicendum itaque est sub ea designatione peccatorum post Baptismum comprehendì à Concilio, omnia peccata baptizati, quæ non fuerunt ab eo commissâ tempore, seu instanti aliquo antecedenti, ad instans vltimum perfectionis Baptismi. Quia videlicet reliqua omnia peccata, vel committuntur pro tempore sequenti ad instans vltimum perfectionis Baptismi. Atque hæc, est indubitabile pertinere ad Sacramentum Poenitentia; vel committuntur in ipso illo instanti perfectionis Baptismi libertate, tunc immediatè exercita peccaminose; Atque hæc etiam meritò dicuntur peccata post Baptismum, idque duplici ratione. Prior ratio est, quia *post* non raro accipitur positivè simul, & negativè, ita ut complectatur omne tempus, & instans, quod non antecedit instans pro quo primum incipit esse res, cui adiungitur ipsum *post*. Hoc sensu dicitur, neminem posse consecrare Corpus, & Sanguinem Christi, nisi post susceptum ordinem Sacerdotalem; omne peccatum personale committi post vsum rationis, solaque peccata, quæ dantur in vnoquoque de nouo post vsum rationis, esse materiam contritionis, & attritionis, & sic de similibus. Altera ratio, eaque potior est, quia peccata quatenus commissâ in instanti, pro quo ultimo perficitur Baptismus, necessariò supersunt post Baptismum, certè deleri non possunt, nisi pro aliquo instanti subsequenti ad instans perfectionis Baptismi, idque ipsis conuenit, non per accidens, sed per se, factâ comparatione instantis, pro quo committuntur, seu noua libertate immediata continuantur, cum instanti pro quo primum existit Baptismus. Quapropter moraliter loquendo, immò etiam physicè, & metaphysicè, relatiuè ad vim, & causam deleteriâ eorum sunt peccata post Baptismum, & propria hominis baptizati, postquam baptizatus est, quandoquidem attenta duratione, tum ea pro qua committuntur, tum ea pro qua primum incipit esse Baptismus, necessariò supersunt post Baptismum, nec sunt deletibilia, nisi per causam operantem per existentiam Baptismi.

Ad 3. Dispositio passî respectu alicuius agentis, quatenus dispositio præcisè est, non cooperatur positivè ipsi agenti, sed tantum remouet prohibens. Alioquin non se teneret præcisè ex parte passî, sed magis ex parte agentis. Remoto autem prohibenti respectu alicuius causæ agentis, necesse est, ut eo ipso sit æquè

li 2 remotum

remotum idem prohibens, respectu omnium, & quarumlibet aliarum causarum, in quouis numero habentium eandem virtutem, ad eundem effectum. Vnde causa numero plures simul applicata eidem subiecto, perinde agere possunt sub vna numero dispositione, atque si adessent totidem numero dispositiones, vel si vnaquaque causa applicaretur seorsim, sub vna numero dispositione, peculiariter ipsi soli, correspondente. Quapropter Baptismus fidei susceptus, cum primum coniungitur, vel cum contritione, vel cum attritione, & Sacramento Pœnitentia, inducit simul cum vtralibet, pro posteriori natura tantundem gratia vi sua, quantum initio induxisset seorsim, si non fuisset fidei susceptus, sed extitisset, tunc eadem illa dispositio, vt patet ex dictis supra; ex quibus, etiam patet de distinctione, & correspondentia formali quoad remissionem peccatorum. De vi Baptismi ad remittendum peccata venialia nihil specialiter, observandum hic occurrit, præter ea, quæ dicuntur ex professo, quæst. 91. & 92.

QVÆSTIO XLIX.

Utrum preparatoria ad Baptismum conuenienter instituta sint?

Videntur non esse conuenienter instituta. 1. Quia communiter dicitur Circumcisionem fuisse præparatoriam, & figuratiuam Baptismi. Circumcisio autem non fuit conuenienter instituta. Quia cum instituta fuerit in remedium peccati originalis, debuisset esse communis omnibus, quibus est commune illud peccatum, atque adeo debuisset in primis institui immediatè post peccatum Adæ, & non vsque adeo longo postea tempore, quando vixit Abraham. Debuisset etiam esse communis vtrique sexui masculino, & fœminino, totique generi humano, & non solis masculis, soli que populo Hebræorum concedi. Debuisset denique applicari infantibus immediatè post natiuitatem, & non differri vsque ad octauum diem saltem pro casu quo pueri prius constituerentur in periculo mortis. Ne videlicet morientes ante octauum diem, decederent cum peccato originali, atque impedirentur æternum, ab ingressu Regni Cælorum. Rursus eadem circumcisio continebat in se professionem quandam fidei, & obseruantia totius veteris legis, iuxta illud ad Rom. 4. 11. *Abraham accepit circumcisionem tanquam signaculum fidei*, & illud ad Galat. 3. *Testificor omni homini circumcidenti se, quoniam debitor est vniuersæ legis facienda*. Vis autem apprehensua fidei, residet in capite, atque obseruantia legis pertinet ad omnes corporis partes, præcipuè verò ad caput, & cor. Ergo circumcisio non fiebat conuenienter præcisione præputij. Ob hæc igitur omnia non fuit conuenienter instituta circumcisio. Apparet præterea ex iisdem eandem circumcisionem, non solum nullam habuisse similitudinem cum Baptismo, quinimo fuisse per omnia dissimilem eidem, ergo non conuenienter fuit instituta, saltem quatenus præparatoria, & præfiguratiua Baptismi.

2. Baptismus Ioannis fuit præparatorius, & præfiguratiuus Baptismi Christi. Eiusdem etiam fuerunt figuræ protectio Hebræorum per columnam nubis, & transitus maris Rubri, vt apparet ex prima ad Corinthios 10. 2. vbi dicitur quod omnes (antiqui Patres) *in nube, & in mari baptizati sunt*. Superflue autem, & inconuenienter instituuntur multe figuræ, & præparationes eiusdem rei; Ergo vel alterutrum horum, vel vtrumque, vel circumcisio superflue, & inconuenienter instituta sunt.

3. Catechumenus præparatur ad Baptismum per Catechismum, & Exorcismum. Neuter autem conuenienter adhibetur. Non quidem Catechismus: tum quia puer non potest profiteri fidem, neque per se, vt patet, neque per alium, quia nemo potest obligare alium, ad aliquod, independentem ab omni eius consensu; & tamen in Catechismo continetur professio fidei de præsentia, & in futurum: tum quia prius est viuere, quam operari; atque per Baptismum habetur vita spiritualis, & fides, eiusque professio est operatio quadam, quæ proinde ineptè præmittitur Baptismo. Sed nec exorcismus conuenienter præmittitur. Quia est ordinatus ad pellendos demones, & ad frandam eorum potestatem. Neutrum autem horum obtineri potest ante Baptismum; cum per Baptismum tollatur peccatum, quo permanente in aliquo, non possunt ab eo pelli demones, aut eorum potestas cohiberi. Quia homo est seruus demonis ratione peccati, ideoque non potest ad ea seruitute liberari, antequam liberetur ab ipso peccato.

4. Inter preparatoria Baptismi adhibentur gustus salis, & linitio aurium, ac narium ingesta in eas salina. Hæc autem sunt inania, ridicula, parumque decentia. Ergo præparatio ad Baptismum, &c.

5. Omnia, quæ nuper commemorata sunt, sunt inutilia, nulliusque prorsus effectus, cum totum effectum salutarem conferat Baptismus, solusque conferat. Quæ autem nihil efficiunt, ideoque sunt inutilia, non sunt conuenienter instituta.

6. Omnia eadem sunt inuenta hominum superaddita operi Dei, & institutioni Diuinæ. Quæ autem sunt eiusmodi, eo ipso sunt, non solum contemnenda, & nihili prorsus facienda, sed etiam mala, & omnino fugienda; vtpote repugnancia legi Dei, vt apparet ex illo Deuter. 4. 2. *Non addetis ad verbum, quod vobis loquor, nec auferetis ex eo. Custodite mandata Domini Dei vestri, quæ præcipio vobis*, & cap. 12. fine. *Quod præcipio tibi, hoc tantum facite Domino; nec addas quicquam, nec minuas*. Similiter Prouerb. 30. 6. iubetur: *Ne addas quicquam verbis illius, ne arguaris, inueniarisque mendax*. Eodem pertinet quod Isaia 29. 13. & Matth. 15. 9. reprehenduntur à Deo, qui frustra, & sine causa ipsum colunt, docentes doctrinas, & mandata hominum. Eodem etiam pertinent exempla eorum, qui grauiter à Deo puniti sunt præcisè, quia induxerunt nouas caeremonias, & circumstantias nouas, in cultu Dei, vltra ea, quæ Deus ipse instituerat. Huius generis sunt leones immissi in quosdam incolentes Samariam, vt habetur 4. Reg. 17. 26. quia ignorabant ritum Dei terræ, propterea que cum colebant ritum alio ab eo, quem Deus instituerat. Reprehensio Regis Achaz 4. Regum 16. 10. Quia erexit altare nouum in templo; & punitio Regis Manasse 4. Reg. 21. 4. ob causam similem. Ergo caeremonia, & ritus præparatorij respectu Baptismi induci ab Ecclesia, atque humana autoritate constituti, & superadditi institutioni Diuinæ, hæc ipsa de causa sunt vitandi, atque omnino reprobandi.

7. Nunquam licet ministrare vllum Sacramentum, nisi decenter, & modo maximè decenti. Sæpè autem licitè, & honestè perficitur Baptismus absque eiusmodi ritibus, & præparatoriis, nempe quoties non perficitur solemniter à Sacerdote. Ergo eiusmodi ritus, non pertinent ad decentiam Baptismi, aut ad modum conuenientem ministrandi ipsum.

Art. 1. Respondetur præparatoria Baptismi, alia sunt proxima, alia remota: Alia namque sunt anteriora, non solum vsu, sed etiam institutione Baptismi; alia verò, quæ adhibentur immediatè in ipso opere baptizandi. Præparatoria remota duo sunt præcipua, circumcisio, & Baptismus Ioannis. Præparatoria proxima duo itidem sunt præcipua, Catechismus, & Exorcismus.

continens instructionem de rebus fidei, & morum, & Exorcismus, quo abiguntur Spiritus immundi adiuncta exsufflatione in signum depulsionis eorum. His additur circumstantia loci, ut Baptismus perficiatur in Ecclesia consecrata, & in eius parte ad hoc destinata, quæ dicitur baptisterium; circumstantia item materiæ, ut aqua baptismalis sit consecrata admixto oleo; necnon circumstantia temporis, olim obseruata, ut Baptismus conferretur solum in Paschate, & Pentecoste; præterea ex parte ipsius baptizandi adhibetur Sal, qui in os eius immittitur, & salina, quæ eiusdem aures, & nares liniuntur, cum verbo, *Ephata*, id est, adaperire; inunctio olei Catechumenorum inter pectus, & scapulas ante Baptismum, & post ipsum inunctio chrismatis; ac demum susceprores, seu Patrini, ac Pædagogus, & nominis impositio facta ad arbitrium eorum, si baptizatus ipse non sit capax ad illud eligendum, quæ cum aliis nonnullis prosequitur fusc, ac diligenter P. Vasquez tota disp. ult. de Baptismo.

Art. 2. Hæc porro omnia fuerunt iam olim conuenientissime instituta, & quæ pertinent immediatè ad ipsum opus, laudabiliter religiosè, & utiliter exhibentur à ministris. Quod quidem fusc, ac diligenter demonstrant pluribus, & autoritatibus Dionysij, aliorumque Sanctorum Patrum, & rationibus mysticæ significationis, Bellarminus, Suarez, & Vasquez in præsentia materia, & Durant. lib. 1. de ritibus Ecclesiæ, cap. 19. alique communiter cum D. Thoma tota quæst. 70. & 71. Conuincitur verò omnium efficacissime quoad præparatoria quidem remota, quia ea fuerunt instituta à Deo, aut ex reuelatione Dei, cuius perfecta sunt opera, ideoque conuenientissima; quoad proxima verò præparatoria, quia inducta ea sunt auctoritate Ecclesiæ, cui Deus specialiter assistit, nec permittit errare in vniuersali directione fidelium, præsertim quoad modum peragendi res sacras, & colendi Deum.

Art. 3. Idem facile, & efficaciter suaderi potest considerando breuiter singula. Primum Circumcisio conuenienter est instituta, tum secundum se, tum quatenus figuratiua Baptismi. Quia aliquod peccati originalis remedium fuit omni tempore necessarium: Oportuit verò, ne illud esset idem semper, & vniuersale, sed procedente tempore succederet magis perfectum minus perfectò, prout contigisset indigentiam hominum notabiliter fuisse maiorem. Quæ notabilis differentia accidit potissimum tempore Abraham prima, & deinde tempore aduentus Christi Domini. Quæ apparent ex discursu præmissis supra in communi, quæst. 11. Oportuit rursus, ut populus, ex quo, & in quo futurum erat, ut Christus nasceretur, segregaretur, atque speciali aliquo signo distingueretur à reliquis populis. Ut ergo utrique huic fini simul prouideretur, opportunè instituta est circumcisio, cuius interuentu deleteretur peccatum originale, & quæ esset signum peculiare populi à Deo electi, ut ex eo, & in eo filius Dei, & hominis nasceretur. Datum porro est istud originale remedium, & signum populi electi, in organo generationis, quia in eo maxime præualet vis concupiscentiæ solutæ per peccatum originale, idemque peccatum, indidem propagatur, atque indidem series generationis Christi, ipsaque eius generatio deducenda erat. Similiter fuit conuenienter instituta Circumcisio, quatenus præfiguratiua Baptismi Christi. Et quidem hoc sine institutam esse circumcisionem, quo tempore instituta est, ut repræsenteret Baptismum postea futurum, & affirmat asseuerantissime, & efficacissime probat Augustinus lib. 6. contra Iulian. cap. 3. dicens: *Sacramentum circumcisionis in figura præcessisse baptismatis, quis vel mediocriter sacris literis eruditus*

R. P. de Elparza Curs. Theol. Tom. II,

ignoret? cum apertissime de Christo dicat Apostolus. *Qui est caput omnis Principatus in quo, & circumcisio estis circumcisio non manu facta in expoliatione corporis carnis; sed in circumcisioe Christi conscripti ei in Baptismo*, ubi clarissime Baptismus Christi appellatur circumcisio Christi, nomine utique figuræ in rem figuratâ translato. Ratio autem analogiæ inter vtrumque principaliter consistit in tribus. Primò nimirum, quia sicut per Baptismum aggregatur quis populo fidelium, & accipit signum huius aggregationis, ut dictum est quæst. 47. ita per circumcisionem aggregabatur quis populo electo Dei, & manebat designatus ut talis. Deinde, quia sicut Baptismus continet in se professionem fidei, ut ibidem dictum est, ita circumcisio eandem continebat, quæ de causa dicitur ab Apostolo ad Roman. 4. signaculum iustitiæ fidei. Terriò, quia sicut per Baptismum exiit baptizatus veterem hominem, ut Christum induat, atque ambulet in nouitate vitæ per obseruantiam legis Christi, ut pariter dictum ibidem est, ita etiam circumcisio fiebat per abscissionem eius partis, in qua vel maxime est prædominium veteris hominis. Quæ de causa dixit Irenæus l. 4. contra hæres. c. 30. *secundum carnem circumcisio, circumcisionem præfigurabat spirituales*, & significantius August. lib. 6. contra Faust. c. 3. *In quo membro congruentius expoliatio carnalis, & mortalis concupiscentiæ figuratur, quam vnde carnalis, & mortalis fœtus exoritur*. Patet itaque ex his conuenientia circumcisionis, & secundum se, & in ratione figuræ Baptismi. De Baptismo Ioannis, quod fuit alterum præparatorium remotum Baptismi Christi, nihil necesse est specialiter dicere, cum sit satis ex se manifesta analogia inter vtrumque, nec sit obscura ratio necessitatis, ut rei perfectissimæ præmitteretur aliquid eiusdem generis minus perfectum; per quod proximè disponerentur animi ad intelligentiam, & assensum altissimi mysterij, atque ex sua natura maxime ardui.

Art. 4. Facilius est intellectu conuenientia eorum, quæ proximè præparant ad Baptismum, & simul concurrunt, ac peragantur cum ipso. Primum enim, cum Baptismus sit Sacramentum fidei, & incorporatiuum baptizati in populum fidelem, congruenter præmittitur Catechismus, qui instruit de articulis fidei, ut propositi, atque inspirati auctoritate Ecclesiæ, in usu solemnè, & vsque adeo sacrosancto, altius imprimantur, & firmitus adhaereant baptizato, vel immediatè si sit adultus, vel mediatè, si sit paruulus, & edocendus postea ab aliis, qui adsunt iuxta dicta supra quæstione 44. Deinde cum idem Baptismus sit causatiuus remissionis peccatorum, & salutis animæ, cuius impeditiōi totis conatibus semper incumbit Dæmon, conuenienter omnino præfertur Exorcismus continens orationes, & preces Ecclesiæ, quibus potestas Dæmonis coercetur, & vis eius omnis figuratur, in cuius rei signum visibile, congruenter adiungitur exsufflatio corporalis, quatenus dictis precibus, quasi flatu quodam difficitur dæmon. Mysticæ significationis conuenientia in cæteris, quæ præterea adhibentur, est clara, & conspicua, saltem, qui ori ingeritur coelestem indicat sapientiam, quæ cum fide confertur per Baptismum, & veteris corruptionis sanationem, ac præseruationem, quæ similiter prouenit ex Baptismo. Salina liniens aures, & nares continet imitationem similiter limitationis, quæ Christus multum sanauit, Marci 7. & illuminauit cæcum, Ioannis 9. & significat vim percipiendi fidem, quæ confertur per Baptismum, & habetur per auditum, ut dicit Apostolus; necnon vim percipiendi odorem vniuentorum diuinorum, seu donorum Dei, quæ dictum est vniuersaliter conferri per Baptismum. Similis est applicatio cæterorum, quæ superius commemorata sunt. Circumstantia loci sacri ad hoc specialiter de-

li 3 putati

putati non est typicè significatiua, sed exigitur sola ratione conducentia respectu actionis vique adeo sacrosanctæ, ac mysteriosæ. Circumstantiæ temporis determinati, iam non obseruantur, saltem vt plurimum, sicut olim obseruabantur propter multitudinem baptizandorum, nimis iam magnam, vt tota duobus solis anni temporibus referuaretur, cum termino paucorum dierum. De susceptoribus dictum est satis, quæst. illa 44. Circa impositionem nominis, cautum est in Concilio Nicano can. 30. *Ne fideles imponant filiis nomina Gentilium, sed potius omnis natio Christianorum suis nominibus utatur, imponanturque nomina Christianorum in Baptismo.* Nempe nomen ingerit unicuique memoriam originis suæ, & inde habet vim quandam incitandi ad imitationem eorum, à quibus trahitur. Constat ergo omnia præparatoria Baptismi conuenienter, ac rationabiliter instituta esse.

Ad 1. Circumcisio non fuit vnicum remedium peccati originalis, pro omni tempore, & pro omnibus hominibus, sed ante ipsam viguit remedium, quod dicitur legis naturæ, cum parè vtilitate, cum qua, & permansit post institutam etiam circumcisionem, pro iis, qui circumcidi non poterant, aut non debebant. Vnde necesse non fuit, vt circumcisio, aut institueretur ante tempus quo instituta de facto est, aut pro feminis etiam, & non pro masculis tantum, aut vt masculis ipsis permitteretur eius vsus, & applicatio ante octauum diem. Quinimo, fuere in oppositum rationes conuenientiæ superius ponderatæ. Quibus, quoad circumstantiam octauæ diei, addit D. Thomas, tum correspondentiam magno plenam mysterio respectu aduentus Christi Domini, qui venit in octaua ætate, & induxit circumcisionem spiritualem delictuam peccatorum quoad culpam, & poenam; tum ténacitatem infantium ante octauum diem, ob quam expediebat, ne prius caderentur cum periculo vitæ. Qua etiam de causa cauetur Leuitici 22. ne animalia vlla offerrentur Domino ante octauum diem, sed interim essent sub vberè matris suæ. Ratio ob quā oportuit circumcisionis institutionem, & vsum præmitti promulgationi legis Mosaicæ, sicut præmissa de facto est ante annos vt minimum quadringentos, desumitur ex eo, quod oportet, vt ante promulgationem legis specialiter obligantis aliquem populum, detur iam ipse populus segregatus à reliquis populis; cum lex ex sua natura feratur in communitatem. Populus autem Dei electus segregatus fuit à reliquis populis, & in se ipso coaluit per signum circumcisionis, neque id fieri potuit breui tempore. Oportuit ergo, vt circumcisio tanto tempore præcederet legem, cuius, postquam lata est, & non prius, professionem continebat. Quod autem oportuerit, vt Sacramentum circumcisionis adhiberetur potissimum in organo generationis, licet esset illi deuincta obseruantia totius legis, quæ pertinet ad totum corpus iam superius apparuit admodum congruenter factum esse. Addit præterea D. Thomas art. illo 3. ad 1. Circumcisionem fuisse signum fidei, qua Abraham credidit Christum ex suo semine nasciturum, atque in præmium eiusdem fidei, eidem primitus concessum, ac reuelatum esse, eiusmodi Sacramentum. Congruenter igitur addita fuit ratio eius Sacramenti, illi corporis parti, cuius erat præcipua operatio in obiecto eius fidei. Adde præterea Sacramentum, cuiusque demum corporis parti applicatum, atque perfectum in qualibet parte, operari in totum hominem æqualiter. Postremo, licet circumcisio differret à Baptismo tot eiusmodi differentiis; habuit nihilominus conuenientiam cum eodem, quoad effectum remissionis peccatorum, aggregationis ad populum Dei, & segregationis ab aliis populis. In Sacramentis autem præci-

pue consideratur effectus ipsorum. Vnde Circumcisio prætulit figuram Baptismi præ aliis veteribus symbolis eius.

Ad 2. Nullum est inconueniens, vt præcedant plures figuræ eiusdem rei, si sint diuersæ rationis, sitque manifestior, quæ propinquius accedit ad rem figuratam. Imò id est maximè conueniens, ac necessarium, quando res figurata est præstantissima, cuius propterea, nulla vna figura reperitur adæquata, seque sola sufficiens. Huiusmodi autem figuratum est Baptismus Christi, atque Baptismus Ioannis fuit magis similis Baptismo Christi eidemque propinquior, quam circumcisio. Iam protectio columnæ nubis, & transitus maris rubri, fuerunt similiores Baptismo nostro, quam circumcisio, quoad aquam baptismalem, ex qua renascimur, cui est homogeneum mare rubrum, & quoad Spiritum sanctum, quo gignente renascimur, significatum per columnam nubis, sed quoad effectum, de quo maior habetur ratio, præmincebat similitudo circumcisionis, vt nuper dicebatur.

Ad 3. Dictum est. Catechismus vtiliter præmitti in Baptismo etiam pueri. Quia licet ipse non possit tunc percipere fidem, possunt tamen eam percipere ij, à quibus est postea edocendus, iidemque possunt obligari ad eum docendum, licet sua voluntate obligare illum specialiter non possint, vt discat. Adultus verò tamen non habeat vitam spiritualem ante Baptismum, habet tamen ante ipsum vitam naturalem, ratione cuius est iam capax ad operationem inchoatam vitæ spiritualis. Similiter per exorcismum potest impediri potestas demonis, quoad exteriorem impeditiōem Baptismi, tamen interior eius dominatio circa animam non tollatur substantialiter ante iustificationem, cuius inducendæ vim habet Baptismus.

Ad 4. Gustus Salis, & linitio, quæ sit salua obinent decentiam, & solidam, ac seriam vtilitatem ratione mysticæ significationis, cum qua, & propter quam adhibentur ab Ecclesia, vt dictum est. Vnde apud eos, apud quos, & à quibus, & circa quos adhibentur, conuenientissimè adhibentur, esto iis, qui sunt foris, stulta videantur, quibus, & passio Christi & vita eorum, qui illum legitime sequuntur, stulta videtur, quia stulti ipsi sunt.

Ad 5. Circa vtilitatem, & efficaciam istorum sacramentalium partim dictum est supra in communi quæst. 36. & eadem de re dicitur iterum infra vberius quæst. 91. atque ex dictis in hac quæstione innotebit satis circa rem præsentem in particulari.

Ad 6. Sicut Princeps temporales laudabiliter inducunt leges particulares, ultra eas quas Deus, & natura immediatè condidit, prout ipsis videtur opportunum pro politico regimine Reipublicæ; ita etiam Principes Ecclesiæ laudabiliter constituunt leges particulares, tum pro aliis rebus; tum maximè pro rebus sacris quam decentissimè, & quam vtilissimè administrandis, prout opportunum ipsis videtur pro regimine spirituali populi Christiani, atque neutri propterea peccant in legem Dei, quæ obicitur ex Deuteronomio, & ex Proverbiis, nihil addendi verbis Dei nihilque minuendi. Quia videlicet sensus eius legis est, ne quid addatur legi Dei, quod eidem contradicat directè, vel indirectè, neve intrudatur, tanquam à Deo immediatè sancitum, quod humana cooperante voluntate, stabilitum fuerit. De cætero sicut Deus in genere causæ efficientis ea sola se solo producit, in quibus causæ secundæ cooperari nihil possunt, eos verò effectus omnes ad quos eadem cooperari aliquatenus possunt, non nisi iisdem eatenus cooperantibus operatur; Ita etiam in genere causæ moralis, eas tantum leges, ac institutiones

sibi soli referuat; ad quas capacitas rationis humanae, mentisque creata est insufficiens, eas vero ad quas eadem aliquatenus sufficit, nisi ipsa interueniente minime constituit, atque determinat. Hinc passim in scriptura laudantur non minus boni legislatores, ac institutores reipublicae tum temporalis, tum spiritualis, quam laudatur fecunditas causarum secundarum superaddens plures effectus effectibus à solo Deo immediate productis. Ne videlicet frustraneam, ac laudabilem contulerit Deus creaturis suis, aut actiuitatem ad agendum, aut prudentiam, ac sapientiam ad regendum. Hunc esse legitimum sensum legis illius Diuinæ de non addendo, nec minuendo, interpretes Catholici aperte in illis locis demonstrant ex contextu, & ex mente sanctorum Patrum, atque ratio proposita efficaciter concludit: Hinc igitur effectum est, ut Deus per se ipsam immediate instituerit Sacramenta quoad substantiam, & propterea Ecclesia nunquam quidquam immutauerit, immo declarauerit, immutare se minime posse quoad substantiam, ut patet ex dictis supra communi quaest. 4. & 10. accidentales vero ritus eidem Ecclesiae commiserit instituendos vtiliter ex ipsius instinctu pro temporum & locorum opportunitate. Eos porro, quos de facto constituit, constat ex dictis, nihil continere institutionibus diuinis contrarium, sed potius ad finem earum conferre plurimum. Vnde, qui illos obseruant sunt propterea omnino laudandi, nec vlla ex parte comparandi cum iis, quorum punitionis exempla producantur ex scriptura, quos videlicet certissime constat fuisse dados idololatriæ, aut nouitates alias induxisse contrarias legi Dei.

Ad 7. Iam iterum dictum est supra in simili, decere in casu necessitatis, quod seculsa necessitate non decet, aut non vsque adeo decet. Nullam igitur est argumentum, quod dicitur ad decentem administrationem Baptismi absque consuetis solemnitatibus Ecclesiae extra casum necessitatis ab omissione eorundem minime dedecenti, quando vrget necessitas. Iam vero circa ministrum legitimum eiusmodi caeremoniarum eiusque administratos, nihil addere necesse est vltra ea, quæ obiter dicta sunt quaest. 42.

QVÆSTIO L.

Vtrum Baptismus sit omnibus necessarius ad salutem.

Videtur non omnibus necessarius. 1. Quia non indigent remedio peccatorum, qui rationis vsu, & libero carent arbitrio. Nempe hi peccare non possunt, & nemo potest esse peccator, aut indigere remedio peccatorum, quin peccet. Ergo pueri, alique carentes vsu rationis non indigent Baptismo, qui est remedium peccatorum.

2. Paruuli non sunt deterioris conditionis in nouo, quam in veteri testamento, neque ynquam fuerunt, aut sunt deterioris proportionaliter conditionis, quam adulti. In veteri testamento, pueri, qui circumcidi non poterant, poterant nihilominus consequi vitam æternam per remedium legis naturæ; atque adulti possunt ad illam peruenire: cum solo voto Baptismi, absque reali eius susceptione. Ergo Paruulis non est ita necessarius Baptismus, ut non possit illis subueniri per remedium legis naturæ, seu per fidem alicuius adulti, vteumque illis applicatam actione aliqua exteriori, nec non per desiderium eos baptizandi, conceptum efficaciter à parentibus, aut ab aliquo aliquando baptizari non possunt.

3. Nemo in alium transmittere potest, quod sibi

non inest. Ergo genitores baptizati vel aliter iustificati, antequam gignant, quibus proinde non inest peccatum originale cum generant, non possunt illud transmittere in prolem. Ergo pueri orti ex Parentibus mundatis prius à peccato originali, non contrahunt peccatum originale, & consequenter, nec indigent Baptismo. Confirmatur ex illo Pauli 1. ad Corinth. 7. *Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem. & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem. Alioquin filij vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt*; ac proinde non indigent Baptismo, quia orti sunt à Parentibus sanctificatis.

4. Non est necessarium ad salutem id, sine quo potest obtineri salus. Potest autem obtineri salus absque Baptismo aquæ per dilectionem Dei super omnia, necnon per martyrium, ut dictum est supra.

5. Baptismus non est sufficiens ad salutem vitæ æternæ. Quæ videlicet non obtinetur, si post Baptismum desit perseverantia in accepta iustitia. Ergo Baptismus non est necessarius ad salutem vitæ æternæ. Patet consequentia. Quia institutio Baptismi, non fuisset benefica erga nos, nec præmiatiua meritorum Christi, si imposuisset onus querendi aliquid, tanquam necessarium ad consecutionem vitæ æternæ, quin induxisset sufficientiam eiusdem vitæ æternæ consequendæ. Nec enim prodest præsentia rei insufficientis, quantum nocet defectus rei necessariæ, quando vtraque est æquè contingens, ut accidit in re præsentia.

6. Quicumque est prædestinatus, certissime saluatur, & æquè certè perit, quicumque non est prædestinatus, siue baptizetur, siue non baptizetur. Ergo Baptismus non est necessarius, neque quidquam interest pro consecutione vitæ æternæ.

Art. 1. Respondetur. Id, & eo modo est necessarium ad salutem, & consecutionem vitæ æternæ, quod, & quo modo est necessarium ad delenda peccata iam commissa, aut contracta, & ad vitanda peccata nondum commissa. Quia peccatum est vnicum impedimentum vitæ æternæ, eamque Deus dat omnibus non habentibus in se vllum illius impedimentum; siquidem vult, quantum est de se, omnes homines saluos fieri. Baptismus autem est necessarius ad delenda peccata præcedentia, & ad vitanda peccata futura. Quia confert gratiam sanctificantem, quæ est impossibilis cum peccatis præcedentibus, eaque proinde delet formaliter per se ipsa, & similiter cum eadem gratia omnes virtutes, quibus vitari possunt peccata in futurum. Ergo Baptismus est duplici titulo necessarius ad salutem vitæ æternæ quatenus, & tollit impedimenta illius, quæ iam insunt, & confert, vnde vitentur, quæ nondum insunt.

Art. 2. Inter vtrumque hunc titulum intercedit magnum quoddam discrimen. Nempe ratione deletionis peccatorum præcedentium, ita est necessarius Baptismus, ut siue culpabiliter, siue inculpabiliter desit, alicui, perinde eidem desit salus animæ, & vita æterna, certè fieri potest, ut ea præcisè de causa, vtraque desit. Quia vteumque contingat deesse Baptismum, perinde permanere possunt eo ipso peccata præcedentia, quæ absque nouo peccato sufficiunt ad ocludendum aditum Regni Cælorum. Quapropter Baptismus ex hoc capite dicitur, & est necessarius ad salutem animæ, necessitate mediæ, seu est necessarius, sicut est necessarium medium ad consecutionem finis, de cuius ratione est, ut non obrineatur prætermisso medio, siue culpabiliter, siue inculpabiliter prætermittatur. At idem Baptismus, quatenus conferens ad vitanda peccata in futurum, non est ita necessarius, ut si inculpabiliter prætermittatur, perinde obstat eiusdem defectus. Si enim inculpabiliter prætermittatur non ob id præcisè necesse erit, ut

subsequatur peccatum aliquod nouum; quod videlicet implicat in terminis, vt inculpabiliter subsequatur. Quapropter Baptismus ex hoc capite dicitur & est necessarius ad salutem animæ, sola necessitate præcepti, siue est necessarius præcisè, sicut est necessaria alia quælibet res præcepta, quatenus præcepta, quæ si prætermittatur inculpabiliter, ob impotentiam, aut ignorantiam, nullum propterea sequitur impedimentum vitæ æternæ. Itaque Baptismus est necessarius ad salutem necessitate, tum medijs, tum præcepti. Dicendum verò prius est de necessitate medijs, quam de necessitate præcepti, quia necessitas medijs, est maior necessitas, eademque est magis propria Baptismi vt pote cum paucioribus alijs rebus sibi communis.

Art. 3. Baptismus esse necessarium ad salutem necessitate medijs, apparet in primis clarè ex verbis Christi Domini. Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei.* Qui modus loquendi clarè indicat Baptismus ita esse necessarium ad vitam spiritualem, & ad introitum in Regnum Dei, sicut est necessaria natiuitas naturalis ad vitam naturalem, & ad introitum in hunc mundum. Alioquin enim ineptè induceretur verbum renascendi, pro exprimenda necessitate Baptismi ad introitum in Regnum Cælorum. Inducitur autem id verbum, etiam iterum ibidem, cum dicitur. *Oportet vos nasci denovo.* Eodem pertinet, quod Apostolus ad Titum 3. Baptismus vocat generationem, nempe ad indicandum, istam secundam generationem, ita esse necessariam ad reditum in gratiam, sicut est; necessaria prior generatio ex Adam ad contrahendum peccatum originale. Hinc ista veritas est sapius definita in hoc sensu ab Ecclesia, vt apparet ex epist. 26. Innocentij 1. ad Concil. Mileu. contra Pelagianos, ex Concil. Florent. in decreto Eugenij, §. *Hæc omnia*, & ex Tridentino sess. 7. can. 5. de Baptismo.

Art. 4. Dispari autem modo est necessarius Baptismus paruulis, & adultis. Paruulis enim est necessarius determinatè prout in re susceptus. Quia ex vna parte est illis omnino necessarius, vt patet ex testimonij inductis. Ex alia parte, sunt incapaces, qui effectum, & fructum Baptismi consequi aliter, possunt, quam ipsa eius susceptione reali. Vnde Augustinus lib. 2. de anima, & eius orig. cap. 12. *Noli, inquit, credere noli dicere, noli docere, infantes antequam baptizentur morte præuentos, posse peruenire ad indulgentiam originalium peccatorum, si vis esse Catholicus.* Idem constat inter alia, ex Concil. Trid. sess. 5. can. 4. & 5. de peccato originali. At adulti possunt iustificari non solum per Baptismus pro vt in re susceptum, sed etiam per eundem solum in voto. Possunt enim iustificari, ante Baptismus re ipsa susceptum, per dilectionem Dei super omnia, vt dictum est supra quæst. 41. atque hæc dilectio continet in se votum, seu propositum Baptismi, re ipsa suscipiendi, siquidem continet votum, ac propositum totius legis adimplendæ; & quia præterea per ipsam formaliter est dispositio sufficiens, eaque optima ad realem susceptionem Baptismi. Quia hæc omnia coniunctim habet dilectio Dei super omnia, meritò dicitur Baptismus in voto. Vnde respectu adultorum, Baptismus est necessarius solum disiunctiue, nempe vel in re, vel in voto; paruulis verò determinatè prout in re. Quod tamen respectu vtriusque verificatur solum iuxta ordinatum cursum, ac dispositionem rerum. Constat nimirum ex doctrina tradita in dicta quæst. 41. occurrente casu extraordinario martyrij vtrolibet per ipsum iustificari, & saluari posse.

Art. 5. Alia adhuc ratio peculiaris superest præterea, respectu adultorum, ob quam est ipsis neces-

farius Baptismus prout in re susceptus. Quia videlicet susceptio realis Baptismi est necessaria ad realem susceptionem reliquorum sacramentorum, ac proinde, & Sacramenti poenitentiae, quod esse ad salutem necessarium necessitate medijs, specialiter ostenditur infra ex professo, quæst. 86. Vnde quæ ibi dicuntur à fortiori probabunt similem necessitatem Baptismi. Licet autem reliqua Ecclesiæ Sacramenta non sint vsque adeo necessaria;abilitas tamen ad illa suscipienda, maxime ad suscipiendam Eucharistiam, & ad participanda cætera bona communia Ecclesiæ est vsque adeo necessaria, vt contemni, aut diu differri, non nisi imprudentissime possit, & cum magno periculo amittendæ vitæ æternæ, ob defectum tot tantorumque subsidiariorum spiritualium. Ex hoc igitur etiam capite apparet specialiter necessariam esse realem susceptionem Baptismi, necessitate medijs, saltem indeterminatè, modo dicto. Indidem obiter colligi potest, quam congruenter dispositum sit, non solum, vt quilibet viator licitè ministret hoc Sacramentum in casu vrgentis necessitatis, tanquam idoneus ipse pro eo casu minister, sed etiam, vt quilibet quando libet, & cuilibet nondum baptizato valide illum conferat, tametsi conferat illicite vt dictum est quæst. 42. Quia videlicet quilibet, quando libet, ex quo natus est, constituitur in necessitate absolute magna suscipiendi huius Sacramenti, propter rationem modo propositam, ideoque oportuit vt quando libet, & à quolibet collatum valeret. Ne videlicet ex opposita prouidentia ratione, ac legis dispositione suboriri facile possent scrupuli de valore Sacramenti, & initerabilis, & vsque adeo necessarij, multiplici ex capite, necessitate medijs, vt obseruat optimè Suarez disp. 23. sect. 1. §. congruentia verò.

Art. 6. Necessitas præcepti naturalis Diuini est inseparabilis, immo, & indistincta realiter à necessitate medijs; quandoquidem voluntas præcipiendi aliquid, nihil est aliud, quam voluntas constituendi illud in ratione medijs necessarij ad consecutionem vitæ æternæ; vt dictum, & expositum est quæst. 20. & 21. de act. hum. Vnde quicumque libere omittit aliquid necessarium necessitate medijs ad salutem vrgente tempore pro quo est ita necessarium, eo ipso peccat contra præceptum naturale diuinum. Quapropter cum distinguitur necessitas præcepti à necessitate medijs ad salutem, sermo est de præcepto Diuino positiuo, ratione cuius constituitur aliquid in ratione medijs necessarij ad salutem, cum ex sua natura non esset ita necessarium, aut absolute, aut pro aliquo determinato tempore, aut pro aliqua alia circumstantia particulari. Communis autem, eademque vera Theologorum sententia est cum D. Thoma, quæst. 68. art. 1. & in 4. dist. 4. quæst. 3. art. 3. quæstionc. 2. Baptismus esse necessarium necessitate etiam præcepti positiuo Diuini, atque hoc præceptum obligare grauiter adultos ad suscipiendum Baptismus, cum primum dignè, & commodè suscipi potest, & ad eundem seruata proportionem administrandum pueris non aliunde impeditis ex conditione, aut voluntate Parentum, aliisque simili de causis, iuxta notata supra, quæst. 45. Colligitur hoc præceptum communiter ex præindictis verbis Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit &c.* Colligitur insuper indirectè ex illis alijs Matth. vlt. *Docete omnes gentes baptizantes eos.* Colligitur denique ex Concil. Trid. sess. 7. can. 5. de Baptismo vbi damnantur dicentes Baptismus liberum esse, idest non obligari homines ad ipsum suscipiendum, præcepto vtique Diuino, cum humanum, & Ecclesiasticum obligare non possit nondum baptizatos, ideoque nondum subiectos Ecclesiæ. Idem suadetur efficaciter ratione æquitatis vt tale præceptum imponeretur, fundata in lumina huius

huius Sacramenti utilitate, ac necessitate ad plurima, & maxima subsidia vitæ spiritualis perducunt ad vitam æternam.

Art. 7. Præceptum Diuinum naturale, & positium non cøperunt obligare pro eodem tempore, nec obligant eodem semper modo; præceptum namque naturale Diuinum caput cum primum institutus est Baptismus, & ex vi ipsius institutionis, atque adeo cøpuit obligare ante passionem Christi, vt apparet ex dictis quæst. 38. circa tempus institutionis. Quia videlicet ex quo institutus est, ex sua ipsa natura, cøpuit esse necessarius ad salutem vitæ æternæ, sicut cøpuit esse necessarius ad remissionem peccatorum, vt ponderatum est supra art. 2. Verum hæc necessitas, & obligatio fuit disunctiua ante passionem Christi, & vique ad promulgationem vniuersalem Euangelij. Quia eo vsque vigere circumcisio, & remedium legis naturæ, sicut ante aduentum Christi, vt fert communis Theologorum opinio. Vnde eo vsque fuit vniuique liberum, vt vteretur, vel Baptismo Christi vel circumcisione vel remedio legis naturæ respectiue, iuxta dicta supra. At post vniuersalem promulgationem Euangelij, cøpuit obligare determinatè, non solum præceptum naturale Diuinum ad vsum Baptismi Christi præ circumcisione, & remedio legis naturæ; quæ videlicet ex tunc euanescere, sed etiam præceptum positium Diuinum obligans ad susceptionem Baptismi, cum primum commodè fieri potest, vt nuper dicebatur, eos etiam qui iam essent iustificati per dilectionem Dei super omnia. Quia de causa Cornelius, licet iustificatus prius perhibetur art. 10. Baptizatus nihilominus à Petro Claudio hæc omnia verbis Concil. Trident. sess. 14. cap. 4. *Translatio ab eo statim, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ & adoptionis filiorum Dei, post Euangelium promulgatum sine lauacro regenerationis, aut eius voto fieri non potest, sicut scriptum est. Nisi quis renatus fuerit &c.* In quibus apparet clarè necessitas determinata Baptismi, post eam promulgationem, præ circumcisione, & remedio legis naturæ; neque obscurè colligitur necessitas omnino determinata præcepti positivi obligantis ad realem susceptionem Baptismi eos etiam, qui aliunde iustificati prius fuerint; Siquidem aliter fieri non potest, vt in iustificatione non obtenta per Baptismum aquæ contineatur necessarium votum eiusdem Baptismi. His igitur modis Baptismus est omnibus necessarius necessitate, tum medijs, tum præcepti.

Ad 1. Tamen si pueri peccare propria voluntate minimè possint, possunt tamen contrahere peccatum aliena voluntate commissum, & de facto illud contrahunt, & nascuntur verè, proprièque peccatores, & filij iræ, vt dictum est quæst. 6. de iustif. & alibi pluribus dicendum est, vnde indigent Baptismo non minus quam adulti, quod attinet ad consecutionem vitæ æternæ, vt multis, & magnis argumentis prosequitur Augustinus lib. 1. de peccat. merit. à c. 18. lib. 1. de anima, & eius origine cap. 9. & lib. 3. à c. 11. atque alibi sæpè aduersus Pelagianos, qui negabant necessitatem Baptismi, respectu paruulorum, quia negabant peccatum originale.

Art. 1. Ad 2. Male audit apud Theologos omnes Catholicos, opinio Caietani dicentis quæst. 68. art. 2. pueris, qui baptizari non possunt, prodesse posse ad salutem, & vitam æternam fidem parentum eis applicatam religioso aliquo signo externo. Audit verò male iure optimo. Quia sententia Saluatoris, *Nisi quis renatus fuerit*, est omnino absoluta, nec capax conditionis pro cuiusque arbitrio, qualem pro suo inducit vltro Caietanus. Vnde August. lib. de nat. & grat. cap. 8. cum egisset de paruulo nato, & mortuo, vbi baptizari non potuit, concludit sic. *Absoluat eum Pe-*

lagius, & aperiat ei, contra sententiam Domini Regnum Cælorum. Iterum lib. 1. de peccat. merito. & remis. cap. 24. *Nulla præter Baptismum Christi salus promittitur infantibus. Quia infantes si per Sacramentum, quod ad hoc est diuinitus institutum in credentium numerum non transeant, in tenebris manent.* Recognoscantur verba eiusdem relata supra art. 4. Videri etiam possunt D. Thomas, tum in præsentis quæst. 73. art. 3. tum maxime 1. 2. quæst. 113. art. 3. ad 1. & in 4. dist. 4. quæst. 3. art. 3. quæst. 2. ad 3. & communiter alij ibidem negantes, in terminis propriis impossibilitatis Baptismi, vllum aliud superesse remedium respectu paruulorum.

Art. 2. Ad rationem dubitandi in contrarium negatur, paruulos propterea esse deterioris conditionis nunc, quam olim, aut quam adultos, quodocunque. Quia facilius fieri poterat, vt deesset, & pluries deerat in veteri testamento, qui veram fidem præhaberet, eamque ritè applicare vellet paruulo indigenti, quam deesse modo possit, ac desit aliquis, siue fidelis siue infidelis, qui possit, & velit, siue bona, siue mala voluntate baptizare, vt apparet consideranti arduitatem fidei, religiosæ applicationis eius, atque facilitatem baptizandi, modo dicto. Similiter est difficilius adultis non solum; vt concipiant dilectionem Dei super omnia, qua immediatè iustificentur, sed etiam dispositionem aliam inferiorem, qua disponantur ad iustificationem per Baptismum, vtque habeant, per quem doceantur de fide atque in eam inducantur; quam, vt adit paruulis, qui baptizare, & possit, & velit absque vilo suo incommodo exteriori, aut interiori animi difficultate. Melior igitur potius est absolute conditio paruulorum post Euangelium.

Ad 3. Verissimum est neminem posse transmittere in alium, quod sibi non inest, quoad ea, quæ dependent ex actiuitate, aut voluntate cuiusque propria secundum se præcisè considerata. Idem nihilominus est falsum quoad ea, quæ ita dependent ab actiuitate, & voluntate cuiusque propria, vt simul etiam dependant ab aliena quoque, & actiuitate, & voluntate, atque lege. Huius autem posterioris generis est transmissio peccati originalis. Vnde quoad ipsam nihil concludit principium assumptum in obiectione. Testimonium porro illud Apostoli per absurdè trahitur in eum scopum, tam enim absurdum est filium sanctificari formaliter sanctitate parentum; quam absurdum est virum sanctificari formaliter sanctitate vxoris, aut hanc, sanctitate illius. Sensus igitur Apostoli est virum, & vxorem esse sanctificabiles, ac debere sanctificari, atque sanctificari nonnunquam exemplis, adhortationibus, & orationibus mutuis; & deinde voluntate, ac diligentia eorum mundari, ac sanctificari filios; nempe faciendo, vt illis ministraret Baptismus, aut etiam ministrando illum per se ipsos. Eatenus enim præcisè subiicit Deus filios paruulos voluntati paternæ; non verò ita vt sola sua voluntate possint gratiam, aut augmentum gratiæ in illos inducere, aut eisdem auferre, vel minuere, quam iam habuerant; aut peccatis suis peccatores illos pariter efficere; sicut quoad bona temporalia possunt aliquatenus efficere; è quibus tamen perperam inferitur paritas pro rebus ordinis supernaturalis, quæ dependent ex libera, & gratiosa iustificatione Dei.

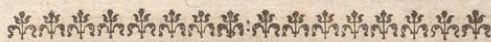
Ad 4. Dictum iam est Sacramentum Baptismi pro vt in re susceptum non esse determinatè necessarium ad salutem, necessitate medijs, præsertim respectu adultorum; idque solum conuincit obiectione. Nempe Baptismus in voto habetur ab adultis, tum per dilectionem Dei super omnia, tum per quamlibet aliam dispositionem sufficientem ad consecutionem vitæ æternæ per martyrium.

Ad 5. Omnino sufficit Baptismus ad salutem vitæ æternæ, & gloriam, si postea non superueniat impedimentum

pedimentum noui peccati ex abusu baptizati. Conferit præterea vires gratiæ sufficientes, vt vitari possit omne tale impedimentum peccati mortalis; tamen non conferat infallibilitatem infrustrabilem, vt videtur de facto. Quod nimirum præstari non potuit saluo libero arbitrio, quod est homini connaturale. Id autem abunde sufficit pro beneficentia institutionis Baptismi, vt pote institui pro iis, qui iam erant rei peccati, & ratione eius exclusi æternum à Regno Cælorum. Vnde onus suscipiendi Baptismi, est valde lucrosum, & foelix quædam necessitas, seu obligatio commutandi peccatum, & mortem æternam cum gratia, & vita æterna.

Ad 6. Prædestinatio, est præscientia, & præparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur, quicunque liberantur, vt fert communis ex Augustino definitio. Vnde sicut est certissimum, esse saluandum quicumque est prædestinatus: Ita etiam certissimum est eundem adhibiturum, vel obtenturum esse media ad salutem necessaria, ac proinde Baptismum, vel in re, vel in voto, aut æquiualetem in martyrio. Ineptè igitur dicitur prædestinatum esse saluandum, siue baptizetur, siue non baptizetur: sicut diceretur ineptè baptizatum, si illico moriatur, esse saluandum, siue sit prædestinatus, siue non sit prædestinatus. Nempe hæc extrema, sunt mutuo inter se connexa sensu superius explicato, ideoque conditionales eiusmodi sunt de subiecto non supponente quoad separabilitatem conditionis à conditionato.

INCIPIUNT QVÆSTIONES de Confirmatione.

QVÆSTIO LI.

Virum Confirmatio sit Sacramentum perfectum Baptismi, per augmentum virtutis, ad constantem professionem fidei.

VIDETUR non esse 1. Quia in scripturis habetur expressio eorum omnium, quorum notitia, & fides est necessaria ad salutem, & profectum animæ, atque ad cultum legitimum Dei. Vnde quæ sunt eiusmodi, inter ea, quæ dixit, & fecit Christus Dominus, omnia expressa sunt in Euangelis, dicente Augustino tract. 42. in Ioan. *Multa quidem Dominum, & dixisse, & fecisse, quæ scripta non sunt, electa verò esse, quæ scriberentur, quæ credentium saluti sufficerent.* Sacramentorum autem notitia, & fides est cum primis necessaria ad prædictos fines, vt patet, eademque omnia sunt instituta à Christo Domino, vt dictum est supra in communi. Cum ergo nulla reperiat in sacris literis expressio Sacramenti Confirmationis, neque Euangelistæ quidquam dicant de institutione eius per Christum, credendum nequaquam est Confirmationem esse verum noui testamenti Sacramentum, sed esse caeremoniam quandam, inductam in Ecclesiam sola Pontificum autoritate, præsertim Melchiadis Papæ, à quo plurimum illa commendatur in Epistola ad Episcopos Hispaniarum, quæ habetur de consecrat. dist. 5. cap. 3. *De his.*

2. In ordine naturali sufficit homini iam nato cibus, & potus, vt augeatur, totamque virtutis perfectionem acquirat sufficientem ad omnes operationes vitæ naturalis, & ad totam ipsius perfectionem. Ergo similiter in ordine supernaturali, sufficit homini post Baptismum, per quem spiritualiter nascitur, cibus & potus spiritualis, quæ habentur per Sa-

cramentum Eucharistiæ. Ergo perperam interferitur his duobus Sacramentis, Sacramentum aliud Confirmationis, quasi conseruatium, ac promotiuum perfectionis habitæ per baptismum.

3. Nullum Sacramentum institutum est specialiter ad inducendam perfectionem peculiarem; aut charitatis, aut spei quæ sunt virtutes nobiliores, quàm fides. Ergo multo minus est institutum Sacramentum peculiare, ad inducendam perfectionem fidei. Eo vel maxime, quia Baptismus est Sacramentum fidei, vt supradictum est, ideoque sufficienter stabilitur vnusquisque in fide, atque ad eius constantem professionem disponitur, per Baptismum, absque adminiculo alterius Sacramenti ad id ipsum ordinati. Quia Dei perfecta sunt opera, & consequenter, vnumquodque se solo est sufficientissimum in suo genere.

4. Sacramenta nouæ legis expressit Deus in lege veteri, per figuras, & similitudines congruentes, vt dictum est supra de Baptismo, & dicendum est infra de Eucharistia; eademque consecrauit Christus Dominus, aliquo eorum vsu, vt esset perfectum nobis exemplar, cui conformaremur in vsu eorundem Sacramentorum. Confirmationis autem, neque vlla figura præcessit in veteri testamento, neque eadem est vnquam vsus Christus Dominus, sicut vsus est Baptismo, & Eucharistia. Ergo Confirmatio non est Sacramentum nouæ legis.

5. Non constat, nec vllis indiciis deduci potest ex Evangelica narratione, quando Christus Dominus instituerit Sacramentum Confirmationis. Nunquam ergo illud instituit.

Art. 1. Respondetur. Dogmata, & mysteria nostræ fidei sunt in duplici genere. Alia namque sunt fundamentalia, & maxime ardua, vt mysterium Trinitatis Diuinæ, quæ est principium cæterorum omnium, mysterium Incarnationis Verbi Dei, à quo proueniunt omnia dona gratiæ, peccatum originale, à quo proueniunt causaliter omnia mala animæ, & occasionaliter omnia eadem dona gratiæ simul cum eorum auctore Christo; atque hæc ipsa exorbitant vsque adeo ab ordine rerum naturali, vt sint creditu difficillima, & sic de similibus. Alia verò sunt dogmata, & mysteria, quæ ad priora illa consequuntur, nec sunt secundum se valde difficilia creditu, sed faciliè inducuntur in animum primis illis semel admissis, vt nemo, aut vix vllus fidem eis neget, prioribus illis admissis semel, atque retentis, neque ab istis recedat, præcisè ne cogatur illis assentiri. Huius generis sunt cultus, & veneratio Sanctorum Martyrum, imagines eorum, & similia. Quæ sunt prioris generis, oportuit exprimi in scriptura verbis immediatè dictatis à Deo, vt autoritas Diuinitatis magis conspicua, omnibusque, & singulis non modo sententiis, sed etiam syllabis, & apicibus verborum suorum perfectissimè instruens intellectum, & permanentius obtutibus occurrens in Scriptura, impelleret fortius ad credendum, atque induceret perfectius ad exactam credendorum notitiam. Quæ verò sunt generis posterioris sufficit, vt innotescerent per traditionem, verbis pro libito electis ab vnoquoque tradente, & manentibus dispariter in audientibus pro captu cuiusque. Hac de causa in Sacramentis quoque diuersitas eiusmodi obseruata est, atque de Baptismo, qui est fundamentum cæterorum Sacramentorum plurimus habetur sermo in scripturis Canonicis, vt apparet ex multis illis testimoniis; quæ superius circa ipsum producta sunt; & similiter habentur in Euangelis, & apud Apostolum loculentissima, & clarissima testimonia circa Sacramentum Eucharistiæ, quod est, & præstantissimum omnium Sacramentorum, & difficillimum, quod credatur, vt apparebit infra in eius expositione; Idemque ferè obseruare proportionaliter licebit, circa ea, quæ dicuntur